

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 27. september 2013 14:30
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j. nr. 2013-31-0243 (tidl. j.nr. 2012-31-0846) og j. nr. 2013-31-0563 m.fl.
Vedhæftede filer: Bilag 25.pdf; Bilag 27.pdf; Bilag 26.pdf; Bilag 24.pdf; 130927 skrivelse til Procesbevillingsnævnet.pdf

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes skrivelse af d.d., der indeholder dels en genoptagelsesbegæring for så vidt angår ansøger (1),
; samt supplerende bemærkninger for ansøgerne (2) til (23), jf. i det ovennævnte journalnumre.

Tillige vedhæftes sagernes bilag 24 til 27.

Nærværende fremsendes tillige med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

KOPI

Procesbevillingsnævnet
St. Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

27. september 2013

J.nr. 600096

CHA/PEH/CFJ

Vedr. j. nr. 2013-31-0243 (tidl. j.nr. 2012-31-0846)
og j. nr. 2013-31-0563 m.fl.

Hermed bemærkes følgende i ovennævnte sager, pkt. 1 angående j.nr. 2013-31-0243 og pkt. 2 - 3 angående samtlige 23 sager:

1. Anmodning om genoptagelse af sagsbehandlingen vedr.
ansøgning om fri proces.

Hermed anmodes om genoptagelse af Procesbevillingsnævnets sagsbehandling af klage over Civilstyrelsens afgørelse af 5. oktober 2012 om ikke at meddele fri proces til en sag mod Forsvarsministeriet vedr. tortgodtgørelse og undersøgelsespligt.

Nævnet stadfæstede Civilstyrelsens afgørelse d. 10. december 2012. Endvidere genoptog nævnet sagen efter anmodning herom af 1. maj 2013 og meddelte d. 28. august 2013, at nævnet ikke ændrer sin afgørelse af 10. december 2012.

Nærværende anmodning om genoptagelse fremsættes bl.a. på baggrund af Højesterets kendelse af 17. ds., der fremlægges som sagens bilag 24. I afgørelsen omgør Højesteret Østre Landsrets pålæg til ansøgerne (1) til (11) om

at stille sikkerhed for statens sagsomkostninger, bl.a. med henvisning til sagernes helt særlige karakter og omstændigheder.

Efter kendelsen har Forsvarsministeriet frafaldet kravet om sikkerhedsstillelse for de øvrige 12 ansøgere, d.v.s. (12) til (23), omfattet af Procesbevillingsnævnets j.nr. 2013-31-0563 m.fl. ved skrivelse fra Kammeradvokaten til Østre landsret af 19. ds., der fremlægges som **bilag 25**.

2. Betydningen af Højesterets kendelse af 17. september 2013.

Højesteret har i sin kendelse fastlagt følgende bærende præmisser, jf. s. 10, 3. afsnit:

"De foreliggende sager angår den danske stats ansvar for påstået tortur i forbindelse med, at dansk militær i Basra i Irak angiveligt tilbageholdt et antal lokale og overgav dem til irakisk politi. Efter det oplyste om de økonomiske forhold, der hvor de kærende bor, er der grund til at antage, at et krav om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger reelt vil kunne afskære de anlagte retssager. Sagernes helt særlige karakter og omstændigheder – den danske stats mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet og de angiveligt ressourcervage ofre for tortur i udlandet sammenholdt med statens begrænsede interesse i sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger – indebærer efter Højesterets opfattelse, at det vil være urimeligt at imødekomme Forsvarsministeriets anmodning om sikkerhedsstillelse. Højesteret fritager derfor de elleve kærende for at stille sikkerhed for sagsomkostninger."

Højesteret fastslår således, at når det drejer sig om den danske stats mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet, skal (som det også følger af EMRK art. 3, 6 og 13 og FN's Konvention mod tortur art. 12 – 14) domstolsprøvelse ikke afskæres p.g.a. sagsøgernes økonomiske forhold.

Hvis Procesbevillingsnævnet opretholder sit afslag på fri proces, vil en fuldstændig afskærelse af ansøgernes adgang til domstolsprøvelse for de nationale domstole blive resultatet, uanset Højesteret har konstateret, at sagerne er af en helt særlig karakter og involverer helt særlige omstændigheder. Høj-

jesterets kendelse må forstås således, at en prøvelse af de foreliggende 23 tortursager for de danske domstole ikke alene er påkrævet, men også i alderhøjeste grad er ønskelig.

Fra ovennævnte højesteretspræmis skal ligeledes noteres, at landet højeste domstol ud fra det allerede foreliggende processtof er nået frem til, at den danske stat har et "...mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet..."

Da der er tale om en førsteinstanssag, betyder afslag på fri proces, at de 23 torturofre i det hele vil være nægtet adgang til domstolene i Danmark til prøvelse af deres yderst velbegrundede proceskrav. Afskæringen vil alene være en følge af torturofrenes økonomiske forhold, og en sådan fremfærd fra den danske stats side overfor de 23 ansøgere har Højesteret med sin kendelse af 17. ds. altså fundet "...vil være urimeligt..."

1.2. Forsvarsministeriets tilbageholdelse af information og ansøgerens mulighed for at få medhold i den materielle sag.

Det sagsøgte forsvarsministerium har under hele det nuværende sagsforløb for domstolene, m.v., indsat ganske enorme ressourcer på så at sige med alle midler at forsøge at forhindre sagens oplysning.

Omfanget og karakteren af denne "indsats" har en klart retsstridig karakter, særligt når ministeriets offentligretlige forpligtelser som procespart tages i betragtning.

En evt. inddragelse af en prognose for sagens udfald som værende af betydning for spørgsmålet om fri proces vil (i særdeleshed p.g.a. den sagsøgte stats egen ulovlige procesadfærd) alene kunne ske under opfyldelse af i hvert fald følgende krav:

1. Prognosen tillægges underordnet og marginal betydning i forhold til de relevante hovedkriterier om reel adgang til domstolsprøvelse,
2. inddragelsen kan ske, når sagens jus og faktum foreligger i det væsentlige fuldt eller nærmest fuldt afklaret, og

3. ovennævnte 1 og 2 må lades ude af betragtning, i tilfælde som det foreliggende, hvor det sagsøgte forsvarsministerium er den procespart, der må anses for at have modvirket sagens oplysning.

Det sagsøgte forsvarsministerium har d. 12. juni 2013 fremlagt bilag AJ (vedlagt som **bilag 26**). Dokumentet, dateret d. 22. november 2004, er den såkaldte "Target Folder", der er det efterretningsmæssige grundlag, der udarbejdes forud for en militær operation. I dokumentet er der med sort tusch overstreget dele af teksten, der kunne tjene som bevis for:

1. At den dansk-ledede operation "Green Desert" byggede på oplysninger fra den shiitiske milits som eneste kilde og således blev gennemført på trods af, at den danske bataljons egen efterretningsofficer havde bedømt disse oplysninger som utroværdige (niveau "F6", det mindst troværdige) og frarådet operationen (jf. tilsyneladende selve target folderens pkt. 1.4)
2. At operationen var rettet mod bl.a. de kærende, som viste sig at være uskyldige civile sunni-muslimer (jf. selve target folderens pkt. 1.5.1).

Af den ikke-overstregne tekst fremgår, at det drejer sig om både "*suspected foreign fighters*" og "*suspected local insurgents*". Endvidere at husene i målene Cyan 1 samt Cyan 4a og 4b er familieboliger.

I afsnittet "*Threat Assessment*" er trusselsniveauet vurderet som "*medium/high*", men som det mest sandsynlige "*It is not assessed that we will meet any resistance during the house and area search*".

I afsnittet "*Justification*" er det slået fast: "*The targets have been reported on onl(overstreget) and can not as yet be confirmed by other sources*"

Kvaliteten af de rapporterede efterretninger er af Anders Koustrup Kærsgaard, daværende efterretningsofficer i den danske bataljon, bedømt i hans erklæring af 10. oktober 2012, retssagens bilag 38 (fremlagt med proceskrift 5 af 17. oktober 2012) således:

"Onsdag d. 24. november 2004 meddelte Oberst Dalby mig, at DANBN (den danske bataljon, i Irak) havde modtaget en anmodning fra de irakiske sikkerhedsstyrker om bistand til en "arrest and search" operation.

Jeg foretog samme dag forskellige nødvendige efterretningsmæssige undersøgelser. Senere samme dag ca. kl. 18 lokal tid meddelte jeg Oberst Dalby, at jeg fandt at de irakiske efterretninger efter alt at dømme var fejlagtige, og jeg vurderede dem til at være en del af et internt irakisk opgør. Oberst Dalbys reaktion var, at den til den følgende dag planlagte operation "Green Desert" alligevel skulle gennemføres, idet den var initieret af de irakiske sikkerhedsstyrker."

Den såkaldte "Target Folder" blev først delvist offentliggjort og fremlagt af Forsvarsministeriet, efter at ca. halvdelen af dokumentet var blevet offentliggjort i dagspressen. Dokumentet havde ansøgerne begæret aktindsigt i allerede d. 13. februar 2012, men begæringen om aktindsigt i dokumentet blev afslået i dens helhed af Hærens Operative Kommando d. 15. februar 2012 med henvisning til "...rigets forsvar..." Forsvarsministeriets skrivelse med tilhørende underbilag, hvoraf begrundelsen fremgår af s. 6, 4. afsnit fra neden, vedlægges som **bilag 27**.

Den nylige delvise offentliggørelse af "Target Folder" godtgør, at Forsvarsministeriets påberåbelse af "...rigets forsvar..." i sit afslag af 15. februar 2012 på aktindsigt var som det fremstod allerede dengang: uberettiget og uden angivelse af den egentlige begrundelse.

Den såkaldte "Target Folder" er således endnu et eksempel på, at Forsvarsministeriet uden saglig grund tilbageholder oplysninger, som har betydning for domstolenes stillingtagen til ansøgernes proceskrav.

Som det fremgår af ansøgernes processkrift 5 af 17. oktober 2012 og processkrift 8 af 24. maj 2013, om Forsvarsministeriets procesbedrageri m.v. har ministeriet tidligere ulovligt tilbageholdt oplysninger om video-

optagelser og fremsat usande oplysninger om disse optagelsers eksistens overfor domstolene og ansøgerne (og offentligheden).

I dette seneste tilfælde med den nu delvist offentliggjorte og fremlagte "Target Folder" fortsætter Forsvarsministeriet endog med at tilbageholde oplysninger ved at overstrege vigtige dele af dokumentet, jf. s. 3 ovenfor, nr. 1 og 2.

De ovenfor nævnte fremkomne oplysninger har styrket ansøgernes udsigt til at få medhold i deres materielle påstande i retssagen. Det må have skadevirkning for statens mulighed for at meddele afslag på fri proces, når denne samtidig tilbageholder vigtige oplysninger i den materielle sag.

For så vidt angår ansøgerne (2) til (23) henvises endvidere i sin helhed til mit supplerende indlæg af 11. juni 2013 vedr. J. nr. 2012-31-0846, med tilhørende bilag.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

UDSKRIFT

BILAG

24

AF

CHRISTIAN HARLANG

HØJESTERETS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 17. september 2013

Sag 135/2013

(1. afdeling)

(Advokat Christian Harlang for alle)

mod

Forsvarsministeriet

(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Sag 136/2013

(advokat Christian Harlang for begge)

mod

Forsvarsministeriet

(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Sag 137/2013

(advokat Christian Harlang for alle)

mod

Forsvarsministeriet
(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Biintervenient til støtte for de kærende: Dignity, Dansk Institut mod Tortur
(ved juridisk seniorrådgiver Dorrit Kjær Christiansen)

I tidligere instans er truffet afgørelser af Østre Landsrets 7. afdeling den 8. juni 2012, 10. august 2012 og 7. januar 2013.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Børge Dahl, Jytte Scharling, Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs og Kurt Rasmussen.

Påstande

De kærende, m.fl., har nedlagt påstand om, at Østre Landsrets beslutninger af 8. juni 2012, 10. august 2012 og 7. januar 2013 ændres således, at de kærende ikke skal stille sikkerhed for sagens omkostninger.

Indkærede, Forsvarsministeriet, har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

De kærende, hvoraf ni er bosat i Irak, en i Bahrain og en i Kuwait, har anlagt sag mod Forsvarsministeriet med krav om tortgodtgørelse som følge af, at de angiveligt i 2004 blev udsat for en krænkende og retsstridig behandling under tilbageholdelse af de danske styrker i Irak og ved overgivelse til irakisk politi, hos hvem de angiveligt blev udsat for tortur samt umenneskelig og nedværdigende behandling.

Ved beslutninger af 8. juni 2012, 10. august 2012 og 7. januar 2013 har landsretten bestemt, at de kærende i medfør af retsplejelovens § 321 hver skal stille sikkerhed for sagsomkostninger på 40.000 kr.

Iraks ambassadør i Danmark har i en mail af 4. september 2013 på forespørgsel fra advokat Christian Harlang oplyst følgende:

"In your letter of 2 August 2013 you have asked some information about the law in Iraq on the following issue: "Can a plaintiff in a civil lawsuit in Iraq be obliged to pay or deposit an amount as security for costs to the defendant?"

I have examined that question in Iraq and on that basis I can confirm to you that no such rule exists in Iraq and consequently someone with residence in Denmark wanting to initiate a civil law suit in Iraq will not have to pay or deposit security for costs to the defendant."

Det er endvidere oplyst, at hverken Irak, Bahrain eller Kuwait har tiltrådt Haagerkonventionen, ligesom ingen af disse lande har indgået bilateral aftale med Danmark om retshjælp, herunder om fritagelse for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.

Anbringender

De kærende har for det første anført, at der ikke kan stilles krav om sikkerhedsstillelse for de ni sagsøgere, der har bopæl i Irak. Som det fremgår af den irakiske ambassadørs mail af 4. september 2013, skal en dansk sagsøger ikke stille sikkerhed for sagsomkostninger i Irak, og det følger derfor af retsplejelovens § 321, stk. 2, at de ni sagsøgere med bopæl i Irak ikke kan afkræves sikkerhed ved sagsanlæg i Danmark.

For det andet har de kærende anført, at særlige grunde taler for fritagelse for sikkerhedsstillelse, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt. Sagerne er anerkendt af domstolene som principielle, og de har stor betydning for de kærende. Det er endvidere af central betydning i et demokratisk samfund, at der træffes afgørelse ved domstolene i denne type sager, så der kan ske en effektiv håndhævelse af forbuddet mod tortur og medvirken til tortur. Det krævede beløb på 40.000 kr. udgør en gennemsnitsårs løn for en iraker, og dette er i sig selv en reel hindring for, at sagerne kan blive prøvet ved de danske domstole.

Et krav om sikkerhedsstillelse er endvidere i strid med artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Den norske højesteret har i en dom af 29. juni 1999 (NRt 1999 s. 961) om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger for en person med bopæl i Kosovo i et sagsanlæg mod den norske stat med krav om erstatning for ulovlig frihedsberøvelse fastslået, at statens krav om sikkerhedsstillelse skal være forenelig med artikel 6, og at det beror på en konkret bedømmelse, om det er tilfældet. Med henvisning til bl.a., at sagen angik krav om erstatning for en indgribende frihedsberøvelse, og at det var en sag anlagt af en resourcesvag enkeltperson mod staten, fandtes artikel 6 krænket. Den norske sag er sammenlignelig med de foreliggende sager. Landsrettens beslutninger er endvidere truffet uden hensyn til, om de kærende har udsigt til at få medhold i deres sager, hvad de har. De kærende har fået afslag på fri pro-

ces, og de er med kravet om sikkerhedsstillelse blevet frataget muligheden for en effektiv adgang til domstolsprøvelse i strid med artikel 6. De kærendes ret støttes endvidere på artikel 3 og 13 i den europæiske menneskerettighedskonvention, ligesom der også kan henvises til FN's konvention mod tortur.

Dignity, Dansk Institut mod Tortur har navnlig anført, at Danmark er stærkt engageret i kampen mod tortur. Særlige grunde taler for at fritage de kærende for at stille sikkerhed, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt. Sagerne er anlagt mod staten af resourcesvage personer og angår godtgørelse for tortur. Disse personer har krav på at kunne føre deres sag, uden at de skal stille sikkerhed for Forsvarsministeriets sagsomkostninger. Der er tale om et uproportionalt krav om sikkerhedsstillelse, der endvidere strider mod artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention, ligesom det er i strid med FN's konvention mod tortur samt FN's konvention om civile og politiske rettigheder.

Forsvarsministeriet har for det første anført, at der ikke er grundlag for at anvende bestemmelsen i retsplejelovens § 321, stk. 2. Den kan kun anvendes af sagsøgere, der har bopæl i lande, der har tiltrådt Haagerkonventionen, eller hvor der foreligger tilsvarende aftaler.

For det andet foreligger der ikke særlige grunde, der kan fritage for at stille sikkerhed, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt. Det forhold, at sagen drejer sig om tortur eller medvirken hertil, kan ikke i sig selv medføre, at der foreligger særlige grunde, og bestemmelsen skal ikke fortolkes på den måde, at der kan ske undtagelse for hele kategorier af sager fra den almindelige regel om sikkerhedsstillelse.

Et krav om sikkerhedsstillelse strider ikke mod artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Kravet om sikkerhedsstillelse tjener et legitimt hensyn, der er anerkendt ved flere domme afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Kravet om en sikkerhed på 40.000 kr. er proportionalt, og de nationale domstole er tillagt et skøn i den forbindelse. Allerede i dag er Forsvarsministeriets udgifter langt højere end den krævede sikkerhedsstillelse på i alt 440.000 kr. Hertil kommer, at de kærende ikke har udsigt til at få medhold i deres påstand om godtgørelse for tort, allerede fordi kravet er forældet. Den afgørelse, der er truffet af den norske højesteret i 1999, angår en helt anden situation. Endelig er landsrettens afgørelser ikke i strid med hverken FN's konvention mod tortur eller FN's konvention om civile og politiske rettigheder.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 321 lyder således:

”§ 321. En sagsøger, der ikke har bopæl eller hjemsted i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, skal efter sagsøgtes anmodning stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som sagsøgeren kan blive pålagt at betale til sagsøgte. Sagsøgtes anmodning skal fremsættes i svarskriftet eller i det i § 352, stk. 3, omhandlede retsmøde. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af retten, der tillige kan fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det. Stilles sikkerheden ikke, afvises sagen.
Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis sagsøgeren har bopæl eller hjemsted i et land, hvor en sagsøger, der har bopæl eller hjemsted i Danmark, er fritaget for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.”

Vedrørende § 321, stk. 2

En bestemmelse svarende til retsplejelovens § 321 fandtes i § 323 i retsplejeloven af 11. april 1916. Bestemmelsen lød således:

”§ 323. En Udlænding er, naar han optræder som Sagsøger, og der af Sagsøgte fremsættes Forlangende derom paa Sagens første Tægtedag, pligtig til inden en af Retten bestemt Frist at stille en efter dens Skøn passende Sikkerhed for de Sagsomkostninger, som det kan blive paalagt ham at tilsvare Sagsøgte, medmindre Danske i vedkommende fremmede Stat ere fritagne for saadan Sikkerhedsstillelse, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 119 af 19. Maj 1909, Art. 17. Stilles den forlangte Sikkerhed ikke, bliver Sagen at afvise.”

Bekendtgørelse nr. 119 af 19. maj 1909 angik konvention af 17. juli 1905 om en international ordning med hensyn til visse civilprocessuelle forhold (Haagerkonventionen).

Det hed i denne konventions artikel 17 og 18 bl.a.:

”Artikel 17.

Kaution eller Depositum maa ikke under nogen somhelst Benævnelse paalægges Undersaatter af nogen af de kontraherende Stater, som have Domicil i en af disse, naar de optræde som Sagsøgere eller Intervenienter ved Domstolene i en anden af disse Stater...

Artikel 18.

Domme, hvorved i nogen af de kontraherende Stater en Sagsøger eller en Intervenient, der i Henhold til Artikel 17, 1. og 2. Stk., eller til den Stats Love, hvor Sagen er anlagt, er fritaget for at præstere Kaution eller Depositum eller Indbetaling, dømmes til at betale Processens Omkostninger, skulle paa en ad diplomatisk Vej fremsat Begæring i enhver af de andre kontraherende Stater af den dertil kompetente Myndighed gøres gratis exigible...”

Ved en lovændring i 1932 (lov nr. 209 af 23. juli 1932) udgik henvisningen i § 323 til Justitsministeriets bekendtgørelse. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag, at baggrunden herfor var, at Haagerkonventionen fra 1905 "paatænkes afløst af en ny Konvention" (Rigsdagstidende 1930-31, sp. 4892).

Haagerkonventionen fra 1905 blev erstattet af konvention af 1. marts 1954 angående civilprocessen (Haager-civilproceskonvention), som blev ratificeret af Danmark i 1958, jf. bekendtgørelse nr. 33 af 7. juni 1960. 1954-konventionens artikel 17 og 18 svarer stort set til de ovenfor citerede bestemmelser i konventionen fra 1905.

Ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 fik retsplejelovens § 321, stk. 2, den gældende formulering. I bemærkningerne til det pågældende lovforslag hedder det bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag L 132, s. 5556):

"Til § 321

...

Det foreslås endvidere, at sagsøgere, der har bopæl eller hjemsted i et land, hvor en sagsøger med bopæl eller hjemsted i Danmark er fritaget for at stille sikkerhed for sagsomkostninger, generelt skal være fritaget for sikkerhedsstillelse, jf. stk. 2. I forhold til den gældende regel i § 323 ændres fritagelsen for fysiske personers vedkommende fra at være baseret på nationalitet til at være baseret på bopæl. Der henvises i øvrigt til betænkningen side 307-309."

I betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene, som der henvises til i de citerede bemærkninger, overvejede Retsplejerådet bl.a. spørgsmålet om eventuelt at indføre en generel regel om, at sagsøger i alle civile sager skal stille sikkerhed for sagsomkostninger til modparten. I betænkningen hedder det herom bl.a. (s. 308):

"Regler om sikkerhedsstillelse, der er begrundet i sagsøgerens dårlige økonomi (og ikke – som med de udenlandske sagsøgere – i retlige eller faktiske hindringer for tvangsfuldbyrdelse af en dansk afgørelse om sagsomkostninger i udlandet), risikerer derfor let at virke som en efter omstændighederne uoverstigelig barriere for sagsanlæg eller anke."

Vedrørende retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt.

Retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt., blev indsat i bestemmelsen ved lov nr. 554 af 24. juni 2005. I det pågældende lovforslags bemærkninger hedder det bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag L 132, s. 5556):

”TV § 321

Bestemmelsen indeholder regler om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger. Bestemmelsen svarer til den gældende § 323, men er på en række punkter ændret i forhold her- til, jf. nærmere nedenfor.

...

Det foreslås som en ny regel, at retten skal kunne fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det. Denne fritagelsesmulighed forudsættes anvendt sjældent.

...

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 307-309.”

I Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene hedder det bl.a. (s. 59 ff):

”Kapitel 2

Adgang til domstolene

...

3. Den Europæiske Menneskeretskonvention

Efter Den Europæiske Menneskeretskonventionens artikel 6 har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang (*everyone is entitled to a fair and public hearing*) inden for en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov (*within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law*), når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse (*in the determination of his civil rights and obligations or of any criminal charge against him*).

Inden for sit anvendelsesområde opstiller artikel 6 en række mindstekrav til adgangen til domstolene og til domstolenes organisering og sagsbehandling.

Kravet om, at enhver skal have reel adgang til en uafhængig og upartisk domstol, har blandt andet betydning for regler om retsafgifter (afsnit 3.1), sagsomkostninger (herunder sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger) (afsnit 3.2) og fri proces (afsnit 3.3).

...

3.2. Sagsomkostninger...

Sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger

Som nævnt vil artikel 6's krav om adgang til domstolene (*access to a court*) være krænk- et, hvis en part reelt er afskåret fra at føre retssag, uden at der foreligger tvingende grunde, der kan retfærdiggøre begrænsningen i adgangen til domstolene.

Krav om sikkerhedsstillelse for modpartens sagsomkostninger tjener imidlertid et legiti- mt retsplejemæssigt formål og er derfor som udgangspunkt ikke i strid med artikel 6.

Kravet om sikkerhedsstillelse skal dog stå i rimeligt forhold til formålet.

Menneskeretsdomstolen har i den forbindelse været mere tilbøjelig til at acceptere krav om sikkerhedsstillelse i ankesager end i sager i første instans.

I *Tolstoy-Miloslavsky* (A 316 B) blevet krav om at stille en sikkerhed på GBP 125.000 for modpartens omkostninger ved en appelsag ikke anset for en krænkelse af artikel 6. Menneskeretsdomstolen lagde vægt på, at sagen havde været undergivet en omfattende behandling i første instans, og at beløbet ikke var uforholdsmæssigt i forhold til mod-

partens forventede sagsomkostninger ved appellsagen. Menneskeretsdomstolen accepterede endvidere, at der i grundlaget for afgørelsen om sikkerhedsstillelse indgik en vurdering af klagerens udsigt til at få medhold i appellsagen. Modparten var i første instans tilkendt en erstatning på GBP 1,5 mio.

I *Ait-Mouhoub* (Rep. 1998.3227) blevet krav om at stille en sikkerhed på FRF 80.000 for modpartens omkostninger derimod anset for en krænkelse af artikel 6. Der var tale om et adhæsionskrav i forbindelse med en straffesag i første instans, og klageren var ubemidlet.”

Det hedder endvidere i betænkningen s. 307:

”Retsplejerådet finder, at reglerne om udenlandske sagsøgers sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger bør udformes på en klarere og mere overskuelig måde. Retsplejerådet finder endvidere, at der skal være mulighed for at fritage for sikkerhedsstillelse, når særlige grunde taler for det. Det kunne efter omstændighederne være, når sagsøgeren har aktiver her i landet.”

Højesterets begrundelse og resultat

Baggrund og problemstilling

De elleve kærende er udlændinge, ni er bosat i Irak, en i Bahrain og en i Kuwait. De har alle anlagt sag mod Forsvarsministeriet med krav om godtgørelse for tort. De gør gældende, at de i 2004 i Irak blev tilbageholdt af dansk militær og overgivet til irakisk politi og i den forbindelse udsat for tortur, som den danske stat er ansvarlig for.

Disse sager om godtgørelse for tort verserer ved Østre Landsret, og landsretten har i sagerne på anmodning af Forsvarsministeriet i medfør af retsplejelovens § 321 besluttet, at de elleve hver især over for Forsvarsministeriet skal stille en sikkerhed på 40.000 kr. for de sagsomkostninger, som de hver især i disse sager kan blive pålagt at betale til Forsvarsministeriet.

For Højesteret er spørgsmålet alene, om der skal stilles sikkerhed for sagsomkostninger som nævnt.

Efter retsplejelovens § 321, stk. 1, 1. pkt., er udgangspunktet, at der i sagerne anlagt af de elleve kærende på anmodning af Forsvarsministeriet som sagsøgt skal stilles sikkerhed for sagsomkostninger, som de kærende kan blive pålagt at betale til Forsvarsministeriet, da de ikke har bopæl eller hjemsted i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Bestemmelsen i § 321, stk. 1, finder imidlertid efter stk. 2 ikke anvendelse, "hvis sagsøgeren har bopæl eller hjemsted i et land, hvor en sagsøger, der har bopæl eller hjemsted i Danmark, er fritaget for at stille sikkerhed for sagsomkostninger".

Det følger endvidere af § 321, stk. 1, 3. pkt., at "retten ... kan fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det".

Fritagelsesreglen i retsplejelovens § 321, stk. 2

Det fremgår af betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene s. 308, at den almindelige regel om sikkerhedsstillelse i § 321, stk. 1, 1. pkt., ikke har til formål at beskytte mod søgsmål anlagt af sagsøgere med dårlig økonomi, men har til formål at afhjælpe de vanskeligheder af faktisk og retlig art, der kan være forbundet med tvangsfuldbyrdelse af en dansk sagsomkostningsafgørelse i udlandet.

Bestemmelsen i § 321, stk. 2, er en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i retsplejeloven fra 1916, som efter ordlyd og forarbejder må forstås således, at den angik tilfælde, hvor personer her i landet på traktatretligt grundlag som Hæagerkonventionen om civilprocessen var fritaget for sikkerhedsstillelse i et andet land. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at der ikke ved lovændringen i 1932, hvor henvisningen til bekendtgørelsen om 1905-Hæagerkonventionen udgik i selve lovteksten, var tilsigtet nogen ændring af koblingen til internationale konventioner. Ved at knytte fritagelsen for sikkerhedsstillelse til en konvention, som forpligter de deltagende lande til en procesordning med mulighed for tvangsinddrivelse af udenlandske sagsomkostningsafgørelser, tilgodeses da også den interesse i mulighed for tvangsinddrivelse, som sikkerhedsstillelse ellers skal tjene.

På denne baggrund finder Højesteret, at § 321, stk. 2, må forstås således, at den forudsætter, at der skal være tale om fritagelse på traktatretligt grundlag.

Da Danmark ikke har indgået aftaler om fritagelse for sikkerhedsstillelse med Irak, Bahrain eller Kuwait, er der ikke i § 321, stk. 2, hjemmel til at fritage nogen af de kærende for sikkerhedsstillelse i de foreliggende sager.

Fritagelse efter retsplejelovens § 321, stk. 1, 3. pkt.

Som nævnt er udgangspunktet, at sagsøgte i sager anlagt af sagsøgere med bopæl eller hjemsted udenlands kan forlange sikkerhed for sagsomkostninger. Fritagelsesreglen i § 321, stk. 1,

3. pkt., er en undtagelsesregel, og det er i forarbejderne angivet, at den kun sjældent vil finde anvendelse. Det må herved anses for forudsat, at der kan forekomme tilfælde, hvor det af særlige grunde må anses for urimeligt at pålægge en udenlandsk sagsøger at stille sikkerhed for sagsomkostninger.

Som nævnt har reglen om sikkerhedsstillelse ikke til formål at beskytte mod søgsmål anlagt af udenlandske sagsøgere med dårlig økonomi, men har til formål at afhjælpe de vanskeligheder, der kan være forbundet med tvangsfuldbyrdelse af en dansk sagsomkostningsafgørelse i udlandet. Ved afgørelsen af, om der skal ske fritagelse for et krav om sikkerhedsstillelse, er det ikke som ved bevilling af fri proces af betydning, om der er udsigt til, at sagsøgeren vil få medhold i sin sag.

De foreliggende sager angår den danske stats ansvar for påstået tortur i forbindelse med, at dansk militær i Basra i Irak angiveligt tilbageholdt et antal lokale og overgav dem til irakisk politi. Efter det oplyste om de økonomiske forhold, der hvor de kærende bor, er der grund til at antage, at et krav om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger reelt vil kunne afskære de anlagte retssager. Sagernes helt særlige karakter og omstændigheder – den danske stats mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet og de angiveligt ressourcetsvage ofre for tortur i udlandet sammenholdt med statens begrænsede interesse i sikkerhedsstillelsen for sagsomkostninger – indebærer efter Højesterets opfattelse, at det vil være urimeligt at imødekomme Forsvarsministeriets anmodning om sikkerhedsstillelse. Højesteret fritager derfor de elleve kærende for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.

Sagsomkostningerne for landsret og Højesteret for denne del af sagen fastsættes af landsretten i forbindelse med sagens afslutning.

Højesteret finder ikke grundlag for at pålægge eller tilkende biintervenienten, Dignity, Dansk Institut mod Tortur, sagsomkostninger for Højesteret.

Thi bestemmes:

Forsvarsministeriets anmodning om, at

skal stille sikkerhed for de sagsomkostninger,
som de kan blive pålagt at betale til Forsvarsministeriet, tages ikke til følge.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes,
Højesteret, den 17. september 2013.

Tina Halberg
kontorfuldmægtig

Kammeradvokaten

BILAG

25

CHRISTIAN HARLANG

18. SEPTEMBER 2013

J.nr.: 7501564 BIE/hk

Peter Biering
bie@kammeradvokaten.dk
Direkte +45 72 30 73 42
Mobil +45 25 43 02 07

Østre Landsret
7. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

E-mail: 7.Afdeling@oestrelandsret.dk og pr. post

ØL, 7. afd.'s sag nr. B-420-13 m.fl.
svarsministeriet

m.fl. mod For-

I lyset af Højesterets kendelse af g.d. om sikkerhedsstillelse i Østre Landsrets sager B-3421-11, mod Forsvarsministeriets, B-397-12, m.fl. mod Forsvarsministeriet, B-1162-12, m.fl. mod Forsvarsministeriet, og B-3534-12, m.fl. mod Forsvarsministeriet, meddeles hermed, at Forsvarsministeriet frafalder sin begæring om sikkerhedsstillelse i sag B-420-13, m.fl. mod Forsvarsministeriet, jf. Forsvarsministeriets svarskrift af 6. juni 2013, pkt. 1.2, s. 2-3.

Kopi af dette brev er samtidig hermed sendt til advokat Christian Harlang.

Med venlig hilsen
Kammeradvokaten

v/Peter Biering

-- Advokat

[REDACTED]

(S2) - INTEL section
Target Folder

OPERATION GREEN DESERT

Disposition:

1. Target Pack

- 1.1. Introduction
- 1.2. Threat Assessments
- 1.3. Justification
- 1.4. Target list
- 1.5. Additional Information
- 1.6. Sources
- 1.7. Report References

2. Battlefield Evaluation

- 2.1. Terrain (main)

3. Targets

- 3.1. Target 1
- 3.2. Target 3
- 3.3. Target 4a
- 3.4. Target 4b
- 3.5. Target 2

1. Target Pack.

1.1. Introduction

① There have in the past 6 month been several reports about both local insurgent as well as foreigners coming to AZ ZUBAYR to conduct attacks on ING and MNF.

② Within the last month indirect and direct fire attacks have been targeting ING and MNF in AZ ZUBAYR itself.

[REDACTED]

③ The reporting contained within this target pack covers both suspected foreign fighters (FF) linked to Al Zarqarwi and Al Qaida as well as suspected local insurgents and their weapons caches.

The targets are all located within the urban areas of AZ ZUBAYR itself, presenting some challenges to containment and force protection during operations.

④ If the intelligence is correct, it is most likely that there will be some resistance from the target groupings in response to the operation. This resistance could materialize as SAF and IEDs.

The operation includes both searches for documents, trying to link some of the suspects to known Terrorist groups, as well as [REDACTED]

The houses in targets: 1 and 4a, 4b are family residences.

1.2 Threat Assessment

Threat assessment is medium/high. It is very likely that targets: 1 and 4a, 4b have weapons, but there are no indications that they will use them to resist arrest if the operation is conducted during night time. Experience from former similar operations show they surrender or flee rather than to use their weapons. But there have been examples in BASRAH of insurgents taking up the fire fight with CF in order to avoid arrest.

1.2.1 ECOA 1 (most likely)

1. It is not assessed that we will meet any resistance during the house and area search
2. The suspects will attempt to flee into the surrounding urban area
3. A large number of children and adults will gather at the cordon or CP – some will try to interfere, especially when we block main traffic lines within the city.

1.2.2 ECOA 2 (worst case)

1. As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from their houses
2. If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.
3. Supporters could try to hit outer cordon with direct and indirect fire or perhaps even a VBIED if we actually do have a grip on a C2 cell from an international terrorist organisation.
4. Locals and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

1.3.1. Short/Long Term Consequences

Short term:

⑤ DANBN will disrupt the planned and ongoing attacks on MNF and ISF within and around AZ and detain the suspects. This will immediately have effect in the entire AOR – as this will show the capabilities of local ISF. And disrupt the capabilities of AIF/Anti MNF groupings within AZ.

If the operation is unsuccessful and collateral damage is sustained to surrounding areas due to resistance, local political and religious rhetoric might turn more anti MNF / anti IIG within wider areas of DANBAT AO.

Long term:

If the suspects are set free the attacks will continue after a while.

⑥ It will have given the ING a valuable lesson on operations planning and intelligence gathering which will strengthen their future operations.

If the operation is successful it will have established ING as a capable local security force within Az Zubayr. Which will increase their future freedom of operations and help make [REDACTED] AO more secure.

If the operation is unsuccessful it will have a bad effect on morale within ING and hamper the SSR and CIMIC projects within AZ urban. Which might lead to a worsen security situation in [REDACTED] AO.

1.4 Justification

The targets have been reported by one [REDACTED] and can not as yet be confirmed by other sources.

[REDACTED]

(S2) - INTEL section

Target Folder

1.5. Target List

1.5.1 Target Locations (A) and persons (B)

All B are wanted in connection to insurgency activity

B	A	NAME	GRID	MEMBERS OF FAMILY	REMARKS
1	1	[REDACTED]	[REDACTED]	30 (5 brothers with family)	3 bodyguards
2	1	[REDACTED]		10	
3	1	[REDACTED]			[REDACTED] Might have links to a similar organisation in Falluja
4	1	[REDACTED]			Most likely to have a few bodyguards (2-4)
5	3	[REDACTED]	[REDACTED]		The owner of Target 2, might be in the house
6	4b	[REDACTED]	[REDACTED]	10-15	Reportedly 30-50 armed FF within the hotel Supporter of former regime, might be connected to PLO

*B's could move around -- therefore check all names during the area search

1.5.2 Target Vehicles

None reported, but any car within target 1, 4a and 4b should be approached with caution as it could be prepared VBIED.

1.6. Additional Information

All targets contains large amount of people, including Women and children.
All targets are located in close proximity to mosques. Within residential areas.

1.7. Sources.

Removed from this paper.

1.8. Report references.

None.

2.0 Battlefield Evaluation.

2.1 Terrain

- The Terrain where the targets are located is all in the urban area of Az Zubayr.

⑦

- Target 1 on the most trafficated roundabout in downtown Az Zubayr
- Target 2 in rural area SW of Az Zubayr
- Target 3 on one of the main streets of Az Zubayr
- Targets 4a and 4b close to main road to Basrah
- All targets within heavily populated arrears
- All targets are located near mosques
- All targets have large areas to search
- All targets and inner/outer cordons can be targeted from neighbouring houses and their roofs
- Wiring and power cables to houses in target areas is strung in low height
- Targets 1 and 3 are located on paved surfaces; however target 4a and 4b are located in a dirt surfaced area.

3.0 Targets

3.1. Target 1.

a. Target type:

- 8 - Insurgent grouping
- 9 - Weapons caches; 107mm rockets, mortar systems and AKs.
- Launchers for 107mm rockets
- Igniter systems to IEDs and rockets (motorcycle and car batteries, keyless car entry systems)
- Documents incriminating the organisation
- Explosives
- Detonators
- Anti MNF/anti IIG propaganda

b. Available target information:

- Reportedly HQ of: Insurgent group called [REDACTED] (historic warlord)
- [REDACTED] reportedly the local leader of the organisation and lives near the AL-BARAAQ mosque with his family and 3 bodyguards
- [REDACTED] lives in AZ and is reportedly financing operations
- [REDACTED] who is reportedly the supreme leader of this organisation disappeared about 4 months ago. It is not known if he is within the complex.
- AIF in Fallujah allegedly houses the same organisation and links is thought to exist
- [REDACTED]

c. Suspects:

See. Pkt. 1.5.1

d. Other residents:

The housing complex is reportedly inhabited by 5 brothers and their families which might bring the number of pax within the complex to as much as 50 pax. Including many women and children.

Most likely there will be dogs within the complex.

e. Target buildings:

- One and two store brick buildings.
- Numerous windows
- Numerous small adjacent buildings
- Outer walls with small gateway entrances

f. Threat manifestation:

ECOA 1 (most likely)

- It is not accessed that we will meet any resistance during the house and area search

(10)

- The suspects will attempt to flee into the surrounding urban area

- A large number of children and adults will gather at the cordon or CP – some will try to interfere, especially when we block main traffic lines within the city.

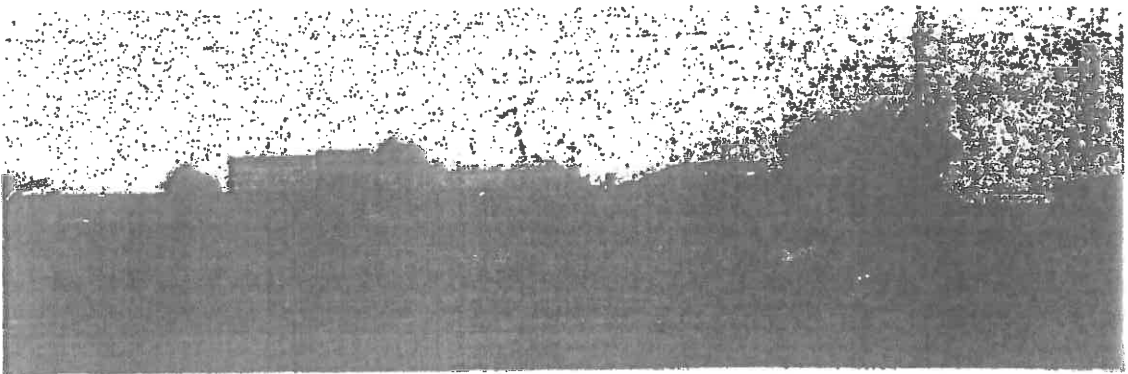
ECOA 2 (worst case)

- As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from their houses

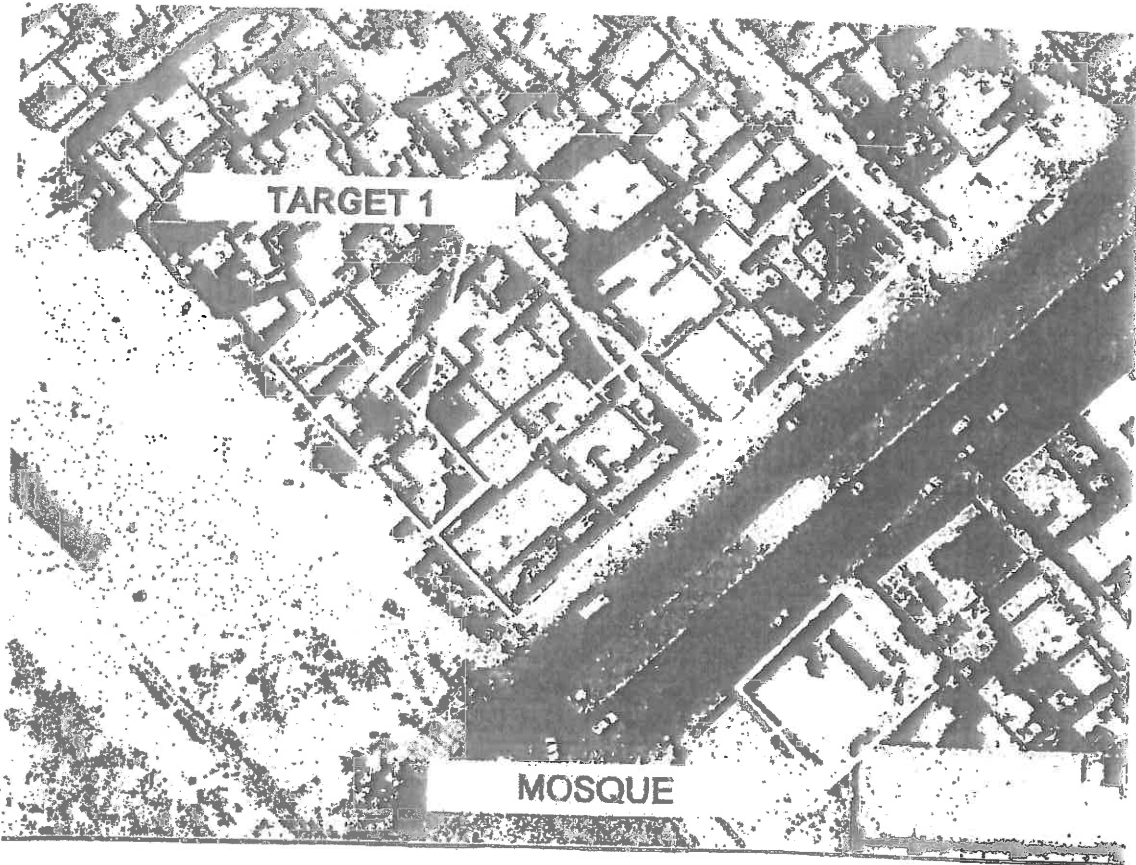
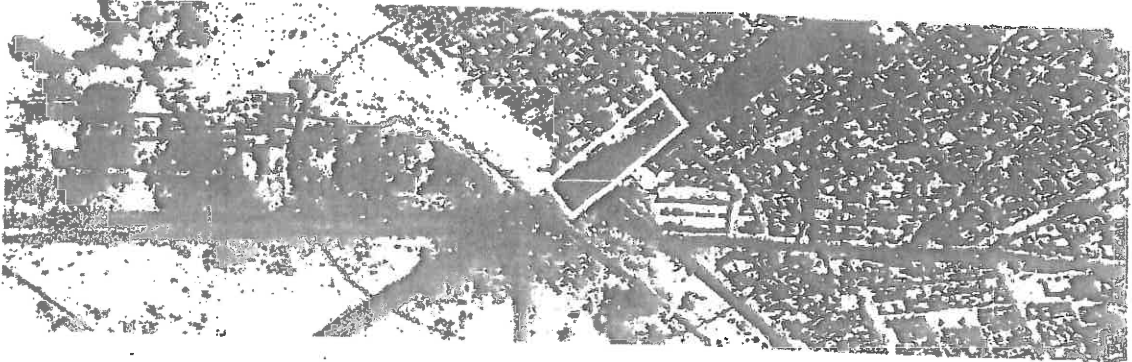
- If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.

- Locals and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

g. Picture gallery:

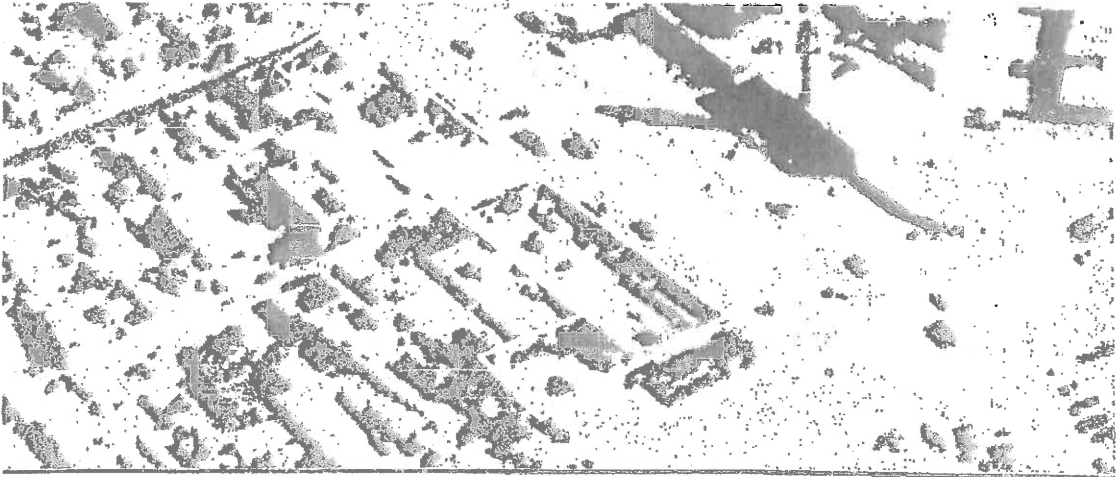
(S2) - INTEL section
Target Folder

[REDACTED]

(S2) - INTEL section

Target Folder

3.1. Target 2.

a. Target type:

- ⑧ - Insurgent grouping, training facility
- ⑨ - Weapons caches
- 3 x Dimitroff 30 guns
- 107mm rockets, mortar systems and AKs.
- Launchers for 107mm rockets
- Igniter systems to IEDs and rockets (motorcycle and car batteries, keyless car entry systems)
- Documents incriminating the organisation
- Explosives
- Detonators
- Anti MNF/anti IIG propaganda

b. Available target information:

- Allegedly a training facility for the organisation of [REDACTED]
- Owned by [REDACTED]
- Syrians, Saudis and Iraqis from Fallujah and Ramadi allegedly stays there for insurgency training
- Allegedly 3 x Dimitroff 30 guns are located there (observed personally by SO1/S2/602)
- During Najaf offensive, 7-8 vehicles were observed bringing weapons and people.

[REDACTED]

(S2) - INTEL section

Target Folder

c. Suspects:

See. Pkt. 1.5.1

d. Other residents:

The farms are reportedly inhabited by families which might bring the number of pax within the complex to as much as 50 pax. Including many women and children. Most likely there will be dogs and other domestic animals within the farms.

e. Target buildings:

- One store brick and clay buildings.
- Numerous windows
- Numerous small adjacent buildings
- Outer walls with small gateway entrances

f. Threat manifestation:

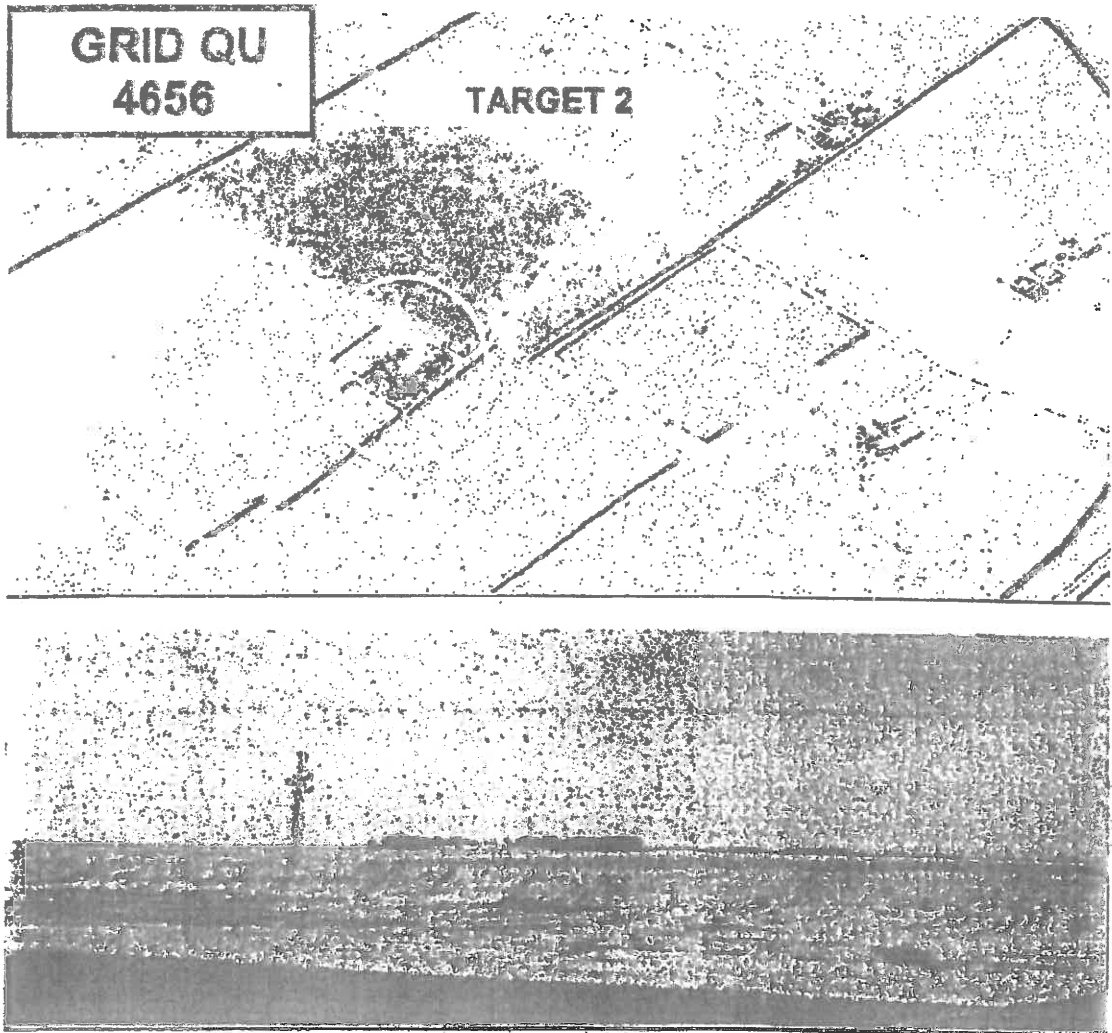
ECOA 1 (most likely)

- It is not accessed that we will meet any resistance during the house and area search

ECOA 2 (worst case)

- As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from their houses
- If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.
- Locals and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

g. Picture gallery:

3.2. Target 3.

a. Target type:

- ⑧ - Al Qaida operatives
- Documents
- ⑨ - Explosives
- Detonators

- Anti MNF/anti IIG propaganda

b. Available target information:

- Hotel: [REDACTED]
- Reported to house FF
- Reportedly 30-50 pax armed with SA (AL Qaida linked)
- SO1/S3/601 links hotel with FF related to Al Qaeda and Zarqawi grouping based in Az Zubayr.
- Two weeks ago a former Lt. Col. entered the hotel. He is from Fallujah and served with the army engineers during Saddam. This was reported to [REDACTED] by an [REDACTED] officer who served in the intelligence service during the former regime
- 10 NOV 04 [REDACTED] reported an increase of people, allegedly from Fallujah, checking into the hotel

c. Suspects:

See. Pkt. 1.5.1

d. Other residents:

- Probably other guests and employees in hotel

e. Target buildings:

- See picture, no inside information available.

f. Threat manifestation:

ECOA 1 (most likely)

- It is not assessed that we will meet any resistance during the house and area search
- The suspects will attempt to flee into the surrounding urban area
- A large number of children and adults will gather at the cordon or CP – some will try to interfere, especially when we block main traffic lines within the city.

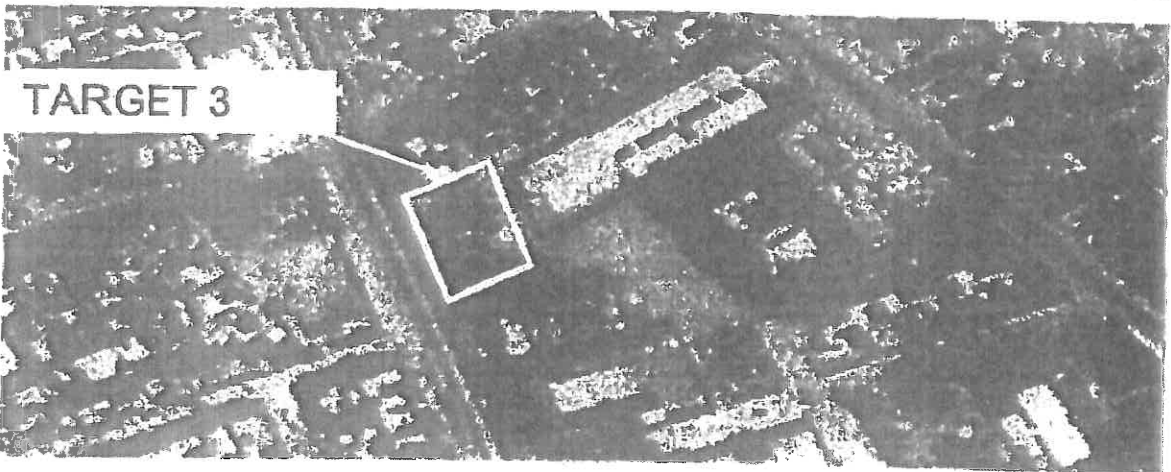
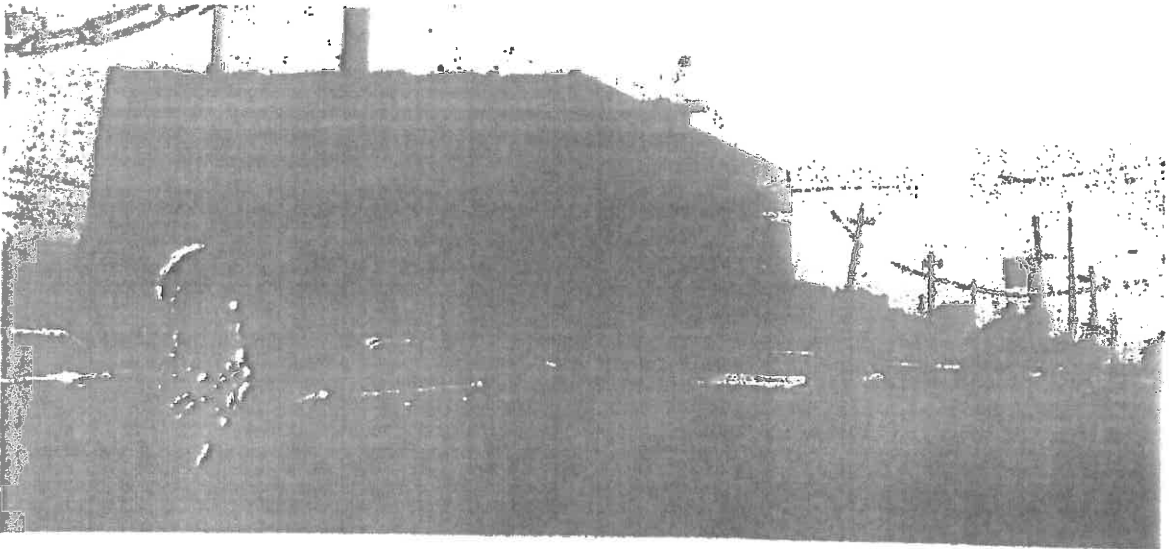
ECOA 2 (worst case)

- As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from the hotel
- If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.
- 5. Locals and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

g. Picture gallery:

(S2) - INTEL section
Target Folder

3.2. Target 4a.

a. Target type:

[REDACTED]

(S2) - INTEL section

Target Folder

- ⑧ - Insurgent grouping
- Hidden basements
- ⑨ - Weapons caches; 107mm rockets, mortar systems and AKs.
- Launchers for 107mm rockets
- Igniter systems to IEDs and rockets (motorcycle and car batteries, keyless car entry systems)
- Documents incriminating the organisation
- Explosives
- Detonators
- Anti MNF/anti IIG propaganda

b. Available target information:

- Reportedly HQ of Al-Taqyas (sufi religious organisation)
- Tribe: [REDACTED]
- [REDACTED] senior advisor to Pres. Saddam) reportedly supported the place during former regime.
- Allegedly there are hidden cellars concealing weapons and explosives

c. Suspects:

See. Pkt. 1.5.1

d. Other residents:

- Families might bring the number of pax within the building to as much as 15 pax. Including women and children.
- Most likely there will be dogs within the complex.

e. Target buildings:

- See picture, no inside information available. →

f. Threat manifestation:

ECO A 1 (most likely)

- It is not expected that we will meet any resistance during the house and area search
- The suspects will attempt to flee into the surrounding urban area
- A large number of children and adults will gather at the cordon or CP – some will try to interfere, especially when we block main traffic lines within the city.

[REDACTED]

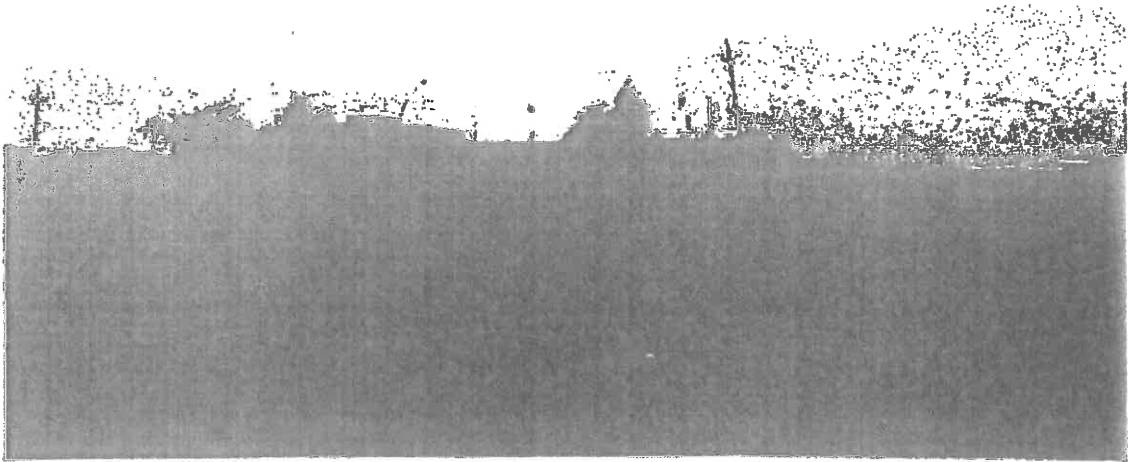
(S2) - INTEL section

Target Folder

ECOA 2 (worst case)

- As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from the house
- If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.
- Local and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

g. Picture gallery:

(S2) - INTEL section
Target Folder

3.2. Target 4b.

a. Target type:

- 8 - Insurgent grouping
- 8 - Hidden basements
- 9 - Weapons caches; 107mm rockets, mortar systems and AKs.
- Launchers for 107mm rockets
- Igniter systems to IEDs and rockets (motorcycle and car batteries, keyless car entry systems)
- Documents incriminating the organisation
- Explosives
- Detonators
- Anti MNF/anti IIG propaganda

b. Available target information:

- Reportedly HQ of Al-Taqyas (sufi religious organisation)
- Tribe: [REDACTED]
- [REDACTED] senior advisor to Pres. Saddam) reportedly supported the place during former regime.
- Allegedly there are hidden cellars concealing weapons and explosives

c. Suspects:

See. Pkt. 1.5.1

d. Other residents:

- Families might bring the number of pax within the building to as much as 15 pax. Including women and children.
- Most likely there will be dogs within the complex.

e. Target buildings:

- No picture, and no inside information available.

f. Threat manifestation:

ECOA 1 (most likely)

- It is not expected that we will meet any resistance during the house and area search
- The suspects will attempt to flee into the surrounding urban area
- A large number of children and adults will gather at the cordon or CP – some will try to interfere, especially when we block main traffic lines within the city.

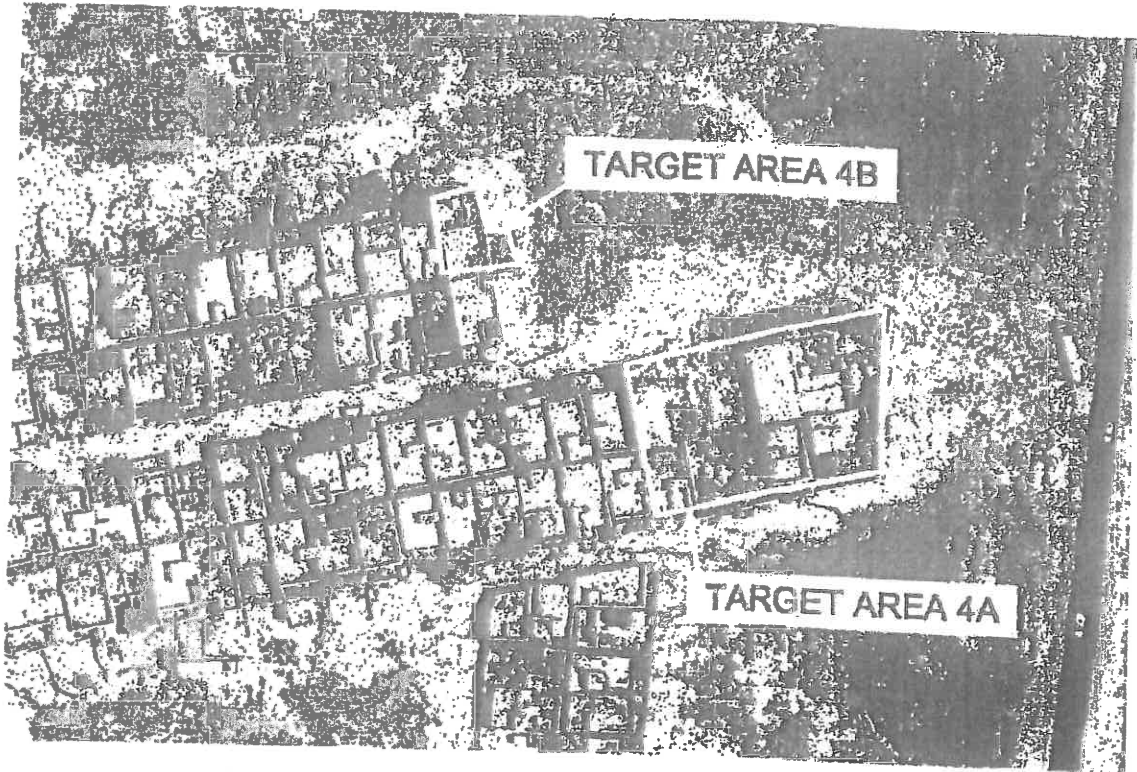
ECOA 2 (worst case)

- As inner cordons are placed some of the suspects might open fire from the house
- If possible the suspects will try to create as much delay as possible on our search, allowing them to draw attention and reinforcements to the targets.
- Locals and anti MNF elements from within AZ might try to interfere with the redrawing of troops from target areas.

g. Picture gallery:

[REDACTED]

(S2) - INTEL section
Target Folder

NO FURTHER PHOTOS AVAILABLE

FRIGIVET TIL INTERNETTET

FORSVARSKOMMANDOEN

FKO-KORSEK

INTERNT

04.10

2012/001467 - 552140

2012-02-16

(Bedes anført ved henvendelser)

Til
Kirstine Mose
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5, 1. sal
1450 København K
stud.jur@harlanglaw.dk

Emne:
Svar på anmodning om aktindsigt.

Bilag:
Forsvarskommandoens svar på afklarende spørgsmål samt anmodning om aktindsigt.

1. Du har ved henvendelser den 1. og den 13. februar 2012 anmodet om afklaring af en række konkrete spørgsmål til formuleringer i det materiale, som Forsvarskommandoen har fremsendt i forbindelse med tidligere aktindsigtsanmodninger, samt anmodet om indsigt i yderligere akter.
2. Vedlagt fremsendes som bilag svar på dine konkrete spørgsmål og supplerende anmodninger.
3. Denne afgørelse kan påklages til Forsvarsministeriet, Højens Kanal 42, København K.
4. Forsvarskommandoens kontaktperson er orlogskaptajn Per Moll Petersen, telefon 45 67 3012.

E.b.

Postadresse
Postboks 2153
1016 København K

Besøgsadresse
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K.

Telefon
4567 4567
Gennemvalg:
4567 3012

Telefax
4569 0748

Internet
www.forsvaret.dk
fko@mil.dk

FRIGIVET TIL INTERNETTET

FRIGIVET TIL INTERNETTET

NIELS TØNNING
oberstløjtnant
Chef for Koordinationssektionen

FRIGIVET TIL INTERNETTET

Forsvarskommandoens svar på afklarende spørgsmål
samt anmodning om ætindsigt

1. AFKLARENDE SPØRGSMÅL

Forklaring af betegnelsen DANBAT.

Svar: DANBAT er en forkortelse for den danske bataljon.

Forklaring af betegnelsen DANBN.

Svar: DANBN er en britisk forkortelse for den danske bataljon. I britisk militær terminologi forkortes en bataljon "Bn"

Forklaring af betegnelsen O-gruppen (SITREP 24. NOV 2004).

Svar: "O-gruppen" er "Operationsgruppen" - en gruppe af chefer i bataljonen. Typisk vil bataljonschefen, cheferne for alle bataljonens dispositionsenheder samt sektionscheferne i staben indgå i O-gruppen.

Forklaring af betegnelsen SPJESK (DOK 458002).

Svar: SPJESK er en forkortelse for spejdereskadron. Spejdereskadronen er en af de underafdelinger, der indgik i den danske bataljon.

Forklaring af betegnelsen BG (DOK 458002).

Svar: BG er en britisk forkortelse for Battle Group. En battle group er en enhed af bataljonsstørrelse, der er sammensat af enheder af forskellig type.

Forklaring af betegnelsen BTN O-GRP (DOK 458002).

Svar: I dansk militær terminologi er BTN en forkortelse for bataljon. Betegnelsen betyder således bataljonens O-gruppe. For forklaring af O-gruppe se ovenfor.

Forklaring af betegnelsen ESK (DOK 458002).

Svar: ESK er en eskadron. Eskadron er en underafdeling ligesom et kompagni, men er i hæren opstillet af et rytterregiment (Gardehusarregimentet eller Dragonregimentet). Betegnelsen anvendes i hæren om kampvognsenheder, opklaringsenheder og spejderenheder.

Forklaring af betegnelsen ESK C/S (DOK 458002).

Svar: Forkortelsen betyder "eskadronens call sign" Call sign er et britisk udtryk for kaldetal - den betegnelse, som en enhed har på radionettet. I det konkrete tilfælde betyder betegnelsen, at en af eskadronens enheder har foretaget sig et eller andet.

Forklaring af betegnelsen CH (DOK 458002).

Svar: CH er en forkortelse for chef.

Forklaring af betegnelsen FRKSN (DOK 458002).

Svar: Forkortelsen betyder "fremskudt kommandostation".

En fremskudt kommandostation er bataljonschefens følge, når denne forlader lejren (og dermed den faste kommandostation) for at føre bataljonen fra en position ved de indsatte enheder. Fremskudt kommandostation består i hæren som oftest af et lille antal pansrede køretøjer, der kan transportere chefen og dennes hjælpere samt tilsikre, at chefen til stadighed kan kommunikere med sine enheder.

Hvad vil det sige at afholde en befalingsudgivelse? (Sitrep 24 nov 2004).

Svar: At O-gruppen samles for at modtage chefens ordrer for en operation. Befalingsudgivelsen er en mundtlig, struktureret gennemgang af befalingen for en kommende operation, og hver enkelt deltagende enhed modtager sine opgaver for operationen. I det konkrete tilfælde er befalingen tillige udgivet skriftligt (og udleveret ved tidligere aktindsigtsanmodning).

I forlængelse af selve befalingsudgivelsen har modtagerne mulighed for at stille opklarende spørgsmål til chefen og til at koordinere opgaveløsningen indbyrdes.

TOC LOG fra 24-26. november 2004

Nærmere forklaring af hvad en TOC LOG er og hvem der i TOCLOG for d.25. november 2011 kommunikerede med hinanden. I den sammenhæng er det relevant at få oplyst hvem der specifikt kommunikerede med hinanden på hvilke tidspunkter og hvem der havde ansvaret for at skrive TOC LOG.

Svar: "TOC" er en forkortelse for "Tactical Operations Centre". TOC er etableret i bataljonens kommandostation og har til opgave at monitorere alle igangværende operationer samt registrere givne ordrer og meldinger. Denne registrering gennemføres i en log.

TOC er kontinuerligt bemanded af en vagthavende officer ("duty officer", DO), en vagthavende befalingsmand af sergentgruppen ("duty non-commissioned officer", DNCO) og en kontorhjælper ("duty clerk", D-Clerk).

Derudover kan TOC ved behov tilkalde yderligere personale i form af en vagtchef eller en vagthavende tolk.

TOC loggen føres kronologisk og skrives typisk af vagthavende kontorhjælper, der registrerer enhedernes radiokommunikation. Tidspunkterne for kommunikationen samt kommunikationens indhold fremgår af den log, der er udleveret ved tidligere aktindsigtsanmodning. I svaret på denne anmodning blev oplysningerne om, hvem der gennemførte den konkrete kommunikation, ekstraheret. Forsvarskommandoen fastholder denne ekstrahering.

Specifikt TOC logs:

Hvad henviser 72 til og hvilken kommandoforhold gør sig gældende for 72? Det vil sige hvem er det der fortæller 72 hvad denne skal gøre?

Svar: 72 er Spejdereskadronens kaldetal på bataljonens radionet. 72 modtager sine ordrer enten fra chefen på den fremskudte kommandostation eller fra operationsofficeren på den faste kommandostation.

Hvad henviser 60 til?

Svar: 60 er kommandostationens kaldetal på bataljonens radionet.

Hvad henviser 63 til?

Svar: Operationsofficeren i bataljonsstaben. Denne vil typisk befinde sig på kommandostationen under gennemførelsen af en operation.

Hvad henviser 66 til?

Svar: Det er formentlig et kaldetal på bataljonens radionet, men tallet anvendes normalt ikke, så det er for nærværende ikke muligt at fastslå, hvem det er i den konkrete sammenhæng. På baggrund af den efterfølgende parentes, der angiver betegnelsen "BDE", kan det formodes, at der er tale om en person med tilknytning til brigaden.

Hvad henviser MTK til?

Svar: MTK er en forkortelse for "modtagekontrol", hvilket vil sige, at man gennemfører et opkald på radionettet for at sikre, at der stadig er forbindelse til modtageren.

Hvad henviser BN til?

Svar: I britisk militær terminologi forkortes en bataljon "Bn"

Hvad henviser RDO til?

Svar: RDO er en forkortelse for radio.

Hvad henviser Relæ til?

Svar: En radio, der sender til en anden radio, hvorefter denne radio videresender signalet til en tredje radio. Anvendes når der er behov for, at radio et og tre skal kommunikere, men afstanden mellem dem overstiger rækkevidden.

Hvad henviser VHF til?

Svar: En forkortelse for Very High Frequency, det frekvensbånd, som bataljonens taktiske radioer opererer i.

Hvad henviser CYAN til?

Svar: CYAN er betegnelsen for målene for Operation GREEN DESERT. De enkelte mål hed CYAN 1, CYAN 2, CYAN 3 og CYAN 4 (sidstnævnte var opdelt i CYAN 4a og CYAN 4b).

Er CYAN 1 moskeen?

CYAN 1 er en række bygninger over for moskeen i al-Zubayr.

Kan det udspecificeres hvad henholdsvis CYAN 2, CYAN 3 og CYAN 4 (herunder CYAN 4a og 4b) var?

Svar: CYAN 2 var en lille gruppe af gårde.

CYAN 3 var en fleretagers bygning i midten af al-Zubayr.

CYAN 4a og 4b var to grupper af bygninger i østkanten af al-Zubayr.

Hvad står BDE for?

Svar: BDE er en forkortelse af brigade. En brigade er enheden over bataljonen, der således fører kommando over bataljonen.

Hvad er FCP i denne sammenhæng og hvem deltog her?

Svar: FCP er en forkortelse for "Forward Command Post", som er det samme som fremskudt kommandostation (se ovenfor). Det kan ikke på det nuværende grundlag oplyses, hvem der var til stede på den fremskudte kommandostation - udover bataljonschefen selv.

Hvad er MP konkret ift. Lb.nr 45 i TOC 250700NOV04-260700NOV04?

Svar: MP er en forkortelse for Militærpoliti.

Hvem er "de" i Lb.nr 131 TOC 250700NOV04-260700NOV04 og hvad er RDG her?

Svar: I den log, som er udleveret ved tidligere aktindsigtsanmodning, er enhedsbetegnelserne ekstraheret. Det er derfor ikke muligt at oplyse, hvem "de" er. RDG er en forkortelse for "Royal Dragoon Guards", en britisk enhed.

I TOC log 240700NOV04-250700NOV04 LB nr. 116, står der at OPO 058 – GREEN DESERT er modtaget og til S3 – KN (resten er overstreget). Hvad er dette?

Svar: OPO 58 er en forkortelse for operationsordre 58. Konkret drejer det sig om en ordre fra bataljonens foresatte myndighed (den britiske brigade).

S3 er betegnelsen for bataljonens operationsofficer eller operationssektionen i bataljonsstaben.

Beskrivelse af Shaiba Log base

Hvad er Vienna (TOCLOG 25 november 2004)

Svar: VIENNA er kodeordet for Shaiba Log Base til brug for kommunikation på radionettet.

Hvad er briterne og danskernes dele af lejren?

Svar: De dele, hvor de respektive nationers enheder er indkvarteret og har deres køretøjer og værksteder med videre. Den danske del var benævnt CAMP DANEVANG.

Hvad er Camp Campbell?

Svar: Camp Campbell er en lejr, der er beliggende nord for Basra by på hovedvejen mod Bagdad. Lejren tilhørte de irakiske sikkerhedsstyrker.

Yderligere spørgsmål til forståelse af dokumenterne

I FRAGO 284 - Op Green Desert Amendment 1 Side 3 fremgår det, at Bn will "Support the extraction of apprehended people by providing trucks for transports from objectives to Camp Campbell". Skal dette forstås således, at det er danske biler fangerne transporteres i?

Svar: Ja.

I "CHAPTER 8: LEGAL AFFAIRS AND RULES OF ENGAGEMENT (ROE)" punkt 8.1.5.1 opridses definitioner på tilbageholdte personer. Hvordan er registreringsforholdene og distinktionen mellem henholdsvis "Apprehended person" og "detainee".

Svar: Definitionerne fremgår af de britiske instruktioner på området, som blev givet til den danske bataljon. For indsigt i disse instruktioner henvises til den britiske ambassade. Instruktionerne findes i dokumentet "FRAGO 247 TO CONOPS 02/04 – IMPLEMENTATION OF SOI 391 & SOI 392", som er udsendt af Multinational Division South East den 30. juni 2004.

2. ANMODNINGER OM AKTINDSIGT

Henvendelse af 1. februar 2012:

SITREP som omtalt i TOC log

Svar: De i loggen omtalte situationsrapporter (SITREP), er de meldinger, som enhederne afgiver mundtligt på radio, og som registreres i TOC loggen. De eksisterer således ikke i skriftlig form, men er kun dokumenterede i loggen, som allerede udleveret.

OPO 058, som omtales i TOC log

Svar: Det drejer sig om den britiske brigades operationsordre for GREEN DESERT.

Det fremgår af TOC log, at den modtages, men den er IKKE registreret i bataljonens postliste, og den er ikke til stede i Hærens Operative Kommandos arkiv.

Forsvarskommandoen har rettet henvendelse til britiske myndigheder for at opnå adgang til befalingen, men har endnu ikke modtaget svar.

Forsvarskommandoen vurderer, at befalingen indeholder brigadens endelige tilladelse til at gennemføre operationen. Det er sandsynligt, at befalingen tillige indeholdt en ordre om, at alle tilbageholdte skulle føres til Shaiba Log Base for at blive vurderet med henblik på at fastslå, om de udgjorde en trussel mod

koalitionsstyrkerne, for derefter at blive genoverdraget til de irakiske sikkerhedsstyrker.

Det er ligeledes sandsynligt, at det er dette forhold, der er skyld i de af bataljonen i "Post Operation Report" anførte uoverensstemmelser mellem danske og irakiske enheder under udførelsen af operationen.

Afreportering fra befalingsudgivelse den 24. november 2004

Svar: Befalingsudgivelsen er som anført ovenfor en mundtlig gennemgang af bataljonens befaling. Der gennemføres ikke en "afreportering" i forlængelse af en sådan befalingsudgivelse.

Kurt Borgkvists tilsynsrapport fra 2004, samt den information danske myndigheder på daværende tidspunkt i 2004 havde om forholdene i de irakiske fængsler og politistationer.

Svar: Forsvarskommandoen finder ikke, at der på det aktuelle grundlag kan træffes afgørelse vedrørende udlevering. Dette skyldes, at regeringen har truffet beslutning om at nedsætte en undersøgelseskommission vedr. den danske militære indsats i Irak. Kommissionen ventes snarligt nedsat.

Da dokumentet er en del af det materiale, der forventes at indgå i den kommende undersøgelseskommissions arbejde, er der en mulighed for, at en offentliggørelse kan forringe kommissionens mulighed for at gennemføre det arbejde, den vil blive pålagt.

Forsvarskommandoen finder, at undersøgelseskommissionen bør gives lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om offentliggørelse. Forsvarskommandoen kan således først træffe afgørelse i sagen, når kommissionen er nedsat.

Henvendelse af 13. februar 2012: Target Packs for operationen.

Svar: Forsvarskommandoen vurderer, at der ikke kan gives aktindsigt i det pågældende dokument, idet det indeholder efterretningsmæssige oplysninger, der må beskyttes af hensyn til rigets forsvar, jf. Offentlighedslovens § 13, stk. 1.

Indsigt i kommunikationen på den danske bataljons intranet i perioden august – december 2004.

Svar: En sådan kommunikation er i kraft af dens interne natur som udgangspunkt ikke omfattet af retten til aktindsigt, jf. Offentlighedslovens § 7.

Kommunikationen består formentlig fortrinsvis af mails mellem enkeltpersoner i organisationen og ikke af udveksling af dokumenter mellem enheder. Dokumenter af betydning for sagen – befalinger og rapporter – er allerede udleverede ved tidligere aktindsigtsanmodninger.

Endeligt vil det ikke være muligt at udlevere den interne kommunikation på bataljonens intranet, idet forsvaret ikke gemmer denne kommunikation i længere tid.

Direktiver eller vejledninger for foto- og videodokumentation mellem juni og december 2004

Svar: Den danske bataljon havde ikke mulighed for at foretage foto- og videodokumentation af operationers gennemførelse, hvorfor der ikke var udgivet direktiver for dette.

Det fremgår dog af et punkt i Hærens Operative Kommandos direktiv til chefen for den danske bataljon, at man i forbindelse med tilbageholdelse om muligt skal foretage billeddokumentation af den tilbageholdte.

Formuleringen om billeddokumentation lyder:

"DANCON fremsender fremadrettet statusrapport pr. 2. sidste hverdag i måneden til HOK og gennemfører registrering af alle tilbageholdte/internerede ved DANCON.

Registrering skal dække:

« Hvem der er tilbageholdt om muligt med billeddokumentation.»

Såfremt du ønsker indsigt i hele denne akt, bedes du oplyse Forsvarskommandoen herom.

Advokat Christian Harlang
 Nytorv 5, 1
 1450 København K

MODTAGET

12 SEP. 2013

J. nr. 2013-31-0562
 Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen
 Den 10 SEP. 2013

Deres j.nr.: 600096

Aktindsigt

I et brev af 10. december 2012 stadfæstede Procesbevillingsnævnet Civilstyrelsens afgørelse af 5. oktober 2012 om ikke at meddele [redacted] fri proces til en sag mod Forsvarsministeriet vedrørende tortgodtgørelse og undersøgelsespligt. Sagen blev behandlet under j.nr. 2012-31-0846.

I et brev af 28. august 2013 meddelte Procesbevillingsnævnet, at nævnet efter Deres anmodning herom på vegne af [redacted] havde genoptaget sagen, men besluttet at fastholde afgørelsen af 10. december 2012. Anmodningen om genoptagelse blev behandlet under j.nr. 2013-31-0243.

Ved brev af 29. august 2013 har De på vegne af [redacted] anmodet om aktindsigt i visse dokumenter og oplysninger i Procesbevillingsnævnets sager vedrørende, dels Deres klients klage over Civilstyrelsens afgørelse af 5. oktober 2012, dels Deres klients anmodning om genoptagelse af Procesbevillingsnævnets behandling af klagen.

Procesbevillingsnævnet behandler anmodninger om aktindsigt efter principperne i retsplejelovens §§ 41-41 g, § 255 a og §§ 729-729 d. Dette fremgår af § 18 i bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 om forretningsorden for Procesbevillingsnævnet.

Procesbevillingsnævnet vedlægger journaloversigten i sagerne med j.nr. 2012-31-0846 og 2013-31-0243.

Procesbevillingsnævnet kan oplyse, at følgende nævnsmedlemmer har deltaget i behandlingen af sagerne: landsdommer Lone Kerrn-Jespersen, byretsdommer Knud Erik Schmidt og advokat Birgitte Pedersen.

Det kan oplyses, at der som udgangspunkt holdes ugentlige nævnsmøder. Der behandles normalt 20-30 sager pr. møde. Sagerne bliver sendt ud til nævnsmedlemmerne, så nævnsmedlemmerne har mulighed for 1 uges forberedelse til nævnsmødet. Sagerne bliver herefter behandlet på et nævns-møde, hvor nævnet træffer afgørelse om, hvorvidt der kan meddeles fri proces. Hvis der er behov herfor, vil sagen blive udsat til yderligere votering blandt de samme nævnsmedlemmer. Efterfølgende udfærdiger sekretariatet en afgørelse i sagen på baggrund af resultatet af nævnets votering. Hvis der er tale om et afslag på fri proces, begrundes afslaget med en henvisning til de bestemmelser, der giver mulighed for meddelelse af fri proces. Afgørelsen skrives under af en chefkonsulent eller af sekretariatschefen på nævnets vegne.

Procesbevillingsnævnet kan oplyse, at nævnets dagsordener og protokoller fra nævnsmøderne indeholdende nævnsmedlemmernes votum ikke er genstand for aktindsigt. Nævnet kan heller ikke meddele aktindsigt i sekretariatets interne notater, som bl.a. indeholder sekretariatets indstilling til nævnet vedrørende sagens afgørelse. Disse dokumenter er interne dokumenter, som ikke er genstand for aktindsigt.

Efter retsplejelovens § 41 g kan der gives aktindsigt i videre omfang end fastsat i §§ 41 a-41 f, medmindre andet følger af regler om tavshedspligt m.v. Procesbevillingsnævnet har ikke fundet grundlag for at meddele Dem aktindsigt efter denne bestemmelse.

Nævnet kan således ikke herudover give nærmere oplysninger om behandlingen af ovennævnte sager.

For så vidt angår Deres anmodning om oplysninger vedrørende nævnets begrundelse for at fastholde afslaget af 10. december 2012 bemærkes det således, at når en ansøgning afslås, gives der ikke en uddybende begrundelse for, at lovens betingelser for meddelelse af fri proces ikke er opfyldt. Dette gælder også i sager om anmodning om genoptagelse.

Denne praksis er i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelserne om Procesbevillingsnævnets behandling af klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces, jf. Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene, side 387, og lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejelovens og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces) med bemærkninger.

Det fremgår heraf, at Procesbevillingsnævnet behandler sager om fri proces på tilsvarende måde som appelsagerne, hvilket bl.a. indebærer, at afgørelserne – i lighed med afgørelserne i appelsagerne – som nævnt alene begrundes med henvisning til den bestemmelse, der giver hjemmel for meddelelse af fri proces.

Der henvises i den forbindelse til Procesbevillingsnævnets notat ”Begrundelse for Procesbevillingsnævnets afgørelser vedr. ansøgninger om appeltilladelse”. Notatet er vedlagt dette brev og kan tillige findes på nævnets hjemmeside.

På nævnets vegne

Peter Juul Agergaard
Chefkonsulent

Dok. nr.	Titel	Dato	Type	Til/Fra	Ansvarlig person	Status	Afskrevet
14	<u>Orientering om afgørelse</u>	10-12-2012	U - Brev ud	Civilstyrelsen	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	
13	<u>Afgørelse</u>	10-12-2012	U - Brev ud	Advokat Christian Harlang	<u>Helene Mørkeberg Nielsen</u>	Journalført	
12	<u>Processkrifter m. bilag</u>	21-11-2012	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Helene Glade Hegner</u>	Journalført	10-12-2012
11	<u>2012-31-0846 - notits - erstatningssag mod forsåret manglende indgriben under danske soldaters ophold i Irak</u>	14-11-2012	Notits	Helene Mørkeberg Nielsen	<u>Helene Mørkeberg Nielsen</u>	Journalført	
3	<u>Supplerende bemærkninger - pr. post</u>	08-11-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Pernille Kær Jensen</u>	Journalført	14-11-2012
4	<u>Supplerende bemærkninger</u>	07-11-2012	E-mail ind	peh@harlanglaw.dk	<u>Pernille Kær Jensen</u>	Journalført	14-11-2012
10	<u>Supplerende bemærkninger - pr. email</u>	12-10-2012	E-mail ind	kik@harlanglaw.dk	<u>Pernille Kær Jensen</u>	Journalført	15-10-2012
9	<u>Supplerende bemærkninger - pr. post</u>	12-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Pernille Kær Jensen</u>	Journalført	15-10-2012
2	<u>Akter</u>	10-10-2012	I - Brev ind	Civilstyrelsen	<u>Helene Glade Hegner</u>	Journalført	15-10-2012
8	<u>Anmodn. om genopt. af behandling af klag modt pr. post</u>	09-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Helene Glade Hegner</u>	Journalført	15-10-2012
7	<u>Supplerende bemærkninger vedr. nævnsmedlem - modtaget pr. fax + pr post 9/10-12</u>	05-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	05-10-2012
1	<u>Klage modtaget pr. mail</u>	05-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian F. Jensen	<u>Karin Kofoed Næsager</u>	Journalført	16-10-2012
6	<u>Supplerende bemærkninger - modtaget pr. post.</u>	04-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	05-10-2012
5	<u>Supplerende bemærkninger - modtaget pr. mail.</u>	04-10-2012	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	05-10-2012

! Dok. nr.	Titel	Dato	Type	Til/Fra	Ansvarlig person	Status	Afskrevet
18	<u>Ori. om afg.</u>	28-08-2013	U - Brev ud	Civilstyrelsen	<u>Pernille Kær Jensen</u>	Journalført	
17	<u>Genoptagelse og fastholdelse af stadfæstelse, § 328, stk. 3</u>	28-08-2013	U - Brev ud	Advokat Christian Harlang	<u>Stine Harkov Hansen</u>	Journalført	
12	<u>2013-31-0243 - bilag2</u>	14-08-2013	X - Internt notat	Karin Kofoed Næsager	<u>Karin Kofoed Næsager</u>	Journalført	
11	<u>2013-31-0243 - bilag1</u>	14-08-2013	X - Internt notat	Karin Kofoed Næsager	<u>Karin Kofoed Næsager</u>	Journalført	
16	<u>Anm. om genoptagelse af 2012-31-0846 - modtaget pr. post.</u>	13-08-2013	I - Brev ind	Advokat Christian F. Jensen	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	20-08-2013
15	<u>Anm. om genoptagelse af 2012-31-0846 - modtaget pr. post.</u>	13-08-2013	I - Brev ind	Advokat Christian F. Jensen	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	20-08-2013
14	<u>Anm. om genoptagelse af 2012-31-0846 - modtaget pr. mail.</u>	12-08-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	20-08-2013
13	<u>Anm. om genoptagelse af 2012-31-0846 - modtaget pr. mail.</u>	12-08-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	20-08-2013
10	<u>2013-31-0243 GENOPTAGELSE, nævns, vitits, formodningsreglen, kan de nye oplysninger begrunde bevilning</u>	09-07-2013	Notits	Stine Harkov Hansen	<u>Stine Harkov Hansen</u>	Journalført	
8	<u>Bilag 20-22 - modtaget pr. post.</u>	08-07-2013	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	08-07-2013
9	<u>Bilag 20-22 - modtaget pr. mail.</u>	05-07-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	08-07-2013
7	<u>Supplerende bemærkninger + bilag (i omslag) - modtaget pr. post.</u>	14-06-2013	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	14-06-2013
6	<u>Supplerende bilag (1-19) - modtaget pr. mail.</u>	11-06-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	12-06-2013
5	<u>Supplerende bemærkninger - modtaget pr. mail.</u>	11-06-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	12-06-2013
4	<u>Bekræftelse på modtagelse af anerk. samt opl. om at suppl. bemærk. fremsendes dags dato - modtaget pr. mail.</u>	10-06-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	12-06-2013
3	<u>Anerkendelsesbrev + frist til yderl. bemærk. (3 uger)</u>	17-05-2013	U - Brev ud	Advokat Christian Harlang	<u>Anna Andersen</u>	Journalført	
2	<u>Anm. om genoptagelse - modtaget pr. post.</u>	02-05-2013	I - Brev ind	Advokat Christian Harlang	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	02-05-2013
1	<u>Anm. om genoptagelse - modtaget pr. mail.</u>	01-05-2013	E-mail ind	cfj@harlanglaw.dk	<u>Louise Christensen</u>	Journalført	02-05-2013

Begrundelse for Procesbevillingsnævnets afgørelser vedr. ansøgninger om appeltilladelse

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 af forretningsorden for Procesbevillingsnævnet § 17, stk. 2, at Procesbevillingsnævnets afgørelser alene begrundes med en henvisning til de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af appeltilladelse.

Når en ansøgning afslås, gives der ikke en uddybende begrundelse for, at lovens betingelser for meddelelse af procesbevilling ikke er opfyldt.

Denne praksis er i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelserne i retsplejelovens kapital 1 a om Procesbevillingsnævnet¹.

I forarbejderne anføres det om nævnets behandling af ansøgninger om appeltilladelse, at nævnets afgørelser ikke skal fremstå som en afgørelse af selve sagen, og at en sådan uddybende begrundelse i øvrigt ville kunne give f.eks. en landsretsdøm en særlig præjudikatsværdi i forhold til andre landsretsafgørelser, hvor nævnet ikke har behandlet en ansøgning om tilladelse til appel til Højesteret. Det anføres endvidere, at meddeles der tilladelse, vil en nærmere begrundelse herfor også på grund af nævnets sammensætning kunne give anledning til mere principielle betæneligheder i forhold til den efterfølgende behandling af sagen i Højesteret.

Spørgsmålet om udformningen af Procesbevillingsnævnets begrundelse for et afslag er nærmere behandlet i Højesterets dom af 26. maj 1997 (U 1997.1062 H).

Af Østre Landsrets dom i sagen fremgår følgende:

”Det stemmer overens med retsplejelovens forudsætninger og kan derfor ikke i medfør af forvaltningsretlige regler føre til

¹ Retsplejerådets betænkning nr. 1260/1993 om et procesbevillingsnævn, side 30, samt lovforslagets bemærkninger, jf. forslag til lov om ændring af retsplejeloven (L217), afsnit 7 (FT 1994/95, tillæg A, side 2957ff).

ugyldighed, at nævnets afslag på kæretilladelse i overensstemmelse med forretningsordenens § 13, stk. 2, alene er begrundet med en henvisning til indholdet af retsplejelovens § 392, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3.

Landsretten finder ikke, at således givne begrundelse for nævnets afgørelse eller afgørelsen i sig selv er udtryk for en krænkelse af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og de i tilknytning hertil udviklede specifikke krav til retfærdig rettergang.”

Højesteret stadfæstede på dette punkt landsrettens afgørelse i henhold til grunde-
ne.

Der kan endvidere henvises til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse i klagesag nr. 16469/05, Erik Øvlisen mod Danmark. I denne sag afviste domstolen bl.a. en klage over Procesbevillingsnævnet afgørelse som åbenbar grundløs, idet domstolen fandt, at begrundelsen, som Procesbevillingsnævnet havde anført i afgørelsen, opfyldte kravene i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Der kan i øvrigt henvises til Justitsministerens svar af 12. april 2010 på spørgsmål nr. 791 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg stillede Justitsministeren den 15. marts 2010.

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 10. september 2013 12:20
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Anmodning om aktindsigt.
Vedhæftede filer: 130829 anmodning om aktindsigt.pdf

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed bringes anmodning om aktindsigt af 29. f.m., der vedhæftes nærværende e-mail, i erindring.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 29. august 2013 18:07
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Anmodning om aktindsigt.

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes anmodning af d.d., som ligeledes fremsendes med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Advokat Christian Harlang
 Nytorv 5, 1
 1450 København K

29 AUG. 2013
 MODTAGET
 29 AUG. 2013

J. nr. 2013-31-0243
 Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen
 Den 28 AUG. 2013

Deres j.nr.: 600096

Afgørelse

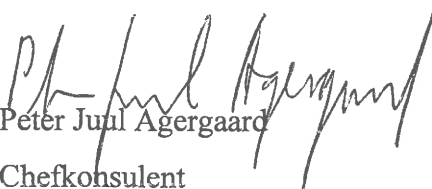
I et brev af 10. december 2012 stadfæstede Procesbevillingsnævnet Civilstyrelsens afgørelse af 5. oktober 2012 om ikke at meddele fri proces til en sag mod Forsvarsministeriet vedrørende tortgodtgørelse og undersøgelsespligt. Sagen blev behandlet under j.nr. 2012-31-0846.

Ved brev af 1. maj 2013 har De anmodet om, at sagen genoptages. Deres anmodning om genoptagelse er blevet behandlet under j.nr. 2013-31-0243.

Sagen er blevet behandlet på et nævnsmøde den 22. august 2013. Procesbevillingsnævnet har besluttet at genoptage sagen.

Efter sagens oplysninger og det i ansøgningen, klagen samt det til støtte for genoptagelsesansøgningen anførte finder nævnet imidlertid fortsat, at betingelserne for at meddele fri proces efter retsplejelovens § 329 ikke er opfyldt. Nævnet ændrer derfor ikke afgørelsen af 10. december 2012.

På nævnets vegne

 Peter Juul Agergaard
 Chefkonsulent

MODTAGET

04 SEP. 2013

J. nr. 2013-31-0563 m.fl.
Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen
Den 3. september 2013

Advokat Christian Harlang
Advokatfirmaet Christian Harlang
Nytorv 5, 1
1450 København K

Deres j.nr.: 600096

Klage over afslag på fri proces

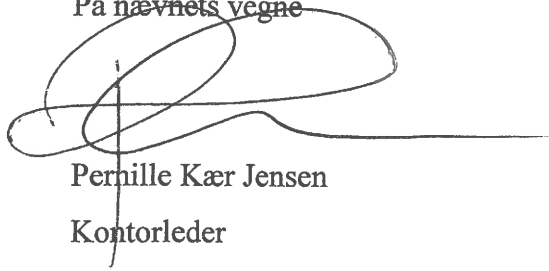
Procesbevillingsnævnet har modtaget Deres klage på vegne af _____ og 21 andre over Civilstyrelsens afgørelse af 13. august 2013 om fri proces.

De har i ansøgningen oplyst, at De vil fremkomme med et supplerende indlæg. Et eventuelt supplerende indlæg bedes være Procesbevillingsnævnet i hænde **senest den 30. september 2013.**

Procesbevillingsnævnet har i dag anmodet Civilstyrelsen om at få tilsendt sagens akter.

Hvis sagen, hvortil der søges fri proces, allerede er under behandling ved domstolene, bedes det oplyst, om hovedforhandlingen er berammet.

På nævnets vegne

Pernille Kær Jensen
Kontorleder

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

KOPI

Procesbevillingsnævnet
St. Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

29. august 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr.: Klage over afslag på fri proces.

D. 15. ds. er Civilstyrelsens afgørelse dateret d. 13. ds. om afslag på fri proces til retssag anlagt af og 21 andre mod Forsvarsministeriet vedr. tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling modtaget.

Med nærværende foreløbige klageskrivelse indbringes Civilstyrelsens afgørelse (vedlagt i kopi) hermed for Procesbevillingsnævnet.

Styrelsens afgørelse lider således af alvorlige faktuelle og juridiske fejl, der har haft væsentlig betydning for fri proces-ansøgningens foreløbige udfald.

Af hensyn til sagens fremme er Civilstyrelsen ved skrivelse af d.d. (vedlagt i kopi) anmodet om straks at fremsende sagens akter til Procesbevillingsnævnet.

Supplerende klageskrivelse, der vil indeholde bemærkninger til Civilstyrelsens begrundelser, forventes indgivet indenfor 4 uger.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 29. august 2013 18:24
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Klage over afslag på fri proces.
Vedhæftede filer: 130829 foreløbig klage til Procesbevillingsnævnet.pdf; 130829 skrivelse til Civilstyrelsen.pdf; 130813 Civilstyrelsens afgørelse om fri proces.pdf

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes foreløbig klage af d.d. med bilag, alt som ligeledes fremsendt med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 29. august 2013 18:07
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Anmodning om aktindsigt.
Vedhæftede filer: 130829 anmodning om aktindsigt.pdf

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes anmodning af d.d., som ligeledes fremsendes med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Procesbevillingsnævnet
St. Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

KOP!

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

29. august 2013

J.nr. 600096

CFJ/

Anmodning om aktindsigt

Hermed anmodes på vegne af min klient, _____, om aktindsigt i samtlige sagsakter vedrørende min klients sager hos Procesbevillingsnævnet vedr. klage over Civilstyrelsens afslag af 5. oktober 2012 og anmodning om genoptagelse af Procesbevillingsnævnets stadfæstelse af 10. december 2012.

Anmodningen omfatter sager med j.nr. 2012-31-0846 og 2013-31-0243 samt evt. sager med andre journalnumre.

Der begæres ikke aktindsigt i de skrivelser med tilhørende bilag, som ansøger selv har indgivet til nævnet eller til Civilstyrelsen.

Anmodning om aktindsigt omfatter sagernes journalkort og anden fortegnelse over sagernes akter.

Endvidere bedes følgende venligst oplyst:

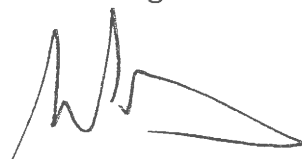
1. Hvilke nævnsmedlemmer, der deltog i behandlingen af genoptagelsesbegæring af 1. maj 2013 med tilhørende indlæg af 11. juni 2013 m.v., på nævnsmødet d. 22. august 2013.

2. Nævnets begrundelse for at fastholde sit afslag af 10. december 2012. (Det erindres, at afslag af 10. december 2012 i overensstemmelse med Procesbevillingsnævnets praksis heller ikke var begrundet.)
3. Om der var dissens, og i givet fald fra hvem og med hvilke(n) begrundelse(r).
4. Varigheden af ovennævnte nævnsmøde d. 22. august 2013.
5. Hvor mange sager, der blev behandlet på det pågældende møde.
6. Varigheden af behandlingen af ansøgers genoptagelsesbegæring på mødet.

Anmodningen støttes på reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og persondataloven og vedrører den videst mulige aktindsigt.

Såfremt Procesbevillingsnævnet vurderer, at nogle dokumenter eller oplysninger er undtaget fra aktindsigt, skal jeg anmode om, at det tilkendesiges, hvilke dokumenter eller oplysninger der er undtaget, og med hvilken begrundelse.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Formand Poul Dahl Jensen
Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

KOPI

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

12. august 2013

J.nr. 600096

CHA/CFJ

HASTER!

Vedr.: J. nr. 2012-31-0846 – Klage over afslag på fri proces.

Hermed vedlægges kopi af skrivelse af d.d. til Procesbevillingsnævnet, med bilag.

Kopi af nærværende skrivelse er samtidig hermed tilsendt Højesteret, og kopi således tillige fremsendt til Kammeradvokaten.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 12. august 2013 12:45
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: HASTER! Vedr.: J. nr. 2012-31-0846 – Klage over afslag på fri proces.
Vedhæftede filer: 130812 skrivelse til Procesbevillingsnævnet.pdf; 130812 skrivelse til formanden for Procesbevillingsnævnet.pdf; 130809 Højesterets kendelse om biintervention.pdf

Til formand Poul Dahl Jensen, Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes skrivelse af d.d. med bilag, alt som ligeledes fremsendt med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

KOPI

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

12. august 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr.: J. nr. 2012-31-0846 – Klage over afslag på fri proces.

Hermed fremlægges som **bilag 23** udskrift af Højesterets kendelse af 9. ds., hvoraf det fremgår, at Højesteret – på trods af Forsvarsministerets protest – meddeler Dignity (Dansk Institut mod Tortur) tilladelse til at indtræde som biintervenient i det for Højesteret verserende kæremål om, hvorvidt ansøger m.fl. kan pålægges at stille økonomisk sikkerhed for statens udgifter til retssagsførsel, førend deres sager om den danske stats ansvar for tortur, m.v., kan blive prøvet for de danske domstole.

Af Højesterets præmisser for at tillade biinterventionen fremgår bl.a. (s. 8, 2. og 3. afsnit):

"...Instituttets virke er således interessevaretagelse for torturofre og potentielle torturofre, og instituttet må anses som alment anerkendt talerør mod tortur og for torturofre – en persongruppe, hvis interessers varetagelse ikke er forankret andetsteds, og som har særligt behov for sådan interessevaretagelse.

Dignitys indtræden i sagen med henblik på som biintervenient at udtale sig til støtte for de kærende ligger inden for rammerne af de nævnte formål og aktiviteter..." (understreget her)

Højesteret skal d. 11. september d.å. behandle det mundtlige kæremål vedr. Østre Landsrets beslutninger om sikkerhedsstillelse for ansøger (1),
 , jf. vor skrivelse af 5. f.m.

Af procesøkonomiske hensyn overfor både Højesteret, ansøgende torturoffer (1) samt den sagsøgte stat skal ansøger hermed venligst henstille Procesbevillingsnævnet til, at sagsbehandlingen af ansøgning af 1. maj d.å. om genoptagelse af afgørelse om fri proces gerne fremmes bedst muligt, således at den fremkommer senest d. 10. september d.å.

Kopi af nærværende skrivelse er samtidig hermed tilsendt Højesteret, og kopi således tillige fremsendt til Kammeradvokaten.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

K O P I

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

5. juli 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr.: J. nr. 2012-31-0846 – Klage over afslag på fri proces.

Hermed fremlægges som **bilag 20** udskrift af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs retsbog af 2. ds., hvoraf det fremgår, at Højesteret har anordnet mundtlig forhandling af kæremålet, der angår Østre Landsrets beslutning af 8. juni 2012 om sikkerhedsstillelse i den sag, ansøger har anlagt d. 13. september 2011.

Endvidere fremlægges som **bilag 21** skrivelse af s.d. fra Højesterets Anke- og Kæremålsudvalg, hvoraf det fremgår, at der er berammet mundtlig forhandling til d. 11. september d.å. i Højesterets 1. afdeling.

Ved skrivelse af 11. juni 2013 har jeg til Procesbevillingsnævnet fremsendt anmodning om genoptagelse af Nævnets stillingtagen til fri proces ud fra det samlede på nuværende tidspunkt foreliggende retlige og faktiske grundlag.

Bevilges fri proces bortfalder ansøgers sag for Højesteret, hvorfor jeg venligst anmode Procesbevillingsnævnet om at oplyse, hvornår det forventes at nævnets stillingtagen kan foreligge.

Som det formentlig vil være Procesbevillingsnævnet bekendt, ud fra den betydelige offentlige omtalte af sagskomplekset, der har fundet sted de seneste måneder, består der en fortsat stigende interesse for sagen fra offentlighe-

den i almindelighed, Folketinget (der har nu været afholdt 4 åbne samråd med forsvars- og justitsministeren) og fagkyndige organisationer i særdeleshed (jf. bilag 1), hvilket bl.a. har resulteret i, at Dignity (Dansk Institut mod Tortur) til Højesteret har fremsendt den biinterventionsbegæring med tilhørende bilag, som hermed fremlægges som sagens **bilag 22**, indgivet af advokat Thorkild Høyer.

Kopi af nærværende skrivelse er samtidig hermed tilsendt Højesteret, og kopi således tillige fremsendt til Kammeradvokaten.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

UDSKRIFT
AF

BILAG	20
CHRISTIAN HARLANG	

HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS RETSBOG

Retsmøde den 2. juli 2013 i

K O P I

Sag 135/2013

og

(advokat Christian Harlang for alle)

mod

Forsvarsministeriet

(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Sag 136/2013

og

(advokat Christian Harlang for begge)

mod

Forsvarsministeriet

(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Sag 137/2013

og

(advokat Christian Harlang for alle)

mod

Forsvarsministeriet

(kammeradvokaten ved advokat Peter Biering)

Der fremlagdes kæreskrift med bilag 1-11, svarskrift med A-M samt anmodning om biintervention af 25. juni 2013.

Det fremgår heraf, at de kærende har anmodet om mundtlig forhandling af kæremålene. Det fremgår endvidere, at Forsvarsministeriet ikke har bemærkninger hertil.

Ankeudvalgsformand fungerende formand Lene Pagter Kristensen besluttede at imødekomme anmodningen om mundtlig votering af kæremålene.

Sagerne udsat på berømmelse af mundtlig forhandling.

Sagerne endvidere udsat til den 11. juli 2013 på replik samt parternes bemærkninger til anmodningen om biintervention.

--oo0oo--

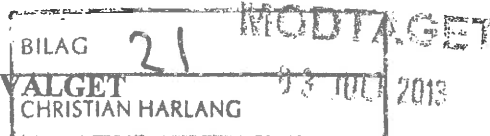
Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 2. juli 2013

Anja Mark Nielsen

kontorfuldmægtig

HØJESTERET
ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGET

Den 2. juli 2013
Init amn

Advokat Christian Harlang
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K

KOPI KOPI

Deres j.nr.:

Højesteretssag nr. 135/2013:

m.fl. v/advokat Christian Harlang mod Forsvarsministeriet v/kammeradvokaten ved advokat Peter Biering

Højesteretssag nr. 136/2013:

og v/advokat Christian Harlang mod Forsvarsministeriet v/kammeradvokaten ved advokat Peter Biering

Højesteretssag nr. 137/2013:

v/advokat Christian Harlang mod Forsvarsministeriet v/kammeradvokaten ved advokat Peter Biering

I disse sager meddeler Højesteret parterne følgende:

Vedlagt fremsendes retsbog af dags dato.

Ankeudvalgets fungerende formand Lene Pagter Kristensen har besluttet, at sagerne 135/2013, 136/2013 og 137/2013 behandles i forbindelse med hinanden, jf. retsplejelovens § 254, stk. 1.

Det bekræftes, at sagerne er berammet til mundtlig forhandling

onsdag den 11. september 2013 kl. 9.00 (1. afd.)

Væghed 1 dag med 5 dommere.

Regler og vejledning om forberedelse og mundtlig forhandling findes på Højesterets hjemmeside (www.hoejesteret.dk), hvortil der henvises. Vejledningen kan efter anmodning fremsendes med posten.

Senest 14 dage før den mundtlige forhandling skal der indleveres i 22 eksemplarer

- kendelsesudskrift, jf. reglernes punkt 2.7

og i 8 eksemplarer

- ekstrakt og eventuelle løse bilag, jf. reglernes punkt 2.7,
- sammenfattende processkrift eller påstandsdokument samt hjælpebilag mv., jf. reglernes punkt 3.1 og vejledningens punkt E.1, E.6 og F.1, og
- materialesamling eller oversigt over forarbejder, retspraksis og litteratur vedlagt eventuelle utrykte afgørelser, jf. reglernes punkt 3.2 og vejledningens punkt J.1 og J.8.

Det bemærkes, at overholdes fristen for indlevering af behørigt udformet ekstrakt og påstandsdokument ikke, kan dette tillægges udeblivelsesvirkning efter retsplejelovens § 386.

Senest 1 uge før den mundtlige forhandling skal der indleveres i 8 eksemplarer

- tidsplan for den mundtlige forhandling, jf. vejledningens punkt H.1.

Alt materiale, der indleveres til sagerne, skal hæftes eller limes i ryggen. Der må ikke indleveres materiale, der indeholder plastik eller metal (bortset fra hæfteklammer). Det betyder blandt andet, at der ikke må bruges plastikforsider eller -omslag, brevordnere, clips, metal- eller spiralrygge. Hvis materialet ikke opfylder disse krav, kan ankeudvalget returnere materialet med henblik på rettelse.

Lene Pagter Kristensen

fungerende ankeudvalgsformand

Højesteret
Prins Jørgens Gård 13
1218 København K

K O P I

Anmodning om bi-intervention i medfør af retsplejeloven § 252

I kæresagen (HR nr. 135/2013) vedrørende:

ØL. 7. afd.'s sag B-3421-11:

ØL. 7. afd.'s sag B-397-12:

ØL. 7. afd.'s sag B-1162-12:

samt ØL. 7. afd.'s sag B-3534-12:

alle v/ advokat Christian Harlang

mod

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter Biering)

skal jeg herved som advokat for DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur (herefter DIGNITY) anmode om **Højesterets tilladelse** til, at DIGNITY indtræder i den nævnte kæresag til støtte for de kærendes påstand om, at sagsøgerne ikke skal stille sikkerhed for sagens omkostninger.

Det gøres gældende, at DIGNITY, der blandt andet har til formål at beskytte torturofres rettigheder, jf. DIGNITY's vedtægter (bilag I), har en retlig interesse i udfaldet af kæremålet.

1. KÆRESAGENS GENSTAND

Sagen ved Østre Landsret vedrører 11 irakiske torturofre, som har anlagt sag mod Forsvarsministeriet med krav om oprejsning i form af tortgodtgørelse m.v., som følge af danske soldaters tilbageholdelse af dem under Operation Green Desert i Basra (Irak) i november 2004 og efterfølgende overgivelse til irakisk myndigheder. Sagskomplekset vedrørende Operation Green Desert omhandler yderligere 12 irakere, som har anlagt tilsvarende civile erstatningssager mod Forsvarsministeriet, jf. stævning af 28. december 2012, bilag II. Det samlede sagskompleks berører fortolkning af forskellige menneskeretlige principper til beskyttelse af torturofre - både på det processuelle niveau og i forhold til substansen, hvor spørgsmålet om forældelse af deres retskrav bliver centralt.

Østre Landsret har ved beslutninger af 8. juni 2012, 10. august 2012 og 7. januar 2013 besluttet, at de 11 torturofre hver især skal stille sikkerhed for sagens omkostninger på kr. 40.000 i form af bankgaranti eller deponering af penge, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1.

I medfør af retsplejelovens § 392, stk. 2, 3. pkt., meddelte Procesbevillingsnævnet ved afgørelse af 15. maj 2013 sagsøgerne begrænset tilladelse til at kære Østre Landsrets tre beslutninger til Højesteret, således at tilladelsen alene omfatter spørgsmålet om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger.

Kæresagen ved Højesteret omhandler, hvorvidt kravet om sikkerhedsstillelse overfor de 11 kærende er berettiget. Det gøres gældende, at det bl.a. indebærer en vurdering af, om Østre Landsrets beslutninger er i overensstemmelse med Artikel 6 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Artikel 14 i FNs Konvention mod Tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (1984) (FNs Torturkonvention) (jf. kæreskrift af 29. maj 2013 og kæresvarskrift af 13. juni 2013).

Sagen er principiel - som det også er fastslået af Procesbevillingsnævnet i dets kærretilladelse - og vil have principiel betydning for andre torturofres mulighed for at få prøvet deres sager ved danske domstole, herunder de førnævnte øvrige 12 irakiske statsborgere.

2. BIINTERVENTIONENS RETLIGE GRUNDLAG

Retsplejelovens § 252, stk. 1, fastslår, at

Tredjemand, der har en retlig interesse i udfaldet af en sag, kan indtræde i sagen til støtte for en af parterne.

Det fremgår af retspraksis, at retten til biintervention ikke blot gælder ved retten i første instans, men også ved appelretten, når den retlige interesse i interventionen på dette tidspunkt er til stede, jf. U 1942 100 H. Denne dom og de efterfølgende anførte domme fremgår af vedlagte **materialesamling**.

Det fremgår af Betænkning 1973 nr. 698 om behandling af borgerlige sager, punkt 101, at udtrykket "retlig interesse"

"indeholder ikke i sig selv nogen bestemt angivelse af, hvornår biintervention kan ske, men åbner blot mulighed for, at tredjemand kan indtræde i sagen, når dette findes rimeligt og velbegrunderet".

Begrebet "retlig interesse" er med andre ord dynamisk og skal udsættes for et konkret skøn. Gomard og Kistrup (Civilprocessen (6. udgave, 2007), side 457) anfører, at:

"Udtrykket retlig interesse er fleksibelt og betyder i denne sammenhæng, at tredjemand kan indtræde i sagen, hvis dette findes rimeligt og velbegrunderet".

Dog er kravene til "retlig interesse" i sager om bi-intervention antageligt mindre end i sager om hovedintervention eller sagsanlæg, jf. Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen og Lasse Højlund Christensen, Den Civile Retspleje, side 258:

"Hvis kravet til retlig interesse var det samme ved bi- og hovedintervention, ville en tredjemand (i 1. instanssager) alene kunne indtræde som biintervenient, hvis han i stedet kunne have valgt at indtræde som hovedintervenient, dvs. havde tilstrækkelig retlig interesse i sagen til selv at kunne have anlagt sagen mod en af parterne. Så strenge krav til biintervenientens retlige interesse kan ikke stilles".

Ifølge retspraksis kan organisationer biintervenere til fremme af deres formål og til varetagelse af medlemmers interesser. I mange sager vil ingen af parterne protestere mod en sådan bi-intervention, jf. f.eks. Institut for Menneskerettigheders bi-intervention i den verserende sag ved Højesteret 306/2012, Sahab Ridha Jabur v. Justitsministeriet. I sager hvor en af parterne har modsagt sig en sådan indtræden, kan retten tillade bi-intervention, hvis betingelsen i retsplejelovens § 252, stk. 1 er opfyldt, jf. U1942.100 H og U1969.522V vedrørende grundejerforeninger; og U2004.260Ø vedrørende foreningen af Danske Videogramdistributører.

3. DIGNITYs FORMÅL

DIGNITY (tidligere Rehabiliterings- og Forskningscenteret for Torturofre (RCT)) har "som sit formål at ... bidrage til den globale indsats for afskaffelse af tortur", jf. DIGNITYs vedtægter, bilag I.

DIGNITYs virke tager udgangspunkt i internationale konventioner til bekæmpelse af tortur, herunder FNs Torturkonvention, Tillægsprotokollen til FNs Konvention mod Tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (2002) (OPCAT) og FNs Konvention om Civile og Politiske Rettigheder (1966).

DIGNITY er en ikke-statslig interesseorganisation for torturofre og yder støtte til ofre i Danmark og i udlandet. I denne sag støtter DIGNITY de 11 kærendes krav på at få adgang til domstolsprøvelse. Det er sket ved fremsendelse af bemærkninger til Forsvarsudvalget, jf. **bilag III** og ved indlæg i medierne (se f.eks. DR2's udsendelse om fangesagen den 12. juni, kl. 16.23, <http://www.dr.dk/tv/se/dr2-dagen/dr2-dagen-med-illeborg-og-ingemann-66#!/>).

Som en ikke-statslig organisation opfylder DIGNITY tillige sit formål ved at overvåge og kommentere de danske myndighedernes opfyldelse af deres forpligtelser vedrørende bekæmpelse af tortur under FNs Torturkonvention og andre internationale konventioner. Det sker bl.a. ved undervisning af danske retshåndhævelsespersonale (f.eks. politi og fængselspersonale), som Danmark er pålagt i medfør af Artikel 10 i FNs Torturkonvention og ved indlevering af rapporter til FNs forskellige konventionsorganer, herunder FNs Torturkomite, når Danmark skal eksamineres. DIGNITY deltager også i den danske forebyggelsesmekanisme under Tillægsprotokollen til FNs Torturkonvention, som varetages af Ombudsmanden, og bidrager til udarbejdelse af torturspecifikke resolutioner i FNs Generalforsamling og Menneskerettighedsråd.

DIGNITY er anerkendt som en ledende anti-tortur organisation i verden og har blandt andet opnået observatørstatus ved FNs Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC).

DIGNITY er medlem af International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT), som er en paraplyorganisation for over 140 anti-tortur organisationer. IRCT har ydet støtte til de 11 kærrende, således at retsmedicinske undersøgelser ved psykolog _____, psykiater _____ og retsmedicinere Jørgen Lange Thomsen kunne finde sted. DIGNITY har desuden støttet de 12 førnævnte irakere, som indgav stævning mod Forsvarsministeriet.

Yderligere information om DIGNITY's arbejde er vedlagt som **bilag IV**.

4. ANBRINGENDER

Jeg gør følgende **anbringender** gældende for, at DIGNITY har den fornødne retlige interesse i bi-intervention:

- Sagen drejer sig om tortur med alvorlig personskade til følge. De kærende ønsker i medfør af FNs Torturkonventionens artikel 14 at få deres retskrav mod staten prøvet af domstolene. Artikel 14, stk. 1, fastslår, at:

”Enhver deltagende stat skal i sit retssystem sikre, at et offer for en torturhandling opnår oprejsning og har en eksigibel ret til rimelig og tilstrækkelig erstatning og herunder midler til en så fuldstændig rehabilitering som mulig”.

Bestemmelsen stiller krav til Danmark om at sikre, at torturofre har en reel adgang til oprejsning, herunder adgang til at få prøvet deres sag ved domstolene. Beskyttelse af de 11 kærendes rettigheder under Artikel 14 i FNs Torturkonventionen falder direkte indenfor DIGNITY’s mandat.

- Sagens principielle aspekter kan få indgribende betydning for andre torturofre, herunder de øvrige ovenfor nævnte 12 irakiske fanger fra Operation Green Desert, og hvis interesser tillige er omfattet af DIGNITY’s mandat.
- DIGNITY er en interesseorganisation, som har til formål at støtte torturofre og sikre, at deres rettigheder under FNs Torturkonvention respekteres af Danmark og andre medlemsstater. DIGNITY har derfor en umiddelbar interesse i kæremålets udfald. Det vil være vanskeligt for DIGNITY at opfylde dette formål og varetage torturofrenes interesser, hvis krav i medfør af FNs Torturkonventionen ikke bliver prøvet af domstolene.
- DIGNITY har i mange år arbejdet med fortolkning og anvendelse af FNs Torturkonvention – også under væbnede konflikter i udlandet, og kan således bidrage til, at relevante juridiske principper og retspraksis bliver fremlagt i kæresagen.
- Sagen er anlagt af udenlandske civile torturofre mod den danske stat med påstand om, at statens ansatte har et medansvar i forbindelse med udfaldet af en dansk ledet militæroperation. Der er således ikke tale om en sag mellem

to ligestillede parter, men mellem staten og civile borgere. DIGNITY's biintervention til fordel for de irakiske kærrende vil styrke retssikkerheden.

- Kravene til retlig interesse i biintervention er mindre end ved søgsmålskompetence (se f.eks. U.1994.780/2Ø vedr. Greenpeace).
- Retspraksis vedrørende organisationer, som i medfør at deres medlemmers interesser har haft retlig interesse i biintervention, finder analog anvendelse i denne sag.
- DIGNITY's biintervention kan ske uden væsentlig forsinkelse eller besvær for sagens parter eller retten.

DIGNITY's anmodning om tilladelse til biintervention til støtte for de kærrende bør derfor imødekommes.

DIGNITY forbeholder sig i videst muligt ret til at fremsende yderligere anbringender og procesdokumenter.

Kopi af denne anmodning med bilag er fremsendt til Kammeradvokaten og advokat Christian Harlang.

København, d. 25. juni 2013

Thorkild Høyer
Advokat (H)

T +45 2143 4050

F +45 7014 1315

th@nyhavnsadvokaterne.dk

Denne skrivelse tillige med Materialesamling og bilag vedlægges i 2 eksemplarer:

- Bilag I: DIGNITY's Vedtægter.
Bilag II: Stævning af 28. december 2012 til Københavns Byret (B-420-13).
Bilag III: DIGNITY's bemærkninger til Forsvarsudvalget af 20. marts 2013.
Bilag IV: DIGNITY's Årsberetning 2012.

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 11. juni 2013 17:57
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j.nr. 2013-31-0243 - Fri proces (anmodning om genoptagelse).
Vedhæftede filer: Bilag 1 til 7 til ansøgers indlæg af 130611.pdf; Bilag 8 til 12 til ansøgers indlæg af 130611.pdf; Bilag 13 til 19 til ansøgers indlæg af 130611.pdf

Til Procesbevillingsnævnet, att.: Stine Harkov Hansen

Med henvisning til e-mail af d.d. kl. vedhæftes hermed de til ansøgers indlæg af d.d. hørende bilag 1 til 19.

Nærværende fremsendes tillige med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 11. juni 2013 17:56
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j.nr. 2013-31-0243 - Fri proces (anmodning om genoptagelse).
Vedhæftede filer: 130611 indlæg til Procesbevillingsnævnet.pdf

Til Procesbevillingsnævnet, att.: Stine Harkov Hansen

Hermed vedhæftes ansøgers supplerende bemærkninger til genoptagelsesansøgning af 1. f.m.

Henset til de tilhørende bilags størrelse og omfang vedhæftes disse i separat e-mail.

Nærværende fremsendes tillige med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

11. juni 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr.: J. nr. 2012-31-0846 - Klage over afslag på fri proces.

Med henvisning til, at der i skrivelse af 1. f.m. er anmodet om genoptagelse af Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 på fri proces til ansøger , indgives hermed følgende supplerende bemærkninger:

Nævnet traf d. 10. december 2012 afgørelse om ikke at meddele fri proces til min klient i den af ham anlagte retssag mod Forsvarsministeriet, der drejer sig om det danske forsvarsministeriums ansvar for sin medvirken til, at ansøger blev udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling af irakiske politistyrker efter sin tilbageholdelse under afviklingen af den danske ledede operation "Green Desert".

Som det fremgår af nærværende indlæg, vil det nu være åbenbart ulovligt, hvis ansøgeren som følge af ikke-opnåelse af fri proces af den danske stat i en sag anlagt mod samme stat af faktiske, ressourcemæssige grunde skulle være afskåret fra at få sine krav efterprøvet (og sin sag om tortur undersøgt) ved domstolene, uanset nu pr. juni 2013 foreliggende bevisdata, m.v.

Disse bevisdata andrager bl.a.:

og uanset følgende skrevne og andre retskilder:

- A. Erstatningsansvarslovens §§ 1 – 5, 16 og 26.
- B. Lov nr. 285 af 1992 om inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, 6 og 13 med tilhørende retskilder, bestående af:
 - EMDs praksis (Airey-dommen, Issa-dommen, m.v.)
 - Folkeretlige retskilder (herunder FNs torturkonvention), m.v.
- C. FNs torturkonventions art. 12, 13 og 14.
 - inkl. FNs antitorturkomité's General Comment nr. 3 til art. 14.
- D. Suspensionsreglen i forældelseslovens § 14, stk. 1. (Skal fortolkes i overensstemmelse med ordlyd, forarbejder og Danmarks forpligtelser i medfør af EMRK art. 3, FNs torturkonventions art. 14, m.v.)

RESUMÉ

I det følgende præsenteres et resumé af de hovedgrunde, inklusive retskilder, der samstemmende og utvetydigt dokumenterer, at ansøger har et retskrav på at få bevilget fri proces til sin sag mod Forsvarsministeriet, omhandlende hans proceskrav om oprejsning og undersøgelse af hans sag.

Disse hovedgrunde andrager:

- I. FNs torturkonventions art. 14 indebærer, at ansøger har krav på oprejsning ("*...redress...*"), inklusive erstatning af helbredelsesudgifter, godtgørelse for svie, smerte og tort, m.v., og et afslag på fri proces vil rets- og konventionsstridigt hindre, at ansøger opnår denne ret, jf. også FNs antitorturkomité's General Comment no. 3 af 13. december 2012, pkt. 38 og 43 (retssagernes bilag 46).

- II. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder af relevans bl. a. følgende bestemmelser: art. 3 om forbud mod tortur, art. 6 om ret til retfærdig rettergang og art. 13 om adgang til effektive retsmidler. Som bekendt skal specialkonventioner ifølge EMDs helt faste praksis og ifølge retsteorien på området anvendes som fortolkningsmæssige retskilder.
- Det er utvivlsomt, at det relevante normative indhold i Torturkonventionens art. 14, jf. ovenfor I, i nærværende sag vil være sammenfaldende med den danske stats forpligtigelser efter EMRK.
- III. EMRK art. 3 samt FNs torturkonventions art. 12 og 13 giver ansøger et retskrav på gennemførelse af en undersøgelse af hans yderst velbegrundede anførsler om at være blevet udsat for tortur, m.v., under sagsøgtes ansvar. Dette indebærer selvsagt, at de ressourcer, som er fornødne til ansøgers varetagelse af sine interesser, stilles til rådighed for ham, og at fri proces dermed meddeles.
- IV. Staten kan ikke gøre en sådan undersøgelse til genstand for betalingsmæssige betingelser. Dette gælder såvel sikkerhedsstillelse, rets-afgifter over et vist minimum samt advokatudgifter.
- V. Undersøgelingsforpligtelserne kan opfyldes ved de danske domstole under den af ansøger anlagte retssag. Det er ikke nødvendigt, at undersøgelse foretages af dansk politi eller det forsvarsministeren underlagte, ikke-uafhængige auditørkorps.
- VI. sagsøgtes pligt til at bidrage til undersøgelsen for Østre Landsret, og subsidiært at foranstalte en uafhængig, effektiv undersøgelse indenfor rimelig tid ikke er opfyldt ved, at der er nedsat en Irak- og Afghanistankommission, som har fået en foreløbig, uforbindende tidshorizont til at undersøge en række forskellige forhold, som oven i købet ikke sikrer, at ansøgers sag bliver undersøgt.
- VII. EMRK art. 6 giver ansøger et retskrav på at blive indrømmet fri proces til sin retssag p.g.a. dens juridiske og faktummæssige kompleksitet, omfang, principielle betydning og karakter i øvrigt. Procesbevillings-

nævnet har intet belæg for på forhånd at udelukke, at ansøger som minimum har *"...en vis udsigt til medhold..."*, særligt ikke i prøvelsen af de retskilder som indeholder helt nye problemstillinger for de danske domstole (forældelseslovens § 14, stk. 1, materiel atypicitet, FNs torturkonventions art. 12 til 14, de danske domstoles undersøgelsesforpligtelser efter EMRK art. 3, o.s.v.).

- VIII. kriteriet *"...en vis udsigt til medhold..."* kan ikke lovligt anvendes i ansøgers sag, fordi sagen bl.a. indebærer, at der skal foretages en undersøgelse af ansøgers yderst velbegrundede anførsler om tortur, m.v., jf. EMRK art. 3.
- IX. EMRK art. 13 indebærer, at ansøger har krav på adgang til effektive retsmidler til at forfølge sit krav mod de myndigheder, der er ansvarlige for og har medvirket til, at han blev udsat for tortur, m.v. Eksistensen af et sådant effektivt retsmiddel er betinget af, at der stilles de dertil fornødne ressourcer til rådighed.
- X. Betingelsen for anvendelse af EMRK art. 3, om at Danmark skal have udøvet jurisdiktion, jf. EMRK art. 1, er i henhold til EMDs praksis fra en lang række lignende sager klart og utvetydigt opfyldt (jf. s. 11 – 24 nedenfor).
- XI. Ansøger i øvrigt fuldt ud opfylder betingelserne for at opnå fri proces efter retsplejelovens § 329 ved bl.a. følgende:

Sagen er af principiel karakter, som konstateret af domstolene.

Sagen er af almindelig offentlig interesse.

Ansøger som minimum har *"...en vis udsigt til medhold..."*,

- herunder har ansøger som minimum *"...en vis udsigt til medhold..."* i, at hans ret til at opnå en effektiv og uafhængig undersøgelse indenfor rimelig tid (jf. EMRK art. 3 og FNs torturkonvention art. 12 og 13) af hans yderst velbegrundede anførsler om tortur, m.v., klart er blevet krænket, idet der i løbet af 20 måneder fra sagens

anlæg ikke er foretaget behørigt skridt til at foranledige sagen oplyst, m.v., hverken fra sagsøgtes eller fra Østre Landsrets side.

- sagsøgtes indsigelse om forældelse af ansøgers økonomiske fordring er retsstridig i henhold til FNs torturkonventions art. 14, inklusive FNs antitorturkomité's General Comments af 13. december 2012, pkt. 38, 40 og 43.
- XII. Ansøger i øvrigt p.g.a. sagens principielle karakter har krav på at få fri proces, selvom Procesbevillingsnævnet måtte finde, at udfaldet af sagen måtte være "...tvivlsomt...", jf. Retsplejerådets betænkning nr. 1436 af 2005, s. 366, som tiltrådt af Justitsministeriet ved lovforslagets fremsættelse.
- XIII. Sagens art i sig selv klart og utvetydigt tilsiger, at den prøves for de danske domstole, herunder så Forsvarsministeriets ansvar for, at ansøger blev udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling under og efter sin tilfangetagelse ved operation Green Desert d. 25. november 2004.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Indledende bemærkninger og disposition for indlægget.	Side 8
1.	Ansøger har krav på fri proces i henhold til nationale og internationale retskilder.	Side 10
1.1.	EMRK.	Side 10
1.1.1.	EMRK art. 3.	Side 10
1.1.2.	EMRK art. 6.	Side 12
1.1.3.	EMRK art. 13.	Side 14
1.1.4.	EMRK art. 1 – jurisdiktion. Relevans og opfyldelse heraf.	Side 14
1.1.4.1.	Særligt vedr. retten til fri proces og adgang til effektive retsmidler, jf. EMRK art. 6 og 13, jf. art. 1.	Side 14
1.1.4.2.	Særligt vedr. EMRK art. 3, jf. art. 1.	Side 16
1.2.	FNs torturkonvention.	Side 27
2.	Nye faktiske omstændigheder.	Side 31
3.	Ansøgers opfyldelse af betingelserne i retsplejelovens § 329.	Side 33
3.1	Sagens klart principielle karakter.	Side 33
3.2.	Offentlighedens åbenbare interesse i sagen.	Side 35
3.3.	<i>"En vis udsigt til medhold."</i>	Side 37
3.3.1.	Ansøger er blevet udsat for tortur m.v. under det danske forsvars juridiske ansvar.	Side 41
3.3.1.1.	Ikke-overholdelse af Danmarks undersøgelsesforpligtelser.	Side 44
3.3.2.	Ikke passivitet.	Side 47
3.3.3.	Ikke forældelse.	Side 47
3.3.4.	Forsvarsministeriets forpligtelse til at foretage effektiv oplysning under retssagen.	Side 49
3.3.5.	Forsvarsministeriets forpligtelse til subsidiært i forhold til ovennævnte pkt. 3.3.4. at foretage effektiv oplysning af sagen.	Side 49
4.	Afsluttende bemærkning.	Side 51

Indledende bemærkninger og disposition for indlægget.

Sagen vedrører den danske stats krænkelse af ansøgers rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 (inkorporeret i dansk ret d. 1. juli 1992) samt andre internationale konventioner, som Danmark har forpligtet sig til at overholde, navnlig FNs torturkonvention.

Nævnet har i henhold til sin praksis ikke anført en konkret begrundelse for, hvorfor fri proces ikke meddeles.

Ansøger bemærker først og fremmest, at Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 indikerer en klar krænkelse af ansøgers rettigheder efter såvel national som international ret, jf. pkt. 1 nedenfor.

Dette er der klar enighed om blandt følgende seks danske, fagkyndige organisationer, som er alment anerkendte for deres ekspertise indenfor menneskeretlige spørgsmål, de fleste af dem også særligt vedr. sager om tortur:

- Antitorturstøttefonden,
- Amnesty,
- IRCT (International Rehabilitation Council for Torture victims),
- Dignity (tidligere RCT ("*Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre*")),
- Retssikkerhedsfonden og
- FN Forbundet.

Ansøger henviser til vedlagt opfordring af januar 2013 til bl.a. Procesbevillingsnævnet om at respektere og efterleve gældende menneskeretlige regler på området, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 og FNs torturkonvention (**bilag 1**).

Nærværende anmodning om genoptagelse baserer sig endvidere også på nyt såvel faktum som jus, idet der siden Procesbevillingsnævnets afgørelse af 10. december 2012 i retssagen er gjort nye anbringender gældende og fremlagt yderligere bilag med nye faktiske oplysninger, jf. pkt. 2 og 3 nedenfor.

I relation til jus bemærkes særligt, at Procesbevillingsnævnet skal lægge til grund som ny faktisk omstændighed, at ansøger har gjort nye anbringender gældende siden afgørelsen af 10. december 2012. De pågældende retsreglers betydning for nærværende sag har således ikke tidligere været inddraget i nævnets prøvelse.

Dertil kommer også øvrige, nye faktiske omstændigheder.

I pkt. 3 nedenfor fremsættes øvrige bemærkninger om sagens principielle karakter, offentlighedens interesse og kriteriet "*...en vis udsigt til medhold...*", m.v.

Det bemærkes, at det anførte under pkt. 1 - 3 nedenfor såvel tilsammen som hver for sig indebærer, at ansøgeren er berettiget til fri proces, således at han får mulighed for at føre sin retssag om tortur mod Forsvarsministeriet.

Procesbevillingsnævnet har i sin behandling af min klients klage over Civilstyrelsens retsstridige afslag på fri proces anvendt flere forskellige journalnumre (først 2012-31-0652, siden j.nr. 2012-34-0049 og i selve afgørelsen: j.nr. 2012-31-0846), som ikke alle har været i overensstemmelse med det j.nr., der senest er blevet oplyst overfor os i skrivelse af 24. september 2012 (j.nr. 2012-34-0049).

For så vidt muligt at sikre, at alle relevante bilag, korrespondance, m.v., indgår i Procesbevillingsnævnets videre behandling af an-
søgning om fri proces, vedlægges derfor kopi af følgende, alt som tidligere fremsendt af ansøger til nævnet:

- Skrivelser af 3. og 11. oktober 2012 (ingen bilag) (**bilag 2 og 3**) og
- skrivelser af 7. og 21. november 2012 (begge med bilag) (**bilag 4 og 5**).

1. Ansøger har krav på fri proces i henhold til nationale og internationale retskilder.

Visse af de internationale retskilder, som Danmark er forpligtet af, indebærer i sig selv, at ansøger har et retskrav på at blive inddrømmet fri proces til at føre sin retssag for de danske domstole. Én af disse retskilder, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK), er udtrykkeligt indarbejdet i dansk ret, jf. lov nr. 285 af 1992.

I afsnit 1.1 gennemgås Danmarks forpligtelser efter EMRK art. 3, 6 og 13, alt jf. art. 1.

Dernæst gennemgås i afsnit 1.2 Danmarks forpligtelser efter FNs torturkonventions art. 12 til 14.

1.1. EMRK.

1.1.1. EMRK art. 3.

I henhold til fast praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol indeholder konventionens art. 3 en række processuelle garantier. Disse garantier har primært til formål at sikre, at ofre for tortur har en reel mulighed for at kræve krænkelserne begået overfor dem undersøgt og de skyldige pålagt straf- og erstatningsansvar, herunder til udgifter til helbredelse.¹

Som bekendt er helbredelsesprocessen for torturofre som hovedregel livsvarig, og der kan ofte ikke ske fuldstændig genoprettelse af offerets psykiske og fysiske tilstand. Der vil som regel være tale om livslange, svære psykiske traumer og varige fysiske mén. Ansøger er diagnosticeret med PTSD², jf. den retsvidenskabelige rapport, bilag 29 til processkrift 4, som Procesbevillingsnævnet har modtaget.

¹ Se eksempelvis EMDs dom af 6. april 2000 i sagen Labita mod Italien, præmis 131.

² Den internationalt anerkendte definition eller "criteria" for PTSD er fastsat af The American Psychiatric Association, vedlagt som **bilag 6**.

De rent fysiske mén optræder – i modsætning til de psykiske – ikke altid hos torturofre. Dette skyldes, at de (krigs)forbrydere, der begår tortur, i stigende grad er blevet opmærksomme på og mere udspekulerede med hensyn til at udøve deres kriminelle handlinger på måder, som medfører kun midlertidige, men ikke varige, fysiske skader hos ofrene.

Art. 3s processuelle garantier skal ikke nødvendigvis alene indfris af dansk politi eller det af forsvarsministeriet ikke-uafhængige auditørkorps. Undersøgelsesforpligtelserne kan også opfyldes ved at blive foretaget for en national domstol, dersom denne har den hertil fornødne kompetence til at foretage en undersøgelse, jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 359. Der er nærmere redegjort for de danske domstoles kompetence hertil i ansøgers processkrift 3 af 22. juni 2012, pkt. A.4 (s. 8 – 9).

Ansøger har valgt at anlægge civil retssag ved domstolene. Efter EMRK art. 3 har han ret til at kræve, at staten – in casu Østre Landsret – foretager en effektiv undersøgelse af hans yderst velbegrundede anførsler om tortur under dansk militærs ansvar og medvirken under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Hvis en sådan undersøgelse skal levne ansøger nogen reel, effektiv mulighed for at varetage sine interesser, nødvendiggør det p.g.a. sagens både materielle og formelle juridiske kompleksitet, dens ikke-ukomplicerede faktum, den betydelige ressourcemæssige ulighed mellem parterne, o.s.v., at han indrømmes fri proces, således at han får mulighed for – på lige fod med staten – at opnå bistand og repræsentation ved advokat.

Staten kan ligeledes ikke gøre art. 3s processuelle garantier til genstand for betalingsmæssige betingelser, der hindrer, at ansøger gør brug af disse retsgarantier, der i dag må betragtes som basale forudsætninger for et fungerende retssamfund. Som bekendt er art. 3 endvidere formuleret uden forbehold, i modsætning til art. 8 til 11 i konventionen, jf. sidstnævntes stk. 2. Ligesom staten ikke må udøve tortur, m.v., under nogen omstændigheder, jf. EMRK art. 3, må staten ikke gøre en undersøgelse af rimeligt begrundede anførsler om tortur, m.v., til genstand for økonomiske betingelser, der reelt

hindrer ansøgers adgang til at få undersøgt og prøvet sin sag, herunder ved domstolene.

1.1.2. EMRK art. 6.

Ansøgers sag om Forsvarsministeriets krænkelse af hans rettigheder efter EMRK art. 3, FNs Torturkonvention, m.v., er af en sådan juridisk kompleksitet og omfang, at det er helt åbenbart, at ansøger ikke har nogen rimelig, reel udsigt til selv at kunne føre sagen forsvarligt for de danske domstole.

Sagen vedrører adskillige tvistepunkter omkring jus, som er af principiel karakter, og hvis behandling kræver, at både nationale og internationale retskilder fremfindes, fortolkes og anvendes på et komplekst og omfattende sæt faktiske omstændigheder. De retsregler, hvis normerende indhold er omtvistet mellem parterne er bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 1 og 3, hvor fortolkning af den dertilhørende offentliggjorte praksis – som er yderst omfattende og nærmest dagligt voksende – er en opgave, som helt åbenbart kræver advokatbistand.

Dertil kommer fortolkning og anvendelse af den i den nye forældelseslovs fastsatte retlige standard om "*...fordringshaverens forhold...*", jf. lovens § 14, stk. 1, samt spørgsmålet om materiel atypicitet i forhold til de i forældelseslovens fastsatte frister. Ingen af disse spørgsmål har tidligere været prøvet, og Procesbevillingsnævnet har intet belæg for på forhånd at udelukke, at ansøger som minimum har en vis udsigt til at få medhold i sine proceskrav, jf. påstand 1 om tortgodtgørelse, m.v., i stævning af 13. september 2011 og processkrift 9 (bilag 9) af d.d. som indeholder en uddybning af Danmarks forpligtelser til erstatning m.v. som flyder fra FNs torturkonventions art. 12 – 14 og den principale og subsidiære påstand 2 om statens undersøgelsespligt, jf. ansøgers processkrift 3 af 22. juni 2012.

Allerede i dommen Airey mod Irland af 9. oktober 1979 fandt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol³:

³ Jf. præmis 26.

"...Article 6 para. 1 (art. 6-1) may sometimes compel the State to provide for the assistance of a lawyer when such assistance proves indispensable for an effective access to court either because legal representation is rendered compulsory, as is done by the domestic law of certain Contracting States for various types of litigation, or by reason of the complexity of the procedure or of the case. ..."

I ansøgers sag er det både de retlige procedureregler såvel som den materielle jus og faktum, der har en sådan grad af kompleksitet, at advokatbistand er nødvendigt for at sikre ansøger en effektiv adgang til domstolene.

Krænkelsen af art. 6 bliver således særligt tydelig, dersom den manglende adgang til fri proces forårsager, at pågældende sagsøger ikke har mulighed for at opnå den fornødne advokatbistand, tolkebistand, m.v., til at føre sagen for de nationale domstole. Dette gælder i særdeleshed, hvor der er tale om en sag om pålæggelse af ansvar for ansøgerens underkastelse af tortur, m.v.

Ansøger finder ikke, at kriteriet *"...en vis udsigt til medhold..."* lovligt kan anvendes i sager af den foreliggende karakter, når sagen bl.a. indebærer, at der skal foretages den undersøgelse af ansøgers velbegrundede anførsler om tortur, som han har krav på efter EMRK art. 34. Ansøgers retskrav efter EMRK på, at der foretages en sådan undersøgelse, in casu ved de danske domstole, som har redskaberne hertil, medfører igen, at han - selvsagt og som en umiddelbar følgevirkning af det grundlæggende og banale princip om, at rettighederne indeholdt i EMRK skal være effektive og ikke blot formelle - ikke lovligt kan nægtes tilstrækkelige midler til adgang til effektiv repræsentation og varetagelse af hans interesser som torturoffer under den af ham anlagte retssag mod det danske forsvarsministerium.

For det tilfælde, at Procesbevillingsnævnet mod forventning måtte nå frem til, at der alligevel på forhånd - altså inden undersøgelsen af ansøgers sag om tortur er gennemført - faktisk skal være en sådan "udsigt til medhold", henvises til pkt. 3.3. nedenfor om ansøgers opfyldelse af også dette evt. krav.

⁴ For så vidt angår spørgsmålet om jurisdiktion, jf. EMRK art. 1, henvises til pkt. 1.4 nedenfor. Som det fremgår heraf, falder ansøgers sag ganske klart indenfor Danmarks jurisdiktion i henhold til den faste praksis, EMD har udviklet omkring anvendelsesområdet for art. 1.

1.1.3. EMRK art. 13.

Ansøger har ret til adgang til effektive retsmidler til forfølgelse af krav mod de myndigheder, der er ansvarlige for og har medvirket til, at han fra og under sin anholdelse d. 25. november 2004 til primo februar 2005 blev udsat for systematisk og vedvarende tortur.

Der er imidlertid ikke nogen reel, effektiv adgang til en sådan prøvelse, hvis der ikke stilles de fornødne ressourcer til rådighed for, at retssag herom kan anlægges og om nødvendigt gennemføres til dom.

Procesbevillingsbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 på fri proces er også af denne grund ulovligt og ugyldigt.

1.1.4. EMRK art. 1 – jurisdiktion. Relevans og opfyldelse heraf.

Da det sagsøgte forsvarsministeriums forpligtelse til at efterkomme ansøgers proceskrav om tortgodtgørelse og erstatning samt en undersøgelse af hans sag om tortur allerede følger af andre retsregler end EMRK (særligt FNs torturkonvention art. 12, 13 og 14), er det ikke en forudsætning for, at kan få medhold i sine krav, at EMRK finder anvendelse, jf. konventionens art. 1.

Men eftersom konventionen netop også rummer ret til erstatning m.v. som følge af udsættelse for tortur under en medlemsstats ansvar, herunder ved medvirken dertil, og ret til undersøgelse af begrundede anførsler om tortur, er det ikke desto mindre relevant at undersøge, om EMRK kan anvendes på nærværende sag.

1.1.4.1. Særligt vedr. retten til fri proces og adgang til effektive retsmidler, jf. EMRK art. 6 og 13, jf. art. 1.

For så vidt angår anvendelsen af EMRK art. 6 og 13 – om adgang til en uafhængig domstolsprøvelse af ansøgers rettigheder, herunder retten til fri proces p.g.a. sagens konkrete omstændigheder, og effektive retsmidler –

bemærkes, at konventionen allerede finder anvendelse, fordi domstolsprocessen foregår indenfor den kontraherende stat Danmarks territorium.

Der kan bl.a. henvises til EMDs dom af 14. december 2006 i sagen Markovic m.fl. mod Italien, præmis 54 - 56:

*"54. Even though the extraterritorial nature of the events alleged to have been at the origin of an action may have an effect on the applicability of Article 6 and the final outcome of the proceedings, it cannot under any circumstances affect the jurisdiction *ratione loci* and *ratione personae* of the State concerned. If civil proceedings are brought in the domestic courts, the State is required by Article 1 of the Convention to secure in those proceedings respect for the rights protected by Article 6. The Court considers that, once a person brings a civil action in the courts or tribunals of a State, there indisputably exists, without prejudice to the outcome of the proceedings, a "jurisdictional link" for the purposes of Article 1.*

55. The Court notes that the applicants in the instant case brought an action in the Italian civil courts. Consequently, it finds that a "jurisdictional link" existed between them and the Italian State.

56. In these circumstances, the Government's preliminary objections based on the lack of a jurisdictional link must be dismissed." (understreget her)

Enhver krænkelse af ansøgers rettigheder, som følger af EMRK art. 6 eller 13, herunder ansøgers ret til tilkendelse af fri proces, har derfor klart fundet sted indenfor Danmarks jurisdiktion, jf. EMRK art. 1. Det kan således heller ikke med rette lægges til grund, såfremt Procesbevillingsnævnet måtte have gjort dette, at ansøger ikke skulle have ret til at fri proces, fordi EMRK art. 6 ikke skulle finde anvendelse i nærværende sag.

1.1.4.2. Særligt vedr. EMRK art. 3, jf. art. 1.

Af EMDs storkammers dom af 7. juli 2011 i sagen Al-Skeini m.fl. mod Storbritannien, præmis 132, følger, at der ikke udtømmende er gjort op med, hvornår en krænkelse anses for at finde sted indenfor en stats jurisdiktion. Der skal foretages en konkret vurdering af hver enkelt sags faktiske omstændigheder, også om dette spørgsmål:

"To date, the Court in its case-law has recognised a number of exceptional circumstances capable of giving rise to the exercise of jurisdiction by a Contracting State outside its own territorial boundaries. In each case, the question whether exceptional circumstances exist which require and justify a finding by the Court that the State was exercising jurisdiction extra-territorially must be determined with reference to the particular facts."

Om principperne for konstatering af jurisdiktion udenfor Danmarks territorie hedder det videre – med relevans for nærværende ansøgning i ovennævnte storkammerdoms præmis 133 og 135 om statens udsendte ("...agents..."):

"133. The Court has recognised in its case-law that, as an exception to the principle of territoriality, a Contracting State's jurisdiction under Article 1 may extend to acts of its authorities which produce effects outside its own territory ... The statement of principle, as it appears in Drozd and Janousek and the other cases just cited, is very broad: the Court states merely that the Contracting Party's responsibility "can be involved" in these circumstances. It is necessary to examine the Court's case-law to identify the defining principles.

...

135. Secondly, the Court has recognised the exercise of extra-territorial jurisdiction by a Contracting State when, through the consent, invitation or acquiescence of the Government of that territory, it exercises all or some of the public powers normally to be exercised by that Government (Banković, cited above, § 71). Thus where, in accordance with custom,

treaty or other agreement, authorities of the Contracting State carry out executive or judicial functions on the territory of another State, the Contracting State may be responsible for breaches of the Convention thereby incurred, as long as the acts in question are attributable to it rather than to the territorial State... (understreget her)

Forsvarsministeriet, v/ den danske bataljon i Irak på det tidspunkt betegnet som "Hold 4", jf. forsvarslovens § 9, bistod under operation "Green Desert" d. 25. november 2004 irakiske politikorps med tilfangetagelse, afhøring og efterfølgende overlevering af ansøger til et irakisk fængsel, alt efter anmodning fra de irakiske myndigheder selv, jf. f.eks. retssagens bilag 38 (Anders Koustrup Kærgaards erklæring af 10. oktober 2012), s. 1, 4. afsnit, og U (Forsvarskommandoens notat til brug for Kammeradvokaten), pkt. 2, 1. afsnit.

Den danske stat har ved sin udførelse af operation "Green Desert" gjort det muligt for irakiske politikorps at foretage tilfangetagelser af bl.a. ansøger og andre civile irakere. Dette er sket dels ved at danske styrker etablerede såkaldte "...outer cordons..." (ydre ringe, jf. f.eks. bilag U, s. 3, første prik) rundt om de lokationer i Az Zubayr landsby, hvor tilfangetagelserne fandt sted.

Desuden henvises til stævning af 11. september 2011, s. 4, 4. og 5. afsnit. Det sagsøgte forsvarsministerium har ikke bestridt, at oplysninger om sagens faktiske omstændigheder i de pågældende afsnit skulle være korrekte. Procesbevillingsnævnet kan herefter lægge til grund, at sagsøgtes styrker:

1. Styrede og uddelte ordrer under ansøgers tilfangetagelse.
2. Rttede sine geværer mod ansøger, da han var på vej ud af moskéen.
3. Antastede ansøger sammen med medlemmer af det irakiske politi.

Det danske forsvar foretog efter tilfangetagelsen afhøring af ansøger samt overlevering af ansøger til irakiske politikorps, som på daværende tidspunkt var kendt for at anvende tortur.

Da alle disse handlinger er udtryk for udøvelse af udøvende magt, og de er udført af den danske stats militær efter aftale med den irakiske stat, er det

også umiddelbart klart, at handlingerne falder ind under denne udvidelse af den danske stats jurisdiktion efter EMRK art. 1. Allerede derfor finder EMRK art. 3 anvendelse i nærværende sag.

Af ovennævnte storkammerdoms præmis 136 fremgår, om fysisk magt og kontrol over mennesker som grundlag for etablering af jurisdiktion, jf. EMRK art. 1:

"136. In addition, the Court's case-law demonstrates that, in certain circumstances, the use of force by a State's agents operating outside its territory may bring the individual thereby brought under the control of the State's authorities into the State's Article 1 jurisdiction. This principle has been applied where an individual is taken into the custody of State agents abroad. ... The Court does not consider that jurisdiction in the above cases arose solely from the control exercised by the Contracting State over the buildings, aircraft or ship in which the individuals were held. What is decisive in such cases is the exercise of physical power and control over the person in question." (understreget her)

For det første har de danske styrker under deres afhøring af ansøger en sådan direkte, fysisk kontrol over ansøger som nævnt ovenfor. Samme direkte fysiske kontrol havde de danske styrker på tidspunktet, hvor ansøger af danske soldater blev overgivet til de irakiske styrker. Der er tillige etableret direkte fysisk kontrol over ansøger, idet danske styrker sigtede med deres geværer på ansøger under tilfangetagelsen.

For det andet er den måde, operation "Green Desert" og den efterfølgende overlevering til et kendt irakisk torturfængsel (Al-Shu'oon) blev gennemført på – nemlig ved forsøg på konsekvent at undgå fysisk kontakt, men til gengæld sikre, at tredjemand kunne foretage dette – ikke andet end den danske stats forsøg på at omgå sine omfattende forpligtelser efter EMRK art. 3.

På linje med Al-Skeini-dommen har EMD i den tidligere dom Solomou m.fl. mod Tyrkiet af 24. juni 2008, præmis 45, fundet:

"45. Moreover, a State may also be held accountable for a violation of the Convention rights and freedoms of persons who are in the territory of

another State but who are found to be under the former State's authority and control through its agents operating – whether lawfully or unlawfully – in the latter State (see, mutatis mutandis, W. M. v. Denmark, no. 17392/90, Commission decision of 14 October 1992, Decisions and Reports (DR) 73, p. 193; and Illich Sanchez Ramirez v. France, no. 28780/95, Commission decision of 24 June 1996, DR 86, p. 155). Accountability in such situations stems from the fact that Article 1 of the Convention cannot be interpreted so as to allow a State party to perpetrate violations of the Convention on the territory of another State which it could not perpetrate on its own territory." (understreget her)

Som det fremgår af særligt den understregede passus i ovennævnte præmis, har EMD naturligvis taget højde for – og konstateret jurisdiktion og dermed en forpligtelse til at efterleve EMRKs materielle forpligtelser – i situationer, hvor en stats adfærd via dennes udsendte er et forsøg på at undslippe sine forpligtelser til efter EMRK, m.v.

Sagsøgte har absolut ingen juridisk saglig mulighed for at undslippe sit ansvar for de tilfangetagelser, som alene blev muliggjort ved den danske ledelse og øvrige militære bistand under operation "Green Desert", og som førte til overdragelse til tortur og andre overtrædelser af ansøgers rettigheder efter EMRK art. 3, blot fordi man lod irakiske politikorps være dem, der fysisk lagde hånd på torturofrene i nogle af tilfældene. Denne tanke, som fremført af sagsøgte, savner ethvert grundlag i almindelige, juridiske grundprincipper, og tjener blot til at underbygge, hvor skødesløst sagsøgte har varetaget sine menneskeretlige forpligtelser under den pågældende, danske militære operation.⁵

Der kan også være tale om jurisdiktion efter EMRK art. 1, hvis den danske stat – f.eks. ved brug af sine væbnede styrker – etablerer effektiv kontrol over det område, hvor de pågældende krænkelser finder sted, selv hvis det alene måtte være irakiske politikorps, der fysisk har lagt hånd på ansøger

⁵ Det er åbenlyst ukorrekt, når Civilstyrelsen, jf. bemærkningerne hertil længere nede i teksten, "...navnlig..." med henvisning til den formelle magtoverdragelse i Irak i juni 2004, finder, at den danske militære operation (der sikrede danske styrker kontrol med de områder af Az Zubayr landsby, hvor irakiske politikorps (i flere tilfælde ledsaget eller de facto anført af danske styrker) rent fysisk gennemførte tilfangetagelserne, alene muliggjort af det danske militærs tilstedeværelse) ikke skulle indebære, at Danmark havde etableret jurisdiktion inden for det område, hvor sagsøger blev tilfangetaget.

ved dennes tilfangetagelse, jf. storkammerets dom i Al-Skeini m.fl. mod Storbritannien, præmis 138 og 139:

"138. Another exception to the principle that jurisdiction under Article 1 is limited to a State's own territory occurs when, as a consequence of lawful or unlawful military action, a Contracting State exercises effective control of an area outside that national territory. The obligation to secure, in such an area, the rights and freedoms set out in the Convention, derives from the fact of such control, whether it be exercised directly, through the Contracting State's own armed forces, or through a subordinate local administration ... Where the fact of such domination over the territory is established, it is not necessary to determine whether the Contracting State exercises detailed control over the policies and actions of the subordinate local administration. The fact that the local administration survives as a result of the Contracting State's military and other support entails that State's responsibility for its policies and actions. The controlling State has the responsibility under Article 1 to secure, within the area under its control, the entire range of substantive rights set out in the Convention and those additional Protocols which it has ratified. It will be liable for any violations of those rights (Cyprus v. Turkey, cited above, §§ 76-77).

139. It is a question of fact whether a Contracting State exercises effective control over an area outside its own territory. In determining whether effective control exists, the Court will primarily have reference to the strength of the State's military presence in the area..." (understreget her)

Tilsvarende i EMDs dom af 16. november 2004 i sagen Issa m.fl. mod Tyrkiet, særligt præmis 73, 74 og 76:

"73. In this connection, the Court notes that it is undisputed between the parties that the Turkish armed forces carried out military operations in northern Iraq over a six-week period between 19 March and 16 April 1995 (see paragraphs 58 and 63 above). It transpires from the parties' submissions and the documentary evidence contained in the case-file that the cross-border operation conducted at that time was extensive and was

aimed at pursuing and eliminating terrorists who were seeking shelter in northern Iraq (see paragraphs 36, 43, 45, 58 and 63).

74. The Court does not exclude the possibility that, as a consequence of this military action, the respondent State could be considered to have exercised, temporarily, effective overall control of a particular portion of the territory of northern Iraq. Accordingly, if there is a sufficient factual basis for holding that, at the relevant time, the victims were within that specific area, it would follow logically that they were within the jurisdiction of Turkey (and not that of Iraq, which is not a Contracting State and clearly does not fall within the legal space (espace juridique) of the Contracting States (see the above-cited Banković decision, § 80).

75. However, notwithstanding the large number of troops involved in the aforementioned military operations, it does not appear that Turkey exercised effective overall control of the entire area of northern Iraq. This situation is therefore in contrast to the one which obtained in northern Cyprus in the Loizidou v. Turkey and Cyprus v. Turkey cases (both cited above). In the latter cases, the Court found that the respondent Government's armed forces totalled more than 30,000 personnel (which is, admittedly, no less than the number alleged by the applicants in the instant case - see § 63 above - but with the difference that the troops in northern Cyprus were present over a very much longer period of time) and were stationed throughout the whole of the territory of northern Cyprus. Moreover, that area was constantly patrolled and had check points on all main lines of communication between the northern and southern parts of the island.

76. The essential question to be examined in the instant case is whether at the relevant time Turkish troops conducted operations in the area where the killings took place. The fate of the applicants' complaints in respect of the killing of their relatives depends on the prior establishment of that premise. The Government have vigorously denied that their troops were active in or around Azadi village in the Spna area (see paragraphs 25 and 58 above). The reasonableness of that assertion must be tested in the light of the documentary and other evidence which the parties have submitted to the Court, having regard to the standard of proof which it

habitually employs when ascertaining whether there is a basis in fact for an allegation of unlawful killing, namely proof "beyond reasonable doubt"(Orhan v. Turkey, no. 25656/94, § 264, 18 June 2002; Tepe v. Turkey, no. 27244/95, § 125, 9 May 2003; and İpek v. Turkey, no. 25760/94, § 109, ECHR 2004-... (extracts)), it being understood that such proof may follow from the coexistence of sufficiently strong, clear and concordant inferences or of similar unrebutted presumptions of fact."

Som det ses, lægger EMD afgørende vægt på, om medlemsstatens militære styrker – i situationer, hvor det ikke kan konstateres, at et større geografisk område, f.eks. en region eller en nation, generelt er under en medlemsstats militære kontrol, jf. præmis 75 – foretog militære operationer i det pågældende område på det tidspunkt, hvor de pågældende overtrædelser af EMRK fandt sted, jf. præmis 74 og 76.

Ifølge EMD afhænger det af en konkret bevisvurdering, om det kan lægges til grund, at medlemsstaten foretog militære operationer i området på det relevante tidspunkt. I ansøgers sag er det imidlertid dels ubestridt mellem parterne, at danske styrker udførte operation "Green Desert" i Az Zubayr landsby d. 25. november 2004, og dette er ydermere dokumenteret ved sagens bilag 39 og U, m.v, m.v.

Der er også herefter ingen som helt rimelig tvivl om, at Danmark havde jurisdiktion over de områder af Az Zuabyr, hvor bl.a. ansøger blev tilfangetaget d. 25. november 2004 i EMRK art. 1s forstand. Ansøger har som minimum "en vis udsigt" til at få medhold i dette anbringende.

Landsdommer Jon Fridrik Kjølbro anfører i overensstemmelse hermed i "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere", 3. udgave 2010, s. 46, at:

"Hvis en medlemsstat som resultat af en militæraktion, hvad enten den er lovlig eller ulovlig, udøver faktisk og effektiv kontrol over et område, der ligger uden for dens territorium, vil staten have pligt til at sikre overholdelse af menneskerettighederne også på et sådant område."

Landsdommeren henviser i den forbindelse – udover til Issa-dommen nævnt ovenfor – til EMDs dom af 18. december 1996 i sagen Loizidou mod Tyrkiet, præmis 52:

"52. As regards the question of imputability, the Court recalls in the first place that in its above-mentioned Loizidou judgment (preliminary objections) (pp. 23-24, para. 62) it stressed that under its established case-law the concept of "jurisdiction" under Article 1 of the Convention (art. 1) is not restricted to the national territory of the Contracting States. Accordingly, the responsibility of Contracting States can be involved by acts and omissions of their authorities which produce effects outside their own territory. Of particular significance to the present case the Court held, in conformity with the relevant principles of international law governing State responsibility, that the responsibility of a Contracting Party could also arise when as a consequence of military action - whether lawful or unlawful - it exercises effective control of an area outside its national territory. The obligation to secure, in such an area, the rights and freedoms set out in the Convention, derives from the fact of such control whether it be exercised directly, through its armed forces, or through a subordinate local administration (see the above-mentioned Loizidou judgment (preliminary objections), ibid.)." (understreget her)

Civilstyrelsen henviser som begrundelse for sit afslag af 12. september 2012, s. 7, 2. afsnit (ad spørgsmålet om jurisdiktion og statens undersøgelsesforpligtelse efter EMRK art. 3), "...navnlige..." til, at storkammeret i Al-Skeini-dommens præmis 144 – 150 fandt grundlag for at konstatere, at Storbritannien havde jurisdiktion uden for sit territorium som følge af, at medlemsstaten havde militær kontrol med det område, som klagers nu afdøde familiemedlemmer døde. De af Civilstyrelsen fremhævede afsnit taler imidlertid netop p.g.a. præmissen om militær kontrol med et bestemt geografisk område for, at det af operation "Green Desert" omfattede geografiske område, inklusive de såkaldte "ydre ringe" ("outer cordons"), var indenfor dansk jurisdiktion, jf. EMRK art. 1. De af Civilstyrelsen fremhævede præmisser (nr. 144 – 150), særligt de to sidste punkter af præmis 150, viser også, at sagsøgte forsvarsministerium vil ifalde et ansvar som følge af, at deres udsendelse ("...agents...") har forestået den militære operation, bistået og del-

taget i selve tilfangetagelsen, afhøring og overdragelse, hvorunder og hvor-
med ansøger blev tilfangetaget og udsat for tortur, m.v.:

"The third applicant's wife was killed during an exchange of fire between a patrol of British soldiers and unidentified gunmen and it is not known which side fired the fatal bullet. The Court considers that, since the death occurred in the course of a United Kingdom security operation, when British soldiers carried out a patrol in the vicinity of the applicant's home and joined in the fatal exchange of fire, there was a jurisdictional link between the United Kingdom and this deceased also."

Civilstyrelsens bemærkninger til de af myndigheden fremhævede præmisser illustrerer, at denne myndighed "...navnlig..." har lagt vægt på et rent formelt forhold, nemlig FN-resolution nr. 1546 af 8. juni 2004 om "...magtoverdragelsen i forbindelse med landets opnåelse af fuld suverænitæt den 30. juni 2004." Såfremt Procesbevillingsnævnet har lagt afgørende vægt på samme forhold, er begge afslag på fri proces uden grundlag i gældende ret, fordi det efter EMRK er de faktiske - ikke de formelle - forhold, der skal underbygge en stillingtagen til spørgsmålet om jurisdiktion, jf. bl.a. Al-Skeini-dommens præmis 132, in fine: *"In each case, the question whether exceptional circumstances exist which require and justify a finding by the Court that the State was exercising jurisdiction extra-territorially must be determined with reference to the particular facts."* Storkammeret selv lagde da også betydelig vægt på, at Storbritannien havde militær kontrol med det geografiske område, som ofrene opholdt sig i, da de blev slået ihjel, jf. dommens præmis 147 og 149, 2. pkt. (*"In particular, the United Kingdom assumed authority and responsibility for the maintenance of security in South East Iraq."*). Som minimum bygger i hvert fald Civilstyrelsens afslag på dette punkt på en klar og åbenbar retsvildfarelse.

I storkammerets kendelse af 12. december 2001 i sagen Bankovic m.fl. mod Belgien m.fl., præmis 71, opsummeredes praksis på daværende tidspunkt således:

" 71. In sum, the case-law of the Court demonstrates that its recognition of the exercise of extra-territorial jurisdiction by a Contracting State is exceptional: it has done so when the respondent State, through the effec-

tive control of the relevant territory and its inhabitants abroad as a consequence of military occupation or through the consent, invitation or acquiescence of the Government of that territory, exercises all or some of the public powers normally to be exercised by that Government.

I nærværende sag har sagsøgte forsvarsministerium påtaget sig rollen som udøvende magt ved dels at sørge for, at irakiske politikorps kunne foretage tilfangetagelser af civile irakere i området, i nogle tilfælde med direkte fysisk medvirken fra danske styrker, dels at afhøre ansøger.

For fuldstændighedens skyld fremhæves hermed følgende uddrag af cand.jur., ph.d. og seniorforsker ved Institut for Menneskerettigheder, Peter Vedel Kessings kommentar til EMRK art. 1 i "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention - Art. 1 - 9", 3. udgave 2011, s. 85, 2. og 3. afsnit, som er hans opfattelse af forholdet mellem den forudgående Bankovic-kendelse af 12. december 2001 og den senere Issa-dom af 16. november 2004:

"...Som begrundelse for den sidstnævnte form for personbaseret jurisdiktion anfører Domstolen, at art 1 ikke kan fortolkes på en sådan måde, at det tillades, at en stat kan begå brud på EMRK på en anden stats territorium, som staten ikke kan udføre på eget territorium.

I forhold til konventionsorganernes tidligere praksis synes Issadommen således at kombinere tidlig praksis vedrørende art 1 ('myndighed og kontrol over en person') med EMD's afgørelser i Bankovic og Loizidou fra henholdsvis 2001 og 1995 ('effektiv kontrol over område'), således at ekstraterritorial jurisdiktion kan etableres både ved kontrol over område og kontrol over personer."

Yderligere omkring spørgsmålet om medvirken kan henvises til principperne i EMDs praksis vedr. én stats ansvar efter EMRK, jf. art. 1, hvis denne stat støtter en andens f.eks. udøvende myndigheder, og denne anden stats myndighed fungerer i kraft af den første stats støtte. Som eksempel herpå kan nævnes EMDs dom af 8. juli 2004 i sagen Ilascu mod Rusland og Moldavien, præmis 392 og 393:

"392. All of the above proves that the "MRT", set up in 1991-92 with the support of the Russian Federation, vested with organs of power and its

own administration, remains under the effective authority, or at the very least under the decisive influence, of the Russian Federation, and in any event that it survives by virtue of the military, economic, financial and political support given to it by the Russian Federation.

393. That being so, the Court considers that there is a continuous and uninterrupted link of responsibility on the part of the Russian Federation for the applicants' fate, as the Russian Federation's policy of support for the regime and collaboration with it continued beyond 5 May 1998, and after that date the Russian Federation made no attempt to put an end to the applicants' situation brought about by its agents, and did not act to prevent the violations allegedly committed after 5 May 1998. Regard being had to the foregoing, it is of little consequence that since 5 May 1998 the agents of the Russian Federation have not participated directly in the events complained of in the present application."

Der er intet belæg for at antage, at disse grundlæggende principper om medvirkensansvar ikke skulle finde anvendelse i lige netop ansøgers sag, hvor irakiske politikorpss tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling af ansøger uomtvisteligt (og ubestridt) alene har kunnet lade sig gøre med sagsøgtes militære støtte.

På linje med ovenstående i det hele anfører landsdommer Jon Fridrik Kjølbro i "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere", 3. udgave 2010, s. 46, at:

*"Som eksempel på jurisdiktion uden for medlemsstatens område kan nævnes offentlige myndigheders handlinger foretaget uden for medlemsstatens område gennem diplomater eller konsulære repræsentanter, enkeltpersoners kriminelle handlinger foretaget i udlandet mod medlemsstatens interesser eller statsborger ... og særligt alvorlige internationale forbrydelser."*⁶

⁶ Landsdommerens bemærkning er stort set ordret at genfinde i EMDs praksis, jf. f.eks. dom af 8. april 2004 i sagen Assanidze mod Georgien, præmis 137.

Tortur og andre alvorlige krænkelse af EMRK art. 3 er at henregne til de særligt alvorlige internationale forbrydelser. At dette er tilfældet underbygges af FNs torturkonventions art. 7, jf. art. 5, jf. art. 4.⁷

Der er, som det fremgår af ovenstående, absolut intet sagligt juridisk belæg for at finde, at ansøgers tilfangetagelse, afhøring og overlevering til tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling ikke skulle falde ind under Danmarks jurisdiktion, jf. EMRK art. 1.

Der er så meget desto mindre anledning til at finde, at der ikke er "...en vis udsigt til medhold..." på dette punkt af nærværende ansøgning om fri proces.

1.2. FNs torturkonvention.

Indledningsvis bemærkes, at Danmark ikke har fremsat noget forbehold til sin underskrivelse og ratifikation af FNs torturkonvention.

FNs torturkonventions art. 14 lyder:

"1. Each State Party shall ensure in its legal system that the victim of an act of torture obtains redress and has an enforceable right to fair and adequate compensation, including the means for as full rehabilitation as possible. In the event of the death of the victim as a result of an act of torture, his dependants shall be entitled to compensation.

2. Nothing in this article shall affect any right of the victim or other persons to compensation which may exist under national law."

Art. 14 omfatter tillige ansvar for medvirken, jf. konventionens art. 4, stk. 1, 2. pkt., understreget i det følgende:

"Article 4. 1. Each State Party shall ensure that all acts of torture are offences under its criminal law. The same shall apply to an attempt to

⁷ Som omtalt i prof. Ole Spiermanns "Moderne Folkeret", 3. omarbejdede udgave 2006, s. 286 – 287.

commit torture and to an act by any person which constitutes complicity or participation in torture.” (understreget her)

Siden Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 er d. 13. december 2012 af FNs Antitorturkomité⁸ vedtaget dokumentet *“General comment No. 3 (2012) – Implementation of article 14 by States parties”*.

Under afsnittet *“Obstacles to the right to redress”* fremgår, pkt. 38 og 43, at:

“38. States parties to the Convention have an obligation to ensure that the right to redress is effective. Specific obstacles that impede the enjoyment of the right to redress and prevent effective implementation of article 14 include, but are not limited to: ...evidential burdens and procedural requirements that interfere with the determination of the right to redress; ... the failure to provide sufficient legal aid...

...

43. The Committee considers reservations which seek to limit the application of article 14 to be incompatible with the object and purpose of the Convention. States parties are therefore encouraged to consider withdrawing any reservations to article 14 that limit its application so as to ensure that all victims of torture or ill-treatment have access to redress and remedy.” (understreget her)

Endvidere henvises til Processkrift 9 (bilag 9) af d.d. hvoraf bl.a. fremgår, at ansøger udtrykkeligt gør gældende at have krav på oprejsning (*“...redress...”*), erstatning, tortgodtgørelse, m.v., jf. torturkonventionens art. 14.

Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 på fri proces udgør en klar hindring for ansøgers mulighed for at opnå oprejsning, således som dette er defineret i torturkonventionens art. 14.

⁸ FNs Torturkomité er nedsat i henhold til torturkonventionens art. 17. Komitéen modtager og behandler de af staterne indgivne periodiske rapporter om konventionens overholdelse og behandler klager over kontraherende stater.

Det var endvidere ulovligt, når Procesbevillingsnævnet henviste til, at der skulle være "...en vis udsigt til medhold...", når der meddeltes afslag (udover at det var ukorrekt at meddele afslag med henvisning til denne bestemmelse, jf. pkt. 3.3). Dels viser de i sagen fremlagte bilag, at ansøger har "en vis udsigt til medhold", dels kan nævnet ikke lovligt afskære ansøger fra at forfølge sin ret til undersøgelse og oprejsning, fordi en del af det bevismateriale, som undersøgelsen netop skal tilvejebringe, ikke fuldt ud foreligger endnu. At det fulde materiale ikke foreligger, er endvidere et forhold, som følger af det sagsøgte forsvarsministeriums retsstridige adfærd (og til dels: strafbare adfærd, jf. forholdet om sagsøgtes procesbedrageri som behandlet i ansøgers Processkrift 5 med tilhørende bilag 38 og 39), og det kan derfor ikke lægges ansøger til last ved behandlingen af dennes ansøgning om fri proces.

De hindringer, som FNs torturkomité i sin General Comment nr. 3, pkt. 38, finder er i strid med FNs torturkonventions art. 14 er ligeledes i strid med Danmarks forpligtelser efter konventionens art. 12 og 13.

Art. 12 lyder:

"Each State Party shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt and impartial investigation, wherever there is reasonable ground to believe that an act of torture has been committed in any territory under its jurisdiction."

Art. 13 lyder:

"Each State Party shall ensure that any individual who alleges he has been subjected to torture in any territory under its jurisdiction has the right to complain to, and to have his case promptly and impartially examined by, its competent authorities. Steps shall be taken to ensure that the complainant and witnesses are protected against all ill-treatment or intimidation as a consequence of his complaint or any evidence given."

De ovenfor nævnte hindringer, der fremgår af FNs antitorturkomité's General Comment nr. 3, pkt. 38, er i relation til art. 12 og 13:

“...evidential burdens and procedural requirements that interfere with the determination of the right to redress; ... the failure to provide sufficient legal aid...”,

Det er ikke lovligt at hindre ansøger adgang til midler (“...the failure to provide sufficient legal aid...”) til at varetage sine interesser under den undersøgelse, der nu har varet i 20 måneder, og blev igangsat med stævning af 13. september 2011. Dertil er indrømmelse af fri proces helt ubestrideligt en nødvendighed – særligt når henses til sagsøgtes og i nogen grad også domstolens hidtidige adfærd under ansøgers retssag.

Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 på fri proces var således også i strid med FNs torturkonventions art. 12 – 14, og dermed ulovligt.

Såfremt Procesbevillingsnævnet mod forventning måtte finde det relevant at betvivle spørgsmålet om Danmarks jurisdiktion, jf. afsnit 1.1.4. ovenfor om anvendelsesområdet for dette begreb i EMRK, bemærkes følgende, med henvisning til FNs torturkonventions art. 5, stk. 1, der lyder:

“Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 4 in the following cases:

- (a) When the offences are committed in any territory under its jurisdiction or on board a ship or aircraft registered in that State;
- (b) When the alleged offender is a national of that State;
- (c) When the victim is a national of that State if that State considers it appropriate.” (understreget her)

Uddybende herom henvises til Manfred Nowak og Elizabeth McArthur – “The United Nations Convention Against Torture – A Commentary”, 1. udgave 2008, s. 310, bemærkning 148 og 149 til art. 5, stk. 1, litra b:

“148 *The active nationality principle serves the purpose of maintaining good relations with other States by ensuring that nationals of State A do*

not go unpunished in the event they escape prosecution by State B in which they committed a crime. In addition to the flag principle, this is the most common type of extraterritorial jurisdiction applied, for example, to members of the armed forces, other public officials, crew members of merchant vessels and aircrafts, and other nationals committing serious crimes, such as terrorism or torture.

149 In the case of torture, the active nationality principle means that States parties are under a legal obligation to include a provision in their criminal codes which establishes criminal jurisdiction in relation to any act of torture committed by their own nationals abroad. Since torture, as defined in Article 1, is usually committed by law enforcement personnel or other public officials, the active nationality principle applies primarily to public officials. If private individuals commit torture at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official, the active nationality principle also applies to them, irrespective of the nationality of the public officials concerned. If a US citizen and employee of a private US security company committed an act of torture on Iraq with the acquiescence of a public official, the United States must ensure its jurisdiction over this act, irrespective of whether the public officer was a US military officer or an Iraqi police officer."

Det er sagsøgte, det danske forsvarsministerium, der er ansvarlig for, at ansøger er blevet udsat for tortur, dels af irakiske politikorps under tilfange-tagelse og efterfølgende under ansøgers frihedsberøvelse i det berygtede al-Shu'oon-fængsel, dels ved sagsøgtes afhøring af ansøger, der tidsmæssigt fandt sted mellem tilfangetagelse og overlevering til tortur.

2. Nye faktiske omstændigheder.

Siden Procesbevillingsnævnets afgørelse af 10. december 2012 er der fremkommet en del nye oplysninger om nævnssagens faktiske omstændigheder (herunder har ansøger fremsat nye anbringender, jf. vedlagte som **bilag 7,8 og 9** nye processkrifter nr. 7, 8 og 9 med deres respektive bilag).

En række af disse faktiske omstændigheder indebærer såvel hver for sig som tilsammen, at Procesbevillingsnævnets afslag på at meddele fri proces ikke - i hvert fald ikke længere - er korrekt, uanset om nævnet måtte tiltræde, at det, jf. afsnit 1 ovenfor, på tidspunktet for sin meddelelse af fri proces måtte have været forpligtet til at træffe den modsatte afgørelse.

De nye anbringender vil blive behandlet nærmere i afsnit 3 nedenfor.

Sagsøgte har som bilag AH fremlagt general Peter Bartrams såkaldte "*...redegørelse...*", dateret d. 14. maj 2013, om "*...undersøgelse af forhold vedrørende videooptagelse i forbindelse med operation Green Desert*". Retssagens bilag AH vedlægges som **bilag 10**. Se endvidere sagsøgerne (1) til (23)s Processkrift 8 af 24. maj 2013 (bilag 8).

Som det fremgår af eksempelvis selve redegørelsens s. 23, 2. prik, erkender sagsøgte nu - efter i snart 1½ år benægtende at have besvaret sagsøgernes gentagne forespørgsler herom (siden 15. februar 2012) - at sagsøgte har foretaget videooptagelser under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Sagsøgtes procesbedrageri vedr. disse optagelser - hvoraf den ene af disse er fremlagt i ansøgers retssag som bilag 39, og tidligere er tilgået Procesbevillingsnævnet - har i sig selv indebåret og indebærer fortsat en væsentlig forsinkelse af sagens oplysning og undersøgelse. Der henvises nærmere herom til afsnit 3.3.1.1.

Siden Procesbevillingsnævnet traf afgørelse af 10. december 2012 har der været et stigende og betydeligt antal yderligere avisartikler, som omhandler ansøgers retssag, både for så vidt angår delspørgsmål og sagen som sådan.

Endvidere er afholdt tre samråd i Folketingets Forsvarsudvalg: d. 20. november 2012, 5. februar 2013 og 3. juni 2013, omhandlende ansøgers og de

Øvrige sagsøgers retssager om sagsøgtes ansvar for den af sagsøgerne lidte tortur, m.v.

Der henvises herom til afsnit 3.2 nedenfor.

Det skal endvidere bemærkes, at engelske domstole i en meget lang række engelske sager har udvirket og medvirket til, at undersøgelser af torturofres velbegrundede anførsler om, at de havde været udsat for krænkelser af deres rettigheder efter EMRK art. 3, blev gennemført for de nationale domstole under det engelske forsvarsministeriums aktive fremlæggelse eller fremvisning af bevisdata. Herom henvises til ansøgers Processkrift 7 af 1. februar 2013 med dertilhørende bilag 42 til 45 (bilag 7).

3. Ansøgers opfyldelse af betingelserne i retsplejelovens § 329.

Ansøger gør gældende, at han også opfylder betingelserne i retsplejelovens § 329, om meddelelse af fri proces "*...når særlige grunde taler for det.*"

Først og fremmest er en særlig grund til, at fri proces skal meddeles ansøgeren i nærværende sag efter retsplejelovens § 329, at ansøger har et retskrav på at blive tilkendt fri proces til sin sag om såvel erstatning og godtgørelse som en domstolsundersøgelse af sin begrundede anførsel om tortur i henhold til EMRK og FNs torturkonvention, jf. pkt. 1 ovenfor.

3.1. Sagens klart principielle karakter.

Domstolene har fastslået, at den af ansøgeren anlagte retssag mod Forsvarsministeriet er af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Der er ikke tidligere truffet endelig, retslig afgørelse i sager af lignende karakter for de danske domstole, herunder for så vidt angår det danske forsvars ansvar for medvirken til og udsættelse af ansøger for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling samt fortolkningen af forældel-

seslovens § 14, herunder set i forhold til EMRK og øvrige internationale forpligtelser (bl.a. FNs torturkonventions art. 14 med dertilhørende General Comment nr. 3, jf. pkt. 1.5 ovenfor), som Danmark har påtaget sig.

Sagerne vil kunne få betydning for fremtidige sager om det danske forsvars (medvirken til) tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling af civile irakere.

Af central betydning for en stillingtagen til ansøgers proceskrav er en vurdering af det sagsøgte forsvarsministeriums (og den danske stats) materielle og processuelle forpligtelser efter EMRK art. 3, FNs torturkonvention, m.v.

For fuldstændighedens skyld vedlægges som **bilag 11 til 14**:

- Kopi af Københavns Byrets kendelser af 31. januar, 30. marts og 11. oktober 2012, hvoraf fremgår, at retssager for 10 øvrige sagsøgere, som alle blev anholdt ved samme mål ("*Cyan 1*") under operation "Green Desert" d. 25. november 2004, er blevet henvist til Østre Landsret som principielle.
- Kopi af Københavns Byrets kendelse af 31. januar 2013 angående retssag anlagt af 12 yderligere irakiske torturofre, som blev frihedsberøvet under operation "Green Desert" ved et andet mål.

Som det fremgår af vedlagte stævning uden bilag af 28. december 2012 for sagsøgerne (12) til (23) (**bilag 15**) er der nedlagt en anerkendelsespåstand 2 om sagsøgte forpligtelse til (principalt) at tilvejebringe effektiv oplysning af sagsøgernes rimeligt begrundede anførsler om tortur under domstolenes behandling af retssagen, jf. EMRK art. 3, (subsidiært) at foranledige en særskilt undersøgelse af, om sagsøgerne har været udsat for behandling i strid med EMRK art. 3.

Anerkendelsespåstandene i påstand 2 i stævning af 28. december 2012 er identiske med ansøgers påstand 2, som nedlagt i processkrift 3 af 22. juni 2012.

Københavns Byrets første præmis for at henvise sagen for sagsøgerne (12) til (23) lyder: *"Efter det oplyste om sagens genstand og problemstillinger findes sagen at være af principiel karakter..."*, jf. kendelsens s. 2, sidste afsnit. Anden præmis (ibid.) er, at både sagsøgerne og det sagsøgte forsvarsministerium er enige om, at sagen er af principiel karakter.

Sagsøgerne havde også fremsat begæring om, at de 12 nye sager – anlagt ved stævning af 28. december 2012, omfattende sagsøgerne (12) til (23) – skulle sammenlægges med de 11 første sager. Forinden Københavns Byret traf sidstnævnte kendelse i de 12 nye sager, havde sagsøgte i vedlagte skrivelse af 23. januar 2013 (**bilag 16**), til byretten oplyst bl.a. *"...at landsretten i de fire sager har truffet beslutning om at udskille spørgsmålene om 1) forældelse, 2) sagsøgernes processuelle partsevne og 3) afvisning af sagsøgernes påstand 2 til særskilt forlods behandling i medfør af retsplejelovens § 253, stk. 1..."*

Som det fremgår, valgte Københavns Byret at henvise de 12 sager til Østre Landsret som principielle, selv om ovennævnte spørgsmål allerede var blevet udskilt i de 11 første og tilsvarende behandling fra landsrettens side var at forvente i de 12 nye.

3.2. Offentlighedens åbenbare interesse i sagen.

Det er yderligere forstærket siden d. 10. december 2012 og aldeles indiskutabelt, at ansøgerens retssag er af almindelig, offentlig interesse.

I tilgift til særligt det anførte i skrivelse af 7. november 2012 med bilag (artikler fra Politiken, Ekstra Bladet og Berlingske Nyhedsbureau) henvises til afsnit 2 ovenfor, om de afholdte åbne samråd i Folketingets forsvarsudvalg d. 20. november 2012, 5. februar 2013 og 3. juni 2013 (de to først med forsvarsministeren, sidstnævnte tillige med justitsministeren), pressedækningen af forsvarschef Peter Bartrams undersøgelse, o.s.v.

Som dokumenterende eksempler på den fortsatte og uformindskede offentlige interesse og fokus på sagen vedlægges kopi af følgende artikler som **bilag 17**:

- Ekstra Bladet, 15. november 2012: *"Skipper revser forsvarsministeren"*.
- Jyllands Posten, 19. november 2012: *"Ambassadør: Danmark taget ved næsen"*
- Ekstra Bladet, 13. december 2012: *"Danmark bryder folkeretten"*.
- Politiken, 29. december 2012: *"Flere irakere vil have erstatning for tortur"*.
- Dr.dk, 28. december 2012: *"Irakere fra omstridt video stævner Danmark"*.
- Dr.dk, 28. december 2012, *"Enhedslisten kalder forsvarsministeren i samråd om tortursag"*.
- Politiken, 6. februar 2013, *"921.861.: 23 fattige irakere skal stille garanti"*.
- Politiken 19. maj 2013: *"Højesteret skal tage stilling til irakeres tortursag"*,
- Berlingske, 19. maj 2013: *"Højesteret skal behandle tortursag"*,
- BT, 19. maj 2013: *"Højesteret skal behandle tortursag"*,
- Ekstra Bladet, 20. maj 2013: *"Green Desert skal i Højesteret"*,
- Arbejderen, 21. maj 2013: *"Højesteret skal tage stilling til tortursag"*,
- Politiken, 23. maj 2013: *"Forsvarschef nægter at udspørge soldater"*,
- Information, 24. maj 2013: *"Forsvaret beskyldes for at hvidvaske Irakchef"*,
- Politiken, 24. maj 2013: *"Hul i forsvarschefens Irak-redegørelse"*.
- Politiken 4. juni 2013: *"Ingen pardon for torturofre"*
- Information 4. juni 2013: *"En uklædelig kurs"*

Det centrale vedr. de ovenstående artikler, der i øvrigt udgør en lille brøkdel af den naturlige, mediemæssige interesse (tillige i de elektroniske medier) afspejler, at det er ganske ubestrideligt, at også dette lovbestemte kriterium kontinuerligt og successivt er opfyldt i højere og højere grad. Således som det vil være kendt af ethvert medlem af Procesbevillingsnævnet, såvel ud fra det (omfattende) materiale, der er tilvejebragt til støtte for andragendet som ud fra den offentlige omtale af sagen igennem nu mere end 20 måneder.

3.3. "En vis udsigt til medhold."

Efter Procesbevillingsnævnets opfattelse, jf. afgørelse af 10. december 2012, 4. afsnit, skal der være "...en vis udsigt til medhold." førend fri proces kan meddeles.

Kriteriet indebærer klart ikke, at det skal være mest sandsynligt, at medhold opnås.

I lovforslag nr. 132 af 30. marts 2005 om ændring af retsplejeloven m.v. (vedtaget som lov nr. 554 af 24. juni 2005) fremgår af pkt. 4.3, "Justitsministeriets overvejelser", at: "Som nærmere beskrevet nedenfor kan Justitsministeriet på de fleste punkter tilslutte sig Retsplejerådets forslag henholdsvis Retsplejerådets flertals forslag. Justitsministeriet har dog ikke fundet grundlag for at foreslå en egenbetaling for fri proces."

Af Retsplejerådets bemærkninger (i betænkning nr. 1436 af 2005, pkt. 2.3.2., s. 367) til kriteriet "Udsigten til at få medhold i sagen", fremgår bl.a.:

"Hovedargumentet for at operere med en forhåndsprøvelse af udsigten til at få medhold tager udgangspunkt i, at formålet med fri proces er at give personer med lav indkomst mulighed for at føre retssager i samme omfang som personer med højere indkomst. Personer, der har råd til af egen lomme at betale udgifterne ved en retssag, vil imidlertid i almindelighed kun føre retssager, som sandsynligvis vil blive vundet. Ønsket om ligestilling af forskellige befolkningsgrupper tilsiger derfor, at fri proces betinges af, at sagen sandsynligvis vil blive vundet.

Dette er dog kun et udgangspunkt. Sager kan have en så afgørende betydning for den enkelte, at de vil blive ført også for egen regning, selv om udsigten til at få medhold er ringe. Sager kan også have en sådan videregående betydning for andre personer (principiell interesse), at der af den grund bør bevilges fri proces, selv om det er mest sandsynligt, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen." (understreget her)

Tillige fremgår om dette kriterium, ibid. s. 366:

"Retsplejerådet finder de gældende grundprincipper hensigtsmæssige. På den ene side må der som udgangspunkt kræves en rimelig udsigt til at vinde sagen, for at der skal kunne meddeles fri proces. På den anden side bør der i principielle sager og sager, som har afgørende betydning for ansøgeren, være mulighed for at få fri proces, selv om udfaldet af sagen er tvivlsomt." (understreget her)

Selv om udfaldet af ansøgers retssag - der er af en klart principiel karakter og af almindelig offentlig interesse - rent faktisk måtte være både "...tvivlsom..." og "...mest sandsynligt, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen..." betyder dette altså ikke, at ansøger er afskåret fra at blive bevilget fri proces efter retsplejelovens § 329.

Ansøgers proceskrav og de underliggende anbringender, der er gjort gældende til støtte herfor involverer stillingtagen til en lang række komplicerede spørgsmål, hvis afgørelse også beror på en af domstolene udøvet skønmæssig vurdering af de beviser, som hidtil har været tilvejebragt, såvel som de beviser, der vil fremkomme under sagens videre forberedelse og hovedforhandling.

Dette omfatter bl.a. en prøvelse af, hvorvidt medvirken til tilfangetagelse under operationen, krænkelser af EMRK art. 3 under danske styrkers efterfølgende afhøring af ansøger samt overlevering til irakiske politikorps (som var kendt for at udøve tortur) kan anses for omfattet af Danmarks jurisdiktion, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 1, samt omfanget og arten af Danmarks forpligtelser til at undersøge sager om tortur, jf. konventionens art. 3.

Endvidere skal det under retssagen prøves, om ansøgers rettigheder efter FNs torturkonvention art. 12 - 14 er krænket, hvilket i givet fald ville resultere i, at sagsøgte forsvarsministerium ville have pådraget sig betalingsforpligtelser efter konventionens art. 14 og almindelige erstatningsretlige regler.

Dertil kommer fortolkning og anvendelse af den i den nye forældelseslov fastsatte retlige standard om "...fordringshaverens forhold...", jf. lovens § 14, stk. 1, i forhold til torturofre, der er blevet påført sygdomme som f.eks.

PTSD (en psykisk lidelse, der bl.a. medfører en stærk trang til at undgå situationer, der minder om traumet – heriblandt er selvsagt sagsanlæg om tilfangetagelsen og torturen at regne!), samt spørgsmålet om materiel atypicitet i forhold til de i forældelsesloven fastsatte frister.

Ingen af spørgsmålene omtalt i ovenstående tre afsnit har tidligere været prøvet ved Højesteret, og hovedparten heraf ikke været prøvet overhovedet for danske domstole.

Procesbevillingsnævnet kan ikke udelukke, at ansøger som minimum har en vis udsigt til at få medhold i sine proceskrav, jf. påstand 1 om tort i stævning af 13. september 2011 samt processkrift 9 (bilag 9) af d.d. om FNs torturkonventions art. 12 – 14, m.v., og den principale og subsidiære påstand 2 om statens undersøgelsespligt, jf. ansøgers processkrift 3 af 22. juni 2012.

Som det vil fremgå af følgende pkt. 3.3.1. – 3.3.5, har ansøger endvidere størst sandsynlighed for at få medhold i ét eller flere af sine proceskrav. Der henvises i øvrigt til de i sagen foreliggende processkrifter og bilag, der bekræfter dette.

Om kriterierne for at meddele fri proces efter retsplejelovens § 329 skal følgende videre fremhæves, idet netop disse kriterier har betydning for nærværende sag:

A. Det er ikke nødvendigvis udslagsgivende, om der er en vis udsigt til at få medhold, hvis sagens art og betydning tilsiger, at der er særlige grunde til at fri proces skal meddeles.

B. Hvis sagen er mod det offentlige, er det kun et udgangspunkt, at der skal foretages en vurdering af, om der er en vis udsigt til at få medhold.

C. Praksis i henhold til pkt. A er mere lempelig overfor ansøgere i sager mod det offentlige.

D. Praksis i henhold til pkt. A er mere lempelig overfor ansøgere i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse.

Således fremgår det af Retsplejerådets betænkning, jf. pkt. 3.2.1., s. 365:

"Sagens art og betydning for ansøgeren indgår som at andet væsentligt kriterium. I visse sager får dette kriterium en sådan vægt, at udsigten til at få medhold i sagen træder noget i baggrunden. Dette gælder ikke mindst i sager om ægteskab og forældremyndighed, hvor praksis er meget lempelig. Praksis er også lempelig i sager om personskade, ansættelsesforhold og ophør af boliglejemaal samt i sager mod det offentlige, men her er udgangspunktet stadig, at der foretages en vurdering af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen. Tvivl om udsigten til at få medhold kommer imidlertid i højere grad ansøgeren til gode end i andre sager." (understreget her)

og jf. pkt. 2.3.2., s. 369:

"Endelig vil det efter rådets opfattelse jævnligt forekomme, at vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, bør være mere lempelig i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse end i andre sager."

og jf. s. 369 – 370:

"Retsplejerådet finder, at retssager i første instans om prøvelse af myndighedsudøvelse, som ikke har erhvervsmæssig karakter (jf. om erhvervsmæssige sager straks nedenfor), kan betragtes som en særlig kategori af sager, hvor det jævnligt vil forekomme, at vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, bør være mere lempelig end i andre sager. Begrundelsen for en sådan mere lempelig vurdering må navnlig søges i det forhold, at domstolene har en særlig forfatningsmæssig stilling som det statsorgan, der kontrollerer den offentlige forvaltnings myndighedsudøvelse, jf. grundlovens § 63." (understreget her)

Nærværende sags art tilsiger klart, at fri proces skal meddeles, uanset udfaldet af Procesbevillingsnævnets vurdering af, om der er en vis udsigt til medhold eller ej.

Allerede behovet for en juridisk afklaring af Danmarks ansvar for medvirken til tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling i operatio-

ner som "Green Desert", hvor det danske forsvars bistand var afgørende for, at irakisk politi kunne foretage sine planlagte tilbageholdelser, tilsiger klart, at der foreligger de "særlige grunde" efter retsplejelovens § 329, som medfører, at denne principielle sag ikke skal afskæres fra prøvelse for danske domstole.

3.3.1. Ansøger er blevet udsat for tortur m.v. under det danske forsvars juridiske ansvar.

Vidneudsagn fra bl.a. ansøgers familie samt tilstedeværende på gaden vil under hovedforhandlingen kunne bekræfte, at sagsøger blev tilbageholdt og ført bort af danske og irakiske styrker under den militære operation Green Desert d. 25. november 2004 og først løsladt fra fængslet efter valget i slutningen af januar 2005 med tydelige tegn på mishandling.

I tilgift til det allerede anførte om dette spørgsmål, skal opmærksomheden henledes på EMDs storkammers dom af 13. december 2012 i sagen El-Masri mod den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, præmis 206, hvoraf fremgår:

"206. The Court must first assess whether the treatment suffered by the applicant at Skopje Airport at the hands of the special CIA rendition team is imputable to the respondent State. In this connection it emphasises that the acts complained of were carried out in the presence of officials of the respondent State and within its jurisdiction. Consequently, the respondent State must be regarded as responsible under the Convention for acts performed by foreign officials on its territory with the acquiescence or connivance of its authorities (see Ilaşcu and Others v. Moldova and Russia [GC], no. 48787/99, § 318, ECHR 2004-VII)." (understreget her)

Som bekendt, og dokumenteret ved bl.a. sagens bilag 12, 13 og 39 samt vidneafhøringer under en hovedforhandling, bevidnede sagsøgtes militære styrker, at det irakiske politikorps udsatte ansøger og andre for verbale og andre overgreb, som ikke kunne have efterladt sagsøgtes styrker med nogen

anden opfattelse, end at ansøger og de øvrige tilbageholdte ville blive mishandlet.

Som det fremgår af bl.a. bilag AB pkt. 2.2.3 og 2.2.7 havde sagsøgte også inden operation Green Desert modtaget adskillige rapporter om mishandling af fanger, begået af irakisk politi, m.v.

I og med at operation Green Desert helt utvivlsomt bragte ansøger indenfor Danmarks jurisdiktion, jf. EMRK art. 1 og afsnit 1.1.4 ovenfor, og danske soldater i Irak overværede og bistod irakisk politi med at foranledige deres verbale og senere fysiske overgreb på ansøger, er det klart, at sagsøgte er (med-)ansvarlig for, at ansøger blev udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling.

Det er også klart, at ansøger har "*...en vis udsigt til medhold...*" i sit veldokumenterede proceskrav om godtgørelse og erstatning herfor.

Selv hvis de danske domstole til sin tid måtte finde, at EMRK art. 1 om jurisdiktion indebærer, at EMRK art. 3 ikke finder direkte anvendelse på ansøgers sag (et spørgsmål, som ansøger i øvrigt i sig selv har "*...en vis udsigt til medhold i...*", jf. afsnit 1.4 ovenfor), har EMRK art. 3 ikke desto mindre betydning for domstolenes stillingtagen til ansøgers proceskrav.

Allerede efter almindelige, danske retsprincipper er det klart retsstridigt dels at forestå, dels at medvirke til, at mennesker udsættes for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling. D.v.s. en behandling, som også er omfattet af ansøgers materielle og processuelle rettigheder efter EMRK art. 3.

Det er ligeledes klart, at praksis efter EMRK art. 3, der omhandler hvornår der er tale om tortur, og hvilke processuelle rettigheder borgere har, hvis de udsættes for tortur, skal have indflydelse på, hvorledes almindelig dansk ret fortolkes, uanset om de pågældende internationale retsregler finder direkte anvendelse eller ej.

Der gælder således i dansk ret en formodning for, at national ret fortolkes i overensstemmelse med international ret (såsom de af Danmark tiltrådte konventioner), hvor national ret i øvrigt kan rumme dette. In concreto er der intet til hinder for at fortolke national ret om tortgodtgørelse, erstatning for helbredelsesudgifter, de i retsplejeloven indrettede undersøgelses- og oplysningsinstrumenter, m.v., således, at de stemmer overens med Danmarks materielle forpligtelser efter international ret, både for så vidt angår ansøgers betalingspåstand som undersøgelsespåstande. En sådan fortolkning udgør såkaldt "*folkeretskonform fortolkning*", jf. f.eks. prof. Ole Spiermann – *Moderne Folkeret*, 3. udgave 2006, kap. 6, pkt. 4 og 5.

Specifikt om folkeretskonform fortolkning indenfor erstatnings- og godtgørelsesområdet anfører Ole Spiermann følgende, *ibid.* s. 168:

"Hvorvidt folkeretskonform fortolkning af almindelige regler om erstatning eller godtgørelse er mulig, ses ikke afklaret i praksis. Om end spørgsmålet er tvivlsomt, bør det ikke på forhånd udelukkes at bebrejde danske myndigheder folkeretsstridig lovgivning eller forvaltning med erstatningsansvar efter dansk ret til følge, som nævnt forudsat anvendelse af almindelige erstatningsregler ikke reelt indebærer tilsidesættelse af lovgivning." (understreget her)

Specifikt vedr. materielle rettigheder efter EMRK, såsom retten til en effektiv undersøgelse af overtrædelse af art. 3, anfører den tidligere folkeretsprofessor (*ibid.*, s. 166):

"Tillige i enkelte senere sager er Danmark blevet dømt, ofte med markant effekt i dansk ret, ligesom konventionen også i øvrigt anvendes regelmæssigt af danske domstole. Konventionen har bevirket en forskydning i fortolkningen af danske lovregler, som synes i mulig konflikt med konventionen, idet der i højere grad end sædvanligt i dansk lovfortolkning lægges vægt på formål og hertil svarende mindre vægt på forarbejder, jf. UfR 1999.1316 H og UfR 1999.1390 H. Danske domstole ville kunne anvende samme formulering som den svenske højesteret, nemlig at folkeretskonform fortolkning i sammenhængen 'kan innebära att vissa i lagmotiv, praxis eller doktrin antagna begränsningar i tillämpningsområdet inte kommer att kunna upprätthållas' ... På den anden side er der ingen klare

eksempler på, at danske domstole har anvendt konventionen til at nå et resultat, der ikke er foreneligt med ordlyden af en dansk lovregel..." (understreget her)

Det er klart, at Procesbevillingsnævnet nødvendigvis må konstatere, at ansøger har "...i hvert fald en vis udsigt til medhold..." i forhold til de af ham fremsatte proceskrav om tortgodtgørelse, erstatning og den danske stats undersøgelsesforpligtelse.

Efterkommelse af Danmarks materielle forpligtelser efter international ret vil indebære en anerkendelse af ansøgers proceskrav under den af ham anlagte retssag.

3.3.1.1. Ikke-overholdelse af Danmarks undersøgelsesforpligtelser.

Dertil kommer ansøgers nye anbringender til støtte for hans betalingspåstand.

Dette nye processtof vedrører den nu konstaterbare krænkelse af ansøgers ret til en effektiv, uafhængig undersøgelse indenfor rimelig tid af hans (yderst) velbegrundede anførsler om at være blevet udsat for tortur, m.v. under dansk ansvar.

Denne ret følger såvel af EMRK art. 3s processuelle led som FNs torturkonventions art. 12 og 13. Det er såvel sagsøgte som Østre Landsret, der er ansvarlige for de stedfundne krænkelse af denne ret, fordi de begge har forsinket og forsøgt at hindre undersøgelsen i at fortsætte.

Staten har siden ansøger indgav stævning d. 13. september 2011 været vidende om ansøgers rimeligt begrundede anførsel om, at han har været udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling.

Fra dette tidspunkt har staten haft en positiv pligt til inden rimelig tid og uden unødigt ophold at foranstalte en effektiv undersøgelse af ansøgers an-

meldelse, jf. EMRK art. 3 og senest EMDs dom af 13. december 2012 i sagen El-Masri mod Makedonien, præmis 181 – 194, om ”...*Procedural aspect of Article 3: lack of an effective investigation...*”

Også ifølge FNs torturkonventions art. 12 og art. 13 har ansøger ret til, at staten foretager en hurtig og effektiv undersøgelse (*”prompt and impartial investigation”*) – in casu Østre Landsret, jf. 1.1.1, 3. sidste afsnit, ovenfor – af hans yderst velbegrundede anførsler om tortur. Sagsøgte har pligt til at samarbejde ved denne undersøgelse (jf. også pkt. 3.3.4 nedenfor), subsidiært (jf. også pkt. 3.3.5 nedenfor) at sagsøgte foranlediger en sådan uafhængig undersøgelse foretaget.

Der er siden d. 13. september 2011 fremlagt yderligere dokumentation til støtte for, at ansøgers anførsler er korrekte. Siden f.eks. fremlæggelsen af den medicinske undersøgelsesrapport (retssagens bilag 29) med retssagens processkrift 4 d. 31. august 2012, har staten haft ubestridelig dokumentation for, at ansøger har været udsat for tortur, m.v.

Undersøgelsespligten for de nationale domstole og sagsøgte har således foreligget i 20 måneder, uden at en undersøgelse er blevet behørigt fremmet af Østre Landsret og sagsøgte.

Sagsøgte har tværtimod modarbejdet undersøgelsens fremme (bl.a. ved procesbedrageri, jf. retssagens Processkrift 5), og Østre Landsret har nu forsinket undersøgelsen ganske betydeligt med sine retsstridige udskillelsesafgørelser, udskydelse af stillingtagen til ansøgers editionsbegæring på stillingtagen til sagsøgtes ulovlige forældelsesindsigelse, m.v.

Med hensyn til særligt betydningen af *”prompt investigation”* henvises til Manfred Nowak og Elizabeth McArthur – *”The United Nations Convention Against Torture – A Commentary”*, 1. udgave 2008, s. 434, bemærkning 56 til art. 12:

”In most cases in which the Committee found a violation of Article 12, no investigation had been carried out at all or only after long periods. In Halimi-Nedyibi v. Austria, the Committee found that a delay of 15 months before any investigation into the allegations of torture and ill-treatment

*had started was 'unreasonably long' and therefore a violation of the requirement of a prompt investigation as laid down in Article 12."*⁹ (understreget her).

Halimi-Nedyibi (H-N), en jugoslavisk statsborger blev i april 1988 arresteret i Østrig for narkotikahandel. I december 1988 gjorde H-N en undersøgelsesdommer opmærksom på at han var blevet tortureret af en politiofficer under afhøringen og havde i den forbindelse angiveligt pådraget sig en øjenskade. H-N indklagede Østrig for krænkelse af FNs Torturkonventions art. 12 (idet en undersøgelse af torturanklagerne først blev indledt i marts 1990) og art. 15 (p.g.a. anvendelse af tilståelser afgivet under tortur i retssager). FNs antitorturkomite afviste krænkelse af art. 15, idet det under sagen viste sig at øjenskaden var medfødt, og H-N på tidspunktet for arrest var blind. Det var således ikke godtgjort, at tortur havde fundet sted. Derimod konkluderede komiteen, at en forsinkelse på 15 måneder med at indlede undersøgelsen af anklagerne om tortur var *"...unreasonably long and not in compliance with the requirement of article 12 of the convention..."*

Ifølge FNs antitorturkomités praksis er der således allerede på nuværende tidspunkt forløbet så lang tid siden ansøgers anlæggelse af sagen, at der kan konstateres brud på FNs Torturkonventions art. 12 og 13 uafhængigt af retssagens udfald i øvrigt.

Ansøger har på ovennævnte baggrund til støtte for sin betalingspåstand 1 nu gjort gældende, at han, som følge af den manglende behørig fremme af undersøgelsen af hans velbegrundede anførsel om tortur, har krav på en godtgørelse, jf. FNs torturkonventions art. 12 og 13, også jf. erstatningsansvarslovens § 26, samt oprejsning efter EMRK art. 41, jf. art. 3, også jf. lov nr. 285 af 1992 om inkorporering af EMRK direkte i dansk ret.

Da FNs torturkonvention både finder direkte anvendelse i dansk ret og samtidig tillægges betydning i EMDs praksis, gøres overtrædelsen af torturkonventionens art. 12 og 13 gældende både i henhold til erstatningsansvarslovens § 26 og som underanbringende vedr. overtrædelse af EMRK art. 3.

⁹ Sagen har referencen "*Communication No. 8/1991*", og er vedlagt som bilag18.

Dette indebærer i sig selv, at ansøger er berettiget til en godtgørelse, jf. ansøgers påstand 1 i stævning af 13. september 2011.

Ansøger har også af de i nærværende punkt nævnte grunde som minimum "...en vis udsigt..." til at få medhold i sin betalingspåstand.

3.3.2. Ikke passivitet.

Det sagsøgte forsvarsministerium har på intet tidspunkt haft noget som helst belæg for at disponere i tillid til, at ansøger ikke ville forfølge sine krav på undersøgelse og tortgodtgørelse, m.v., i anledning af sagsøgtes medvirken til hans tilfangetagelse, umenneskelige og nedværdigende afhøring af ham samt overlevering til irakiske politikorps i et irakisk fængsel (al-Shu'oon), som var kendt for at udøve tortur.

3.3.3. Ikke forældelse.

I tilgift til det anførte i skrivelse af 3. oktober 2012, pkt. 3.b, anførte, bemærkes:

Også den af Østre Landsret retsstridigt udskilte forældelsesindsigelse er af principiel karakter, bl.a. fordi den vedrører en stillingtagen til Danmarks internationale forpligtelser og spørgsmålet kan komme til at vedrøre andre sager, der omhandler Danmarks udøvelse af og/eller medvirken til tortur under danske styrkers tilstedeværelse i Irak.

I tilgift til det allerede i tidligere anførte i nærværende sag kan således føjes, at siden Procesbevillingsnævnets afslag af 10. december 2012 på fri proces er d. 13. december 2012 af FNs Torturkomité vedtaget dokumentet "*General comment No. 3 (2012) – Implementation of article 14 by States parties*" (rets-sagens bilag 46).

Under afsnittet "*Obstacles to the right to redress*" fremgår, pkt. 38, 40 og 43, at:

“38. States parties to the Convention have an obligation to ensure that the right to redress is effective. Specific obstacles that impede the enjoyment of the right to redress and prevent effective implementation of article 14 include, but are not limited to: ... statutes of limitations, amnesties and immunities;...

...

40. On account of the continuous nature of the effects of torture, statutes of limitations should not be applicable as these deprive victims of the redress, compensation, and rehabilitation due to them. For many victims, passage of time does not attenuate the harm and in some cases the harm may increase as a result of post-traumatic stress that requires medical, psychological and social support, which is often inaccessible to those who have not received redress. States parties shall ensure that all victims of torture or ill-treatment, regardless of when the violation occurred or whether it was carried out by or with the acquiescence of a former regime, are able to access their rights to remedy and to obtain redress.

...

43. The Committee considers reservations which seek to limit the application of article 14 to be incompatible with the object and purpose of the Convention. States parties are therefore encouraged to consider withdrawing any reservations to article 14 that limit its application so as to ensure that all victims of torture or ill-treatment have access to redress and remedy.” (understreget her)

Det er klart og åbenbart i strid med Danmarks internationale forpligtelser efter FNs torturkonventions art. 14 at stille hindringer i vejen for ansøgers mulighed for at opnå oprejsning, erstatning og tortgodtgørelse for den tortur, han har været udsat for under dansk ansvar. Dette gælder også anvendelsen af forældelsesfrister.

Til støtte for ansøgers betalingspåstande er processkrift 9 (bilag 9) af d.d. gjort gældende, at ansøger har ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste,

helbredelsesudgifter, godtgørelse for svie og smerte, varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne efter erstatningsansvarslovens §§ 2 - 5, jf. § 1. I henhold til erstatningsansvarslovens § 16, stk. 3, er FNs torturkonventions art. 14 til hinder for, at fordringer efter erstatningsansvarsloven gøres til genstand for forældelse i ansøgers retssag, fordi de er opstået som følge af sagsøgtes ansvar for, at sagsøgerne blev udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling under og efter operation Green Desert d. 25. november 2004.

Også af denne grund har ansøger som minimum "*...en vis udsigt til medhold...*" i sit proceskrav i henhold til påstand 1. (Ansøgers principale og subsidiære påstand 2 er ikke undergivet forældelse, og sagsøgte har heller ikke gjort sin forældelsesindsigelse gældende i henhold til disse påstande.)

3.3.4. Forsvarsministeriets forpligtelse til at foretage effektiv oplysning under retssagen.

EMRK art. 3 finder anvendelse i nærværende sag, uanset sagsøgtes indsigelser og fri proces-myndighedernes (i hvert fald Civilstyrelsens) retsvildfarelse om Danmarks jurisdiktion, jf. pkt. 1.1.4.

Da det er muligt og berettiget, at sagsøgte foranlediger behørig oplysning af ansøgers velbegrundede anførsler om tortur under den verserende domstolssag, således at en undersøgelse efter art. 3 kan finde sted for Danmarks domstole, har ansøger også "*...en vis udsigt til medhold...*" i sin principale påstand 2.

Der henvises yderligere herom til sagens processkrifter og bilag, særligt ansøgers Processkrift 3, pkt. A, med deri angiven retspraksis fra EMD.

3.3.5. Forsvarsministeriets forpligtelse til subsidiært i forhold til ovennævnte pkt. 3.3.4. at foretage effektiv oplysning af sagen.

Den af justitsministeriet d. 7. november 2012 nedsatte Irak- og Afghanistankommission har fået en frist på indtil videre 5 år, der vil kunne udskydes

yderligere, jf. kommissoriets¹⁰ pkt. 6, og den rummer ingen sikkerhed for, at kommissionen vil undersøge ansøgers egen konkrete anmeldelse, eller at en sådan undersøgelse vil være tilstrækkelig til at efterleve forpligtelserne efter EMRK art. 3, jf. kommissoriets pkt. 3.

Disse to forhold indebærer hver for sig og sammenlagt, at den pågældende kommission ikke i forhold til den konkrete ansøger i nærværende sag opfylder Danmarks forpligtelser til at foretage en effektiv, uafhængig undersøgelse indenfor rimelig tid af ansøgers velbegrundede anførsel om, at han har været udsat for tortur, m.v.

Sagsøgte har i processkrift B af 13. august 2012 nedlagt påstande om afvisning og frifindelse for så vidt angår ansøgers proceskrav om en undersøgelse.

Sagsøgte har i stedet iværksat følgende "undersøgelser":

1. Ved sagsøgtes eget auditørkorps, så vidt vides om afklaring af *"...hvorvidt der er begået strafbare forhold i forbindelse med forsvarrets afgivelse af oplysninger om eksistensen af videooptagelser foretaget under operation Green Desert."*, jf. forsvarsminister Nick Hækkerups skrivelse af 22. maj 2013 til Folketingets Forsvarsudvalg¹¹.
2. Ved sagsøgtes egen forsvarschef, general Peter Bartram, om baggrunden for de usande svar, sagsøgte havde afgivet til Østre Landsret, ansøger, de øvrige torturofre samt journalister, der havde begæret aktindsigt, m.v.

Konsekvensen heraf fremgår af ansøgers nye anbringende til støtte for sin betalingspåstand, nemlig at sagsøgte har overtrådt sin forpligtelse til at foranledige en effektiv, uafhængig og fra retssagen særskilt undersøgelse af an-

¹⁰ Fremlagt i retssagen som bilag 47, og vedlægges nærværende indlæg som bilag 19.

¹¹ Indgår i sagsøgtes bilag AH.

søgers aldeles velbegrundede anførsler om, at han har været udsat for tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling under dansk ansvar, jf. afsnit 3.3.1.1. ovenfor.

Ansøger har i forhold til hvert eneste af sine proceskrav "*...en vis udsigt til medhold...*", og han har også derfor et retskrav på at blive tilkendt fri proces til en prøvelse heraf.

4. Afsluttende bemærkning.

Der foreligger for ansøger intet ressourcemæssigt grundlag for at gennemføre sagen, hvis han ikke opnår fri proces.

Dersom fri proces ikke meddeles, vil dette være ensbetydende med, at sagen (uanset den overvældende mængde af bevisdata og herfor relevante retskilder) må opgives, og dermed at ansøgers mulighed for at opnå behandling af hans sag på forhånd er afskåret, ikke af judicielle men af administrative grunde.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Bilagliste

- Bilag 1: Opfordring fra danske fagkyndige organisationer, januar 2013.
- Bilag 2: Skrivelse af 3. oktober 2012 fra ansøger til Procesbevillingsnævnet.
- Bilag 3: Skrivelse af 11. oktober 2012 fra ansøger til Procesbevillingsnævnet.
- Bilag 4: Skrivelse af 7. november 2012 fra ansøger til Procesbevillingsnævnet.
- Bilag 5: Skrivelse af 21. november 2012 fra ansøger til Procesbevillingsnævnet med bilag 38 og 41 samt processkrift 5 og 6.
- Bilag 6: The American Psychiatric Association revised the PTSD diagnostic criteria, 2013.
- Bilag 7: Processkrift 7 med bilag, 1. februar 2013.
- Bilag 8: Processkrift 8 med bilag, 24. maj 2013.
- Bilag 9: Processkrift 9 med bilag, 11. juni 2013.
- Bilag 10: Retssagens bilag AH.
- Bilag 11: Udskrift af retsbog, Københavns Byret, 31. januar 2012.
- Bilag 12: Udskrift af retsbog, Københavns Byret, 30. marts 2012.
- Bilag 13: Udskrift af retsbog, Københavns Byret, 11. oktober 2012. ✓
- Bilag 14: Udskrift af retsbog, Københavns Byret, 31. januar 2013. ✓
- Bilag 15: Stævning af 28. december 2012.

- Bilag 16: Kammeradvokatens skrivelse af 23. januar 2013.
- Bilag 17: Politiken 4. juni 2013: *"Ingen pardon for torturofre"*.
Politiken 19. maj 2013: *"Højesteret skal tage stilling til irakeres tortursag"*.
Berlingske, 19. maj 2013: *"Højesteret skal behandle tortursag"*.
BT, 19. maj 2013: *"Højesteret skal behandle tortursag"*.
Ekstra Bladet, 20. maj 2013: *"Green Dessert skal i Højesteret"*.
Arbejderen, 21. maj 2013: *"Højesteret skal tage stilling til tortursag"*.
Politiken, 23. maj 2013: *"Forsvarschef nægter at udspørge soldater"*.
Information, 24. maj 2013: *"Forsvaret beskyldes for at hvidvaske Irak-chef"*.
Politiken, 24. maj 2013: *"Hul i forsvarschefens Irak-redegørelse"*.
Ekstra Bladet, 15. november 2012: *"Skipper revser forsvarsministeren"*.
Jyllands Posten, 19. november 2012: *"Ambassadør: Danmark taget ved næsen"*.
Ekstra Bladet, 13. december 2012: *"Danmark bryder folkeretten"*.
Politiken, 29. december 2012: *"Flere irakere vil have erstatning for tortur"*.
Dr.dk, 28. december 2012: *"Irakere fra omstridt video stævner Danmark"*.
Dr.dk, 28. december 2012, *"Enhedslisten kalder forsvarsministeren i samråd om tortursag"*.
Politiken, 6. februar 2013, *"921.861.: 23 fattige irakere skal stille garanti"*.
- Bilag 18: Communication No 8/1991: Austria. 30-11-1993. CAT/C/11/D/8/1991. (Jurisprudence).
- Bilag 19: Kommissorium for en undersøgelseskommission om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan, 27. juni 2012.

KOPI

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1-3, 2. sal
1264 København K

Pr. e mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

11. marts 2013
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. J. nr. 2013-22-0050 (gl. j.nr. 2012-27-0075), 2013-22-0051 (gl. j.nr. 2012-27-0076), 2013-22-0052 (gl. j.nr. 2012-27-0132), 2012-27-0167, 2013-27-0023, 2013-22-0103, 2013-22-0104, 2013-22-0105, 2013-22-0106 samt ansøgning om kæremål indgivet d. 21. februar 2013.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutning af 3. oktober 2012 (om at reservere d. 25. februar 2013, kl. 9.30-15.30 til formalitetsprocedure) blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 17. oktober 2012 (J.nr. 2012-27-0167). Ansøgningen blev samme dato ligeledes indgivet til Højesteret. Ansøgningen frafaldes, da datoen er passeret. Østre Landsret har ikke fastholdt datoen. Landsretten har heller ikke formelt fremsendt nogen meddelelse herom. Indirekte har sagens parter været i stand til at konstatere landsrettens ændring derved, at landsretten har fremsendt et skema til udfyldelse af nu ikke blot en (oprindeligt fastsat til d. 25. februar 2013), men 4 retsdage, hvilke dage, ifølge de kommunikationer der har kunnet opfanges fra landsretten, er tænkt afholdt i september 2013.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelser og beslutninger af 30. november 2012 blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 17. de-

cember 2012, jf. nævnets j. nr. 2013-22-0050 (gl. j.nr. 2012-27-0075), 2013-22-0051 (gl. j.nr. 2012-27-0076), 2013-22-0052 (gl. j.nr. 2012-27-0132).

Af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs beslutning af 6. ds. vedrørende sag 350/2012 jf. retsbogsudskrift af s.d. (vedlagt som **bilag 1**) fremgår, at kære af den omhandlede afgørelse af landsretten kun kan ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. På baggrund heraf anmodes Procesbevillingsnævnet venligst om at tage stilling til ansøgningen.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutninger af 7. januar 2013 blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 24. januar 2013, jf. nævnets j. nr. 2013-27-0023.

Af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs beslutning af 6. ds. vedrørende sag 20/2013 jf. retsbogsudskrift af s.d. (vedlagt som **bilag 2**) fremgår, at kære af den omhandlede afgørelse af landsretten kun kan ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. På baggrund heraf anmodes Procesbevillingsnævnet venligst om at tage stilling til ansøgningen.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutninger af 24. januar 2013 blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 6. februar 2013, jf. nævnets j. nr. 2013-22-0050 (gl. j.nr. 2012-27-0075), 2013-22-0051 (gl. j.nr. 2012-27-0076), 2013-22-0052 (gl. j.nr. 2012-27-0132) og 2013-27-0023.

Af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs beslutning af 6. ds. vedrørende sag 27/2013 jf. retsbogsudskrift af s.d. (vedlagt som **bilag 3**) fremgår, at kære af den omhandlede afgørelse af landsretten kun kan ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. På baggrund heraf anmodes Procesbevillingsnævnet venligst om at tage stilling til ansøgningen.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutninger af 6. februar 2013 blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 21. februar 2013. Det bemærkes, at der endnu ikke er modtaget svar eller bemærkninger til ansøgningen fra Procesbevillingsnævnet hvorfor nævnets J. nr. ikke kendes.

Af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs beslutning af 6. ds. vedrørende sag 40/2013 jf. retsbogsudskrift af s.d. (vedlagt som **bilag 4**) fremgår, at

kære af den omhandlede afgørelse af landsretten kun kan ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. På baggrund heraf anmodes Procesbevillingsnævnet venligst om at tage stilling til ansøgningen.

Ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutninger af 7. februar 2013 blev indgivet til Procesbevillingsnævnet d. 25. februar 2013, nævnets j. nr. 2013-22-0103, 2013-22-0104, 2013-22-0105 og 2013-22-0106.

Af Højesterets Anke- og Kæremålsudvalgs beslutning af 6. ds. vedrørende sag 41/2013 jf. retsbogsudskrift af s.d. (vedlagt som **bilag 5**) fremgår, at kære af den omhandlede afgørelse af landsretten kun kan ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. På baggrund heraf anmodes Procesbevillingsnævnet venligst om at tage stilling til ansøgningen.

Med venlig hilsen
Christian Harlang

v/ Christian F. Jensen, advokat

8 MRS 2013

J. nr. 2013-22-0103

2013-22-0104

2013-22-0105 og

2013-22-0106

Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen

Den 6. marts 2013

Advokat Christian F. Jensen

Nytorv 5, 1

1450 København K

Deres j.nr.: 600096

Ansøgning om appeltilladelse vedr. Østre landsrets j.nr. B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12

Procesbevillingsnævnet har modtaget Deres ansøgning af 25. februar 2013 om tilladelse til appel til Højesteret.

Procesbevillingsnævnet vil senere vende tilbage til sagen.

På nævnets vegne

Louise Christensen

Kontorfuldmægtig

27 FEB. 2013

J. nr. 2012-27-0075

J. nr. 2012-27-0076

J. nr. 2012-27-0132

J. nr. 2013-27-0023

Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen

Den

26 FEB. 2013

Advokat Christian Harlang
Nytorv 5, 1
1450 København K

Deres j.nr.: 600096 CHA/CFJ

Appelansøgning

Ved brev af 6. februar 2013 har De som advokat for

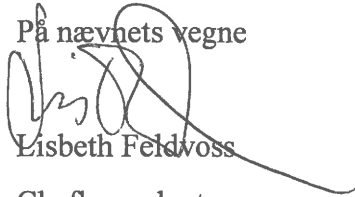
ansøgt om tilladelse til kære til Højesteret af en kendelse vedrørende berømmelsen af en særskilt mundtlig forhandling, der er afsagt af Østre Landsret den 24. januar 2013 i 4 sager mellem Deres respektive klienter og Forsvarsministeriet (B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12). Sagerne behandles i Procesbevillingsnævnet under henholdsvis j.nr. 2012-27-0075, 2012-27-0076, 2012-27-0132 og 2013-27-0023.

Det fremgår af Deres henvendelse, at De tillige har anmodet Højesteret om kæretilladelse i sagerne, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1.

Procesbevillingsnævnet foretager på denne baggrund ikke videre i sagen på det foreliggende grundlag. Hvis De efter Højesterets behandling af sagen fortsat ønsker, at Procesbevillingsnævnet skal behandle Deres ansøgning om kæretilladelse, bedes De rette henvendelse til Procesbevillingsnævnet i umiddelbar forlængelse heraf.

Kopi af dette brev sendes til advokat Kammeradvokaten ved Peter Biering og til Højesteret til orientering.

På nævnets vegne

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Lisbeth Feldvoss', written over the typed name.

Lisbeth Feldvoss

Chefkonsulent

27 FEB. 2013

Advokat Christian Harlang
Nytorv 5, 1
1450 København K

J. nr. 2013-27-0023
Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen
Den 26 FEB. 2013

Deres j.nr.: 600096 CHA/CFJ

Appelansøgning

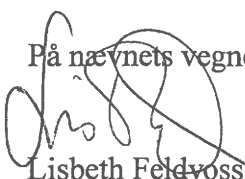
Ved brev af 24. januar 2013 har De som advokat for ansøgt
om tilladelse til kære til Højesteret af en beslutning om sikkerhedsstillelse og udskillelse, der er
truffet af Østre Landsret den 7. januar 2013 i en sag mellem Deres klienter og Forsvarsministeriet
(B-3534-12). Sagen blev i landsretten behandlet i sammenhæng med sagerne B-3421-11, B-397-12
og B-1162-12, der i Procesbevillingsnævnet behandles under henholdsvis j.nr. 2012-27-0075,
2012-27-0076 og 2012-27-0132.

Det fremgår af Deres henvendelse, at De tillige har anmodet Højesteret om kæretilladelse i sagen,
jf. retsplejelovens § 392, stk. 1.

Procesbevillingsnævnet foretager på denne baggrund ikke videre i sagen på det foreliggende
grundlag. Hvis De efter Højesterets behandling af sagen fortsat ønsker, at Procesbevillingsnævnet
skal behandle Deres ansøgning om kæretilladelse, bedes De rette henvendelse til Procesbevillings-
nævnet i umiddelbar forlængelse heraf.

Kopi af dette brev sendes til advokat Kammeradvokaten ved Peter Biering og til Højesteret til ori-
entering.

På nævnets vegne

Lisbeth Feldvoss

Chefkonsulent

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 26. februar 2013 14:05
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j.nr. 2013-22-0050, 0051 og 0052 - Ansøgninger om køretilladelse.
Vedhæftede filer: Stævning 16. marts 2012.pdf; Svarkrift 16. maj 2012.pdf; Stævning 30. dec. 2011.pdf; Svarkrift 2. marts 2012.pdf; Duplik 4. juli 2012.pdf; Bilag 28 (til processkrift 3 220612).pdf; Processkrift 2.pdf; 120620 replik (sagsøger 7 til 9).pdf

Til Procesbevillingsnævnet, att.: Stine Harkov Hansen

Som telefonisk aftalt d.d. vedhæftes hermed kopi af følgende:

Stævning af 30. december 2011 (på vegne af sagsøgerne (2) – (6)),
Svarkrift af 2. marts 2012 (vedr. sagsøgerne (2) – (6)),
Stævning af 16. marts 2012 (på vegne af sagsøgerne (7) – (9)),
Svarkrift af 16. maj 2012 (vedr. sagsøgerne (7) – (9)),
Processkrift 2 af 23. maj 2012 (vedr. sagsøgerne (1) – (6)),
Replik af 20. juni 2012 (vedr. sagsøgerne (7) – (9)),
Duplik af 4. juli 2012 (vedr. sagsøgerne (7) – (9)),
Bilag 28 til Processkrift 3.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytov 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

KOPI

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1- 3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

Højesteret
Anke- og Kæremålsudvalget
Prins Jørgens Gård 13
1218 København V

Pr. e-mail post@hoejesteret.dk og alm. post

25. februar 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr.: Ansøgning om kæretilladelse.

Som advokat for sagsøgerne, (1) (2)
(3) (4) (5) og
(6) (7) (8)
, (9) (10) og (11)

en sag om tortur, m.v., anlagt mod Forsvarsministeriet, indgives hermed nærværende ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutning af 7. ds., jf. vedlagte udskrift af Østre Landsrets retsbog.

Østre Landsret har, som det fremgår af ovennævnte retsbog, truffet beslutning om bl.a. følgende:

"Landsrettens stillingtagen til den nu fremsatte editionsbegæring afventer herefter sikkerhedsstillelse og afgørelse vedrørende de tre udskilte spørgsmål."

De oplysninger, som ansøgerne i processkrift 7 (vedlagt), s. 4, sidste afsnit, har anmodet Østre Landsret om at pålægge det sagsøgte forsvarsministerium at fremlægge, har betydning for landsrettens stillingtagen til sagsøgtes indsigelse om forældelse (herunder om der er grundlag for at anse forældelsesfristen for forlænget efter forældelseslovens § 14, stk. 1, om "...fordringshaverens forhold..."), sagsøgtes indsigelse om passivitet og om der kan konstateres materiel atypicitet som følge af sagens helt særlige karakter. En lang række af sagens realia kan således ikke udskilles fra sagens formalia, for så vidt angår Danmarks undersøgelsesforpligtelser samt indsigelser om forældelse og passivitet.

Landsretten har endvidere pligt til at efterkomme ansøgernes anmodning om at pålægge sagsøgte at oplyse sagen behørigt efter EMRK art. 3, til at fremme en undersøgelse af ansøgernes (overordentligt) rimeligt begrundede anførsler om at de er blevet udsat for tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling under det danske forsvarsministeriums ansvar. Undersøgelsespligten foreligger også, hvor danske domstole konfronteres med klare oplysninger i officielle dokumenter, herunder lægeerklæringer, der giver grundlag for at antage, at personer har været udsat for behandling i strid med EMRK art. 3, jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 358 – 360, hvoraf fremgår:

"358. The Court has previously held that where an individual makes a credible assertion that he has suffered treatment infringing Article 3 at the hands of the police or other similar agents of the State, that provision, read in conjunction with the State's general duty under Article 1 of the Convention to "secure to everyone within [its] jurisdiction the rights and freedoms defined in ... [the] Convention", requires by implication that there should be an effective official investigation. As with an investigation under Article 2, such an investigation should be capable of leading to the identification and punishment of those responsible. Otherwise, the general legal prohibition of torture and inhuman and degrading treatment and punishment would, despite its fundamental importance, be ineffective in practice and it would be possible in some cases for agents of the State to abuse the rights of those within their control with virtual impunity (see Dikme v. Turkey, no. 20869/92, § 101, ECHR 2000-VIII).

359. The Court considers that the above principle also applies in situations where judicial authorities are confronted with clear information set out in official documents, such as the medical reports in the present case according to which the apprehended Ormaniçi villagers had sustained various foot injuries, including frostbite, as a direct consequence of having been made to walk seven kilometres in adverse weather and terrain conditions, some without shoes. This is particularly true where, as in the present case, the nature of these injuries subsequently necessitated a transfer to hospital in custody. In so far as the authorities which are confronted with information to this effect are not themselves competent to take any investigative steps, the above principle requires by implication that such information should be brought to the attention of those authorities which are competent in the matter.

360. In view of the total inactivity of the judicial authorities in the present case to investigate the manner in which the apprehended Ormaniçi villagers had sustained their foot injuries, the Court concludes that there has also been a violation of Article 3 of the Convention in its procedural aspect.” (understreget her)

Det er tillige retsstridigt at betinge en undersøgelse af ansøgernes (overordentligt) rimeligt begrundede anførsler om tortur af, at der stilles en økonomisk sikkerhed, som ansøgerne ikke har mulighed for at stille, og som også i øvrigt er egnet til at afskære ansøgerne fra at opnå effektiv adgang til en domstolsprøvelse af deres tortursager, jf. EMRK art. 6.

Der henvises endvidere til ansøgernes processkrift 7, s. 2, sidste afsnit, til s. 4, sidste afsnit.

Det er på baggrund af den foreliggende retspraksis m.v. ikke klart, hvorvidt det er Højesteret, der skal tage stilling til nærværende andragende, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, eller Procesbevillingsnævnet, jf. stk. 2. Sagsøgerne finder det mest nærliggende, at andragendet behandles efter stk. 1, idet

Østre Landsrets kendelser og beslutninger af 7. ds. kan få afgørende betydning for hele retssagens behandling.

Ansøgerne finder imidlertid, at kravene til, at nærværende ansøgning kan nyde fremme, er opfyldt efter såvel stk. 1 som stk. 2. Der henvises for det første til det ovenfor anførte. Endvidere bemærkes:

Ad retsplejelovens § 392, stk. 1

Spørgsmål med en særlig karakter som de foreliggende ses ikke tidligere afgjort af Højesteret, og kan få betydning for sager af tilsvarende karakter. Sådanne sager må forventes at komme, og det er derfor hensigtsmæssigt, at de afklares.

Ad retsplejelovens § 392, stk. 2

Der ses ikke tidligere truffet afgørelse ved de danske domstole om domstolenes egne forpligtelser til at foranledige en sag om tortur oplyst ved brug af de dertil i retsplejeloven indrettede beføjelser, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3. Dette spørgsmål er i sig selv af principiel karakter, og kan forventes at få betydning for mange kommende sager om samme problemstilling, hvor danske styrker har bistået lokale myndigheder med frihedsberøvelser, som har ført til tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling.

Det er endvidere af principiel karakter, om et sådant spørgsmål, der må anses for nyt i dansk domstolsbehandlingsmæssig sammenhæng, kan udskilles til særskilt behandling. Det er hensigtsmæssigt, at dette afklares.

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Kopi af nærværende skrivelse (dog uden bilag) tilgår samtidig hermed
Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

/s/ Christian Harlang
CH + 2 ADV.

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 25. februar 2013 14:40
Til: 'post@hoejesteret.dk'; 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Ansøgning om kæretiladelse.
Vedhæftede filer: Processkrift 7.pdf; 130207 udskrift af retsbog for Østre Landsret.pdf; 130225 ansøgning om kæretiladelse.pdf

Til Højesteret og Procesbevillingsnævnet

Hermed indgives anmodning af d.d. om kæretiladelse samt bilag, alt som tillige fremsendt med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

25 FEB. 2013

Advokat Christian Harlang
Nytorv 5, 1
1450 København K

J. nr. 2013-22-0052

Sagsbeh.: Stine H. Hansen

Den 22 FEB. 2013

Deres j.nr.: 600096 CHA/CFJ

Ansøgning om kæretilladelse

De ansøgte ved brev af 22. august 2012 som advokat for
om tilladelse til kære til Højesteret af en beslutning om sikkerhedsstillelse og udskillelse, der er truffet af Østre Landsret den 10. august 2012 i en sag mellem Deres klienter og Forsvarsministeriet (B-1162-12).

Da De tillige havde kæret beslutningen direkte til Højesteret, meddelte Procesbevillingsnævnet Dem ved brev af 11. september 2012, at nævnet ikke ville foretage videre i sagen på det foreliggende grundlag. De blev samtidig anmodet om på ny at rette henvendelse til Procesbevillingsnævnet, såfremt De efter Højesterets behandling af sagen fortsat ønskede nævnets behandling af sagen.

Procesbevillingsnævnet anerkender herved modtagelsen af Deres brev af 17. december 2012 samt Deres e-mail af 11. januar 2013, hvorved De fastholder Deres ansøgning af 22. august 2012 om tilladelse til kære til Højesteret af Østre Landsrets beslutning af 10. august 2012.

Det bemærkes, at Deres ansøgning tidligere har været behandlet under Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0132. Fremadrettet vil ansøgningen imidlertid blive behandlet under Procesbevillingsnævnets j.nr. 2013-22-0052.

Procesbevillingsnævnet vil senere vende tilbage vedrørende sagen.

På nævnets vegne

Stine Harkov Hansen

Fuldmægtig

25 FEB. 2013

J. nr. 2013-22-0050

J. nr. 2013-22-0051

Sagsbeh.: Stine H. Hansen

Den 22 FEB. 2013

Advokat Christian Harlang
Nytorv 5, 1
1450 København K

Deres j.nr.: 600096 CHA/CFJ

Ansøgning om kærretilladelse

De ansøgte ved brev af 22. juni 2012 som advokat for

om
tilladelse til kære til Højesteret af en beslutning om sikkerhedsstillelse og udskillelse, der er truffet af Østre Landsret den 8. juni 2012 i 2 sager mellem Deres respektive klienter og Forsvarsministeriet (B-3421-11 og B-397-12).

Da De tillige havde kæret beslutningen direkte til Højesteret samt anmodet Østre Landsret om genoptagelse, meddelte Procesbevillingsnævnet Dem ved brev af 29. juni 2012, at nævnet ikke ville foretage videre i sagerne på det foreliggende grundlag. De blev samtidig anmodet om på ny at rette henvendelse til Procesbevillingsnævnet, såfremt De efter Højesterets og Østre Landsrets behandling af sagerne fortsat ønskede nævnets behandling af sagerne.

Procesbevillingsnævnet anerkender herved modtagelsen af Deres brev af 17. december 2012 samt Deres e-mail af 11. januar 2013, hvorved De fastholder Deres ansøgning af 22. juni 2012 om tilladelse til kære til Højesteret af Østre Landsrets beslutning af 8. juni 2012.

Det bemærkes, at Deres ansøgning tidligere har været behandlet under Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0075 og j.nr. 2012-27-0076. Fremadrettet vil ansøgningen imidlertid blive behandlet under Procesbevillingsnævnets j.nr. 2013-22-0050 og 2013-22-0051.

Procesbevillingsnævnet vil senere vende tilbage vedrørende sagerne.

På nævnets vegne

Stine Harkov Hansen

Fuldmægtig

K O P I

Højesteret
Anke- og Kæremålsudvalget
Prins Jørgens Gård 13
1218 København V

Pr. e-mail post@hoejesteret.dk og alm. post

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1- 3, 2. sal
1264 København K

21. februar 2013

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

J.nr. 600111

CHA/CFJ

Vedr.: Ansøgning om kæretiladelse.

Som advokat for sagsøgerne, (12) (13)
(14) (15)
(16) (17) (18)
(19) (20)
(21) (22) og (23)

i en sag om tortur, m.v., anlagt mod Forsvarsministeriet, indgives hermed nærværende ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutning af 6. ds., jf. vedlagte udskrift af Østre Landsrets retsbog.

Østre Landsret har som det fremgår af ovennævnte retsbog besluttet følgende:

"...sagen stilles i bero på landsrettens afgørelse af de spørgsmål, der i disse sager ved retsbog af 7. januar 2013 er udskilt til særskilt behandling."

Det er på baggrund af den foreliggende retspraksis m.v. ikke klart, hvorvidt det er Højesteret, der skal tage stilling til nærværende andragende, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, eller Procesbevillingsnævnet, jf. stk. 2. Sagsøgerne finder det mest nærliggende, at andragendet behandles efter stk. 1, idet Østre Landsrets beslutning af 6. ds. kan få afgørende betydning for hele retssagens behandling.

Ansøgerne finder imidlertid, at kravene til, at nærværende ansøgning kan nyde fremme, er opfyldt efter såvel stk. 1 som stk. 2. Der henvises for det første til det ovenfor anførte. Endvidere bemærkes:

Ad retsplejelovens § 392, stk. 1:

Østre Landsret traf d. 6. ds. beslutning på baggrund af det sagsøgte forsvarsministerium v/ Kammeradvokaten anmodning af 5. ds. kl. 14:56 (vedlagt), altså en anmodning indgivet kort forinden landsrettens kontortids ophør dagen forinden landsrettens beslutning blev truffet.

Ansøgerne (12) – (23) var ikke i tidsrummet mellem statens anmodning og landsrettens stillingtagen hertil blevet meddelt nogen høringsfrist, og de har ikke haft mulighed for at udtale sig, forinden landsretten traf sin afgørelse.

Beslutningen om berostillelse var ikke uopsættelig, og ansøgerne skulle således – i overensstemmelse med basale retsprincipper om kontradiktion, som hjemlet i både retsplejeloven og Den Europæiske Menneskeretskonventions art. 6 – have haft mulighed for at fremkomme med en stillingtagen til statens anmodning.

Sagsøgerne har endvidere ret til en effektiv prøvelse af deres – yderst velbegrundede – krav, jf. såvel Den Europæiske Menneskerettighedskonvention som andre internationale konventioner. Det betyder bl.a., at der skal finde

en prøvelse sted indenfor rimelig tid, jf. bl.a. EMRK art. 3 og 6, og andre internationale konventioner.

Østre Landsrets beslutning af 6. ds. er således i åbenlys modstrid med sagsøgernes rettigheder til en uafhængig, effektiv prøvelse indenfor rimelig tid af deres yderst velbegrundede anmeldelser om tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling.

Spørgsmål med en særlig karakter som de foreliggende vedrører bl.a. krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, 6 og 13, samt FNs Torturkonvention, og ses ikke tidligere afgjort af Højesteret, og kan få betydning for sager af tilsvarende karakter.

Sådanne sager må forventes at komme, og det er derfor klart hensigtsmæssigt, at nærværende spørgsmål afklares.

Tillige bemærkes, at de sager, som Østre Landsret refererer til i sin beslutning vedrører krænkelse, der fandt sted ved et andet mål og dermed et andet sted geografisk i byen ansøgerne i nærværende sag (12) – (23) tilhører en særlig religiøs gruppe og nogle af det sagsøgte forsvarsministeriums filmoptagelser af krænkelse af ansøgerne i nærværende sag (12) – (23) er fremlagt i nærværende sag, som således ikke – modsat hvad Østre Landsret har lagt til grund for sin beslutning – *"...på tilsvarende måde..."* vedrører sagsøgtes erstatningsansvar, m.v.

Ad retsplejelovens § 392, stk. 2:

I tilgift til det ovenfor anførte, er de af nærværende ansøgning omhandlede spørgsmål af principiel karakter, fordi der ikke ses at være retsafgørelser, som støtter udfaldet af Østre Landsrets beslutning af 6. ds., endsige det klare brud på kontradiktionsprincippet, som er dokumenteret ved bilagene til nærværende skrivelse.

Kopi af nærværende skrivelse (dog uden bilag) tilgår samtidig hermed
Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 21. februar 2013 17:20
Til: 'post@hoejesteret.dk'; 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr.: Ansøgning om kæretiladelse.
Vedhæftede filer: 120206 retshoensudskrift.pdf; 130221 ansøgning om kæretiladelse.pdf;
m.fl. mod Forsvarsministeriet - Anmodning om berostillelse (KA jnr.
7501564) [KA-Active.FID194188]

Til Højesteret og Procesbevillingsnævnet

Hermed indgives anmodning af d.d. om kæretiladelse samt bilag, alt som tillige fremsendt med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytov 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 6. februar 2013 16:32
Til: 'post@hoejesteret.dk'; 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Cc: 'bie@kammeradvokaten.dk'
Emne: Vedr.: Ansøgning om kæretiladelse.
Vedhæftede filer: 121102 skrivelse til Østre Landsret.pdf; 121105 revideret foreløbigt udkast til tidsplan.pdf; 121105 skrivelse til Østre Landsret.pdf; 130206 anmodning om kæretiladelse.pdf; 130124 retsbogsudskrift, Østre Landsret.pdf

Til Højesteret og Procesbevillingsnævnet, med kopi til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering

Hermed indgives anmodning af d.d. om kæretiladelse samt bilag, alt som tillige fremsendt med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

KOPI

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1- 3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

Højesteret
Anke- og Kæremålsudvalget
Prins Jørgens Gård 13
1218 København V

6. februar 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Pr. e-mail post@hoejesteret.dk og alm. post

Vedr.: Ansøgning om kæretilladelse.

Som advokat for sagsøgerne, (1) ; (2)
(3) (4) (5) og
(6) (7) (8)
(9) ; (10) og (11)

i en sag om tortur, m.v., anlagt mod Forsvarsministeriet, indgives hermed nærværende ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelse af 24. f.m., jf. vedlagte udskrift af Østre Landsrets retsbog for s.d.

Østre Landsret har som det fremgår af ovennævnte retsbog afsagt kendelse om følgende:

"Særskilt mundtlig forhandling af spørgsmålene om processuel partsevne, afvisning og forældelse berammes, således at der afsættes fire retsdage til forhandlingen."

Det er på baggrund af den foreliggende retspraksis m.v. ikke klart, hvorvidt det er Højesteret, der skal tage stilling til nærværende andragende, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, eller Procesbevillingsnævnet, jf. stk. 2. Sagsøgerne finder det mest nærliggende, at andragendet behandles efter stk. 1, idet Østre Landsrets kendelse af 24. f.m. kan få afgørende betydning for hele retssagens behandling.

Ansøgerne finder imidlertid, at kravene til, at nærværende ansøgning kan nyde fremme, er opfyldt efter såvel stk. 1 som stk. 2. Der henvises for det første til det ovenfor anførte. Endvidere bemærkes:

Ad retsplejelovens § 392, stk. 1:

Sagsøgerne har i skrivelser af 2. og 5. november 2012 samt revideret udkast til tidsplan af 5. november 2012 (vedlagt) anmodet om, at der afsættes 17 dage til delhovedforhandling om de af Østre Landsret udskilte spørgsmål, om de indsigelser om bl.a. forældelse, som Forsvarsministeriet har valgt at gøre gældende.

Som det fremgår af ovennævnte dokumenter, kan sagens formalitet og realitet ikke fuldstændigt adskilles, idet det bl.a. skal efterprøves, jf. forældelseslovens § 14, om det kan henregnes til sagsøgers forhold, at retssagerne er anlagt i 2011 og 2012, hvilket bl.a. nødvendiggør bevisførelse vedr. de nærmere omstændigheder omkring sagsøgtets foranstaltning af operation "Green Desert" d. 25. november 2004 og tilbageholdelse af sagsøgerne samt deres efterfølgende PTSD og efterfølgende velbegrundede frygt for repressalier. Det er således de udenlandske militære styrker og lokale irakiske politistyrker, som havde til opgave at beskytte sagsøgerne, der i stedet henholdsvis medvirkede til og udsatte dem for tortur, m.v.

Sagsøgerne har ret til en effektiv prøvelse af deres – yderst velbegrundede – krav, jf. såvel Den Europæiske Menneskerettighedskonvention som andre internationale konventioner.

De fire retsdage, som Østre Landsret har afsat til delhovedforhandlingen er imidlertid end ikke nok til at gennemføre de relevante afhøringer af parter og vidner, m.v.

Østre Landsrets kendelse af 24. f.m. er således i åbenlys modstrid med sagsøgernes rettigheder til en uafhængig, effektiv prøvelse indenfor rimelig tid af deres yderst velbegrundede anmeldelser om tortur og anden umenneskelig og nedværdigende behandling.

Spørgsmål med en særlig karakter som de foreliggende vedrører bl.a. krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, 6 og 13, samt FNs Torturkonventions art. 12 – 14, og ses ikke tidligere afgjort af Højesteret, og kan få betydning for sager af tilsvarende karakter. Sådanne sager må forventes at komme, og det er derfor hensigtsmæssigt, at de afklares.

Ad retsplejelovens § 392, stk. 2:

I tilgift til det ovenfor anførte, er de af nærværende ansøgning omhandlede spørgsmål af principiel karakter, fordi der ikke ses at være retsafgørelser, som støtter udfaldet af Østre Landsrets kendelser af 24. f.m.

Ansøgerne vil hurtigst muligt vende tilbage til sagen med uddybende bemærkninger til ovenstående, og anmoder venligst om, at der fastsættes frist til ikke tidligere end medio januar 2013.

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Kopi af nærværende skrivelse (dog uden bilag) tilgår samtidig hermed
Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

H Christian Harlang
CCH ADV.

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 5. februar 2013 17:49
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j.nr. 2012-27-0075, 0076 og 0132 – Ansøgninger om kæretiladelse.
Vedhæftede filer: 130205 skrivelse til Procesbevillingsnævnet.pdf

Til Procesbevillingsnævnet

Hermed vedhæftes skrivelse af d.d., som ligeledes fremsendes med alm. post.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytov 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

KOPI

Procesbevillingsnævnet
Rådhuspladsen 45 - 47, 4. sal
1550 København V

Pr. e-mail post@procesbevillingsnævnet.dk
og alm. post

5. februar 2013
J.nr. 600096
CHA/CFJ

Vedr. j.nr. 2012-27-0075, 0076 og 0132 – Ansøgninger om køretilladelse.

Procesbevillingsnævnet bedes venligst oplyse, hvornår afgørelse af ovennævnte ansøgningssager kan forventes.

Ansøgning om køretilladelse i ovennævnte sager med j.nr. 2012-27-0075 og 0076 blev indgivet d. 22. juni 2012, og Procesbevillingsnævnet har i oktober 2012 telefonisk oplyst, at man ville optage de pågældende sager til afgørelse.

Det kan oplyses, at Østre Landsret senest har meddelt frist til d. 15. ds. til indbetaling af sikkerhedsstillelse på 40.000 kr. pr. sagsøger (ansøger i nærværende nævnssager), og at manglende indbetaling heraf vil medføre sagernes afvisning.

Østre Landsret har ikke meddelt nogen udsættelse af ovennævnte frist.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Højesteret
Anke- og Kæremålsudvalget
Prins Jørgens Gård 13
1218 København V

Pr. e-mail post@hoejesteret.dk og alm. post

Procesbevillingsnævnet
Store Kongensgade 1- 3, 2. sal
1264 København K

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

24. januar 2013

J.nr. 600096

CHA/CFJ

Vedr.: Ansøgning om kæretilladelse.

Som advokat for sagsøgerne, (1) (2)
(3) (4) (5)
(6) (7) 8)
(9) (10) (11)

i en sag om tortur, m.v., anlagt mod Forsvarsministeriet, indgives hermed nærværende ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelser og beslutninger af 7. ds., jf. vedlagte udskrift af Østre Landsrets retsbog.

Østre Landsret har, som det fremgår af ovennævnte retsbog, afsagt kendelse/truffet beslutning om bl.a. følgende, alt som omfattet af nærværende ansøgning:

Sikkerhed for sagsomkostninger

Østre Landsret har d. 7. jan. 2013 truffet følgende beslutning i sag 7. afdeling B-3534-12:

"Sagsøgerne skal hver især inden den 15. februar 2013 stille sikkerhed for sagsomkostninger på 40.000 kr. i form af bankgaranti eller deponering af penge, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1."

Beslutningen er i klar strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, som er inkorporeret i dansk ret i sin helhed ved lov nr. 285 af 1992. Den er også i strid med en række andre internationale forpligtelser, som Danmark ellers har påtaget sig vedr. torturofres ret til undersøgelse og prøvelse.

Der ses imidlertid ikke at foreligge national retspraksis om det konkrete spørgsmål i den specifikke kontekst, hvorfor det må anses for principielt og hensigtsmæssigt, at dette afklares.

Udskillelse

Østre Landsret har d. 7. jan. 2013 endvidere truffet følgende beslutning:

"De af sagsøgte rejste spørgsmål om forældelse, om sagsøgernes processuelle partsevne og om afvisning af sagsøgernes påstand 2 udskilles til særskilt forlods forhandling, jf. retsplejelovens 253, stk. 1. Disse spørgsmål behandles herefter ved en særskilt mundtlig forhandling, der berammes efter aftale med parternes advokater."

Mængden og det samlede indholdsmæssige omfang af de mange af Østre Landsret udskilte spørgsmål indebærer i stigende grad, at det må forekomme klart, at der ikke opnås nogen processuel besparelse af nævneværdigt omfang ved, at sagsøgtes mange formalitetsindsigelser udskilles til særskilt forudgående behandling efter retsplejelovens § 253, stk. 1.

Det erindres i den forbindelse, at en lang række af sagens realia ikke kan udskilles fra sagens formalia for så vidt angår Danmarks undersøgelsesforpligtelser samt indsigelser om forældelse og passivitet.

Der ses ikke tidligere truffet afgørelse ved de danske domstole om domstolenes egne muligheder for at foranledige en sag om tortur oplyst ved brug af de dertil i retsplejeloven indrettede beføjelser, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3. Dette spørgsmål er i sig selv af principiel karakter, og kan forventes at få betydning for mange kommende sager om samme problemstilling, hvor danske styrker har bistået lokale myndigheder med frihedsberøvelser, som har ført til tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling.

Det er endvidere af principiel karakter, om et sådant spørgsmål, der må anses for nyt i dansk domstolsbehandlingsmæssig sammenhæng, kan udskilles til særskilt behandling. Det er hensigtsmæssigt, at dette afklares.

Det er på baggrund af den foreliggende retspraksis m.v. ikke klart, hvorvidt det er Højesteret, der skal tage stilling til nærværende andragende, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, eller Procesbevillingsnævnet, jf. stk. 2. Sagsøgerne finder det mest nærliggende, at andragendet behandles efter stk. 1, idet Østre Landsrets kendelser og beslutninger af 7. ds. kan få afgørende betydning for hele retssagens behandling.

Ansøgerne finder imidlertid, at kravene til, at nærværende ansøgning kan nyde fremme, er opfyldt efter såvel stk. 1 som stk. 2. Der henvises for det første til det ovenfor anførte. Endvidere bemærkes:

Ad retsplejelovens § 392, stk. 1

Spørgsmål med en særlig karakter som de foreliggende ses ikke tidligere afgjort af Højesteret, og kan få betydning for sager af tilsvarende karakter. Sådanne sager må forventes at komme, og det er derfor hensigtsmæssigt, at de afklares.

Ad retsplejelovens § 392, stk. 2

I tilgift til det ovenfor anførte, er de af nærværende ansøgning omhandlede spørgsmål af principiel karakter, fordi der ikke ses at være retsafgørelser, som støtter udfaldet af Østre Landsrets kendelser og beslutninger af 7. ds.

Sagsøgerne forbeholder sig venligst at fremkomme med yderligere uddybende bemærkninger til ovenstående.

Kopi af nærværende skrivelse (dog uden bilag) tilgår samtidig hermed Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Christian F. Jensen

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 11. januar 2013 19:52
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: Vedr. j.nr. 2012-27-0075, 0076 og 0132 - Ansøgning om kæretiladelse.

Til Procesbevillingsnævnet

Modtagelse af Procesbevillingsnævnets skrivelse af 4. ds. anerkendes hermed.

Det bekræftes, at skrivelse af 17. f.m. tillige skal forstås som en meddelelse om, at vore ansøgninger af 22. juni og 22. august 2012 behandles.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cfj@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

07 JAN. 2013

J. nr. 2012-27-0075
 J. nr. 2012-27-0076
 J. nr. 2012-27-0132
 Sagsbeh.: Stine Harkov Hansen
 Den 4. januar 2013

Advokat Christian Harlang
 Nytorv 5, 1
 1450 København K

Deres j.nr.: 600096

Appelansøgning

Ved brev af 17. december 2012 har De som advokat for

ansøgt om tilladelse til kæ-
 re til Højesteret af følgende afgørelser:

- Østre Landsrets kendelse af 30. november 2012 vedrørende spørgsmål om inhabilitet i 2 sager mellem 1) og Forsvarsministeriet (B-3421-11) og 2) på den ene side og Forsvarsministeriet på den anden side (B-397-12). (Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0075 og 2012-27-0076).
- Østre Landsrets kendelse af 30. november 2012 vedrørende spørgsmål om omgørelse af landsrettens beslutning af 8. juni 2012 og om forlængelse af fristen for sikkerhedsstillelse i 2 sager mellem 1) og Forsvarsministeriet (B-3421-11) og 2) på den ene side og Forsvarsministeriet på den anden side (B-397-12). (Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0175 og 2012-27-0076).
- Østre Landsrets beslutning af 30. november 2012 vedrørende udskillelse af spørgsmål om afvisning af en påstand i 3 sager mellem 1) og Forsvarsministeriet (B-3421-11), 2) på den ene side og Forsvarsministeriet på den anden side (B-397-12) og 3) på den ene side og Forsvarsministeriet på den anden side (B-1162-12). (Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0075, 2012-27-0076 og 2012-27-0132).

Det fremgår af Deres henvendelse, at De tillige har anmodet Højesteret om tilladelse til kære af alle de tre ovennævnte kendelser og beslutninger, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1.

Procesbevillingsnævnet foretager på denne baggrund ikke videre i sagerne på det foreliggende grundlag. Hvis De efter Højesterets behandling af sagerne fortsat ønsker, at Procesbevillingsnævnet skal behandle Deres ansøgning om kæretilladelse, bedes De rette henvendelse til Procesbevillingsnævnet i umiddelbar forlængelse heraf.

De har tidligere ved breve af 22. juni 2012 og 22. august 2012 på vegne af Deres respektive klienter ansøgt om tilladelse til kære til Højesteret af Østre Landsrets beslutninger af henholdsvis 8. juni 2012 og 10. august 2012 om sikkerhedsstillelse og udskillelse af spørgsmål om forældelse og processuel partsevne i Østre Landsrets sager B-3421-11, B-397-12 og B-1162-12. (Procesbevillingsnævnets j.nr. 2012-27-0075, 2012-27-0076 og 2012-27-0132)

Procesbevillingsnævnets behandling af ovennævnte ansøgninger er som tidligere meddelt ved breve af 29. juni 2012 og 11. september 2012 sat i bero på henholdsvis Højesterets stillingtagen til Deres anmodninger om kæretilladelse efter retsplejelovens § 392, stk. 1, samt på Østre Landsrets stillingtagen til Deres anmodning om omgørelse af beslutningen af 8. juni 2012.

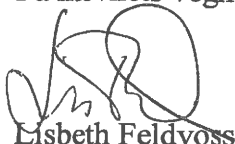
Ved beslutning af 6. september 2012 afviste Højesteret at meddele tilladelse til kære af beslutningerne af 8. juni 2012 og 10. august 2012 i medfør af retsplejelovens § 392, stk. 1, under henvisning til, at kære kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse i medfør af retsplejelovens § 392, stk. 2.

Ved kendelse af 30. november 2012 afviste Østre Landsret at omgøre landsrettens beslutning af 8. juni 2012.

De bedes **senest mandag den 14. januar 2012** oplyse, hvorvidt Deres brev af 17. december 2012 tillige skal forstås som en meddelelse om, at De fortsat ønsker, at Procesbevillingsnævnet behandler Deres ansøgninger af 22. juni 2012 og 22. august 2012.

Kopi af dette brev sendes til advokat Kammeradvokaten ved Peter Biering og til Højesteret til orientering.

På nævnets vegne

Lisbeth Feldvoss

Chefkonsulent